

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE DENETİM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

KOBİLERDE ULUSLARARASI RAPORLAMA
STANDARTLARI

Yüksek Lisans Tezi

Kadriye Müjde ŞENEL

İstanbul, 2012

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE DENETİM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

KOBİLERDE ULUSLARARASI RAPORLAMA
STANDARTLARI

Yüksek Lisans Tezi

Kadriye Müjde ŞENEL

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Masum TÜRKER

İstanbul, 2012

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ONAY SAYFASI

Yüksek Lisans Öğrencisi Kadriye Müjde ŞENEL'in "KOBİ'lerde Uluslararası Raporlama Standartları" konulu tez çalışması jürimiz tarafından İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak başarılı bulunmuştur.

	Adı- Soyadı	İmza
Tez Danışmanı	: Yrd.Doç.Dr. Masum TÜRKER	.....
Jüri Üyesi	: Doç.Dr. Engin YARBAŞI	.....
Jüri Üyesi	: Doç.Dr. Tuğba KARABULUT	.....

Hazırlamış olduğum tez özgün bir çalışma olup YÖK ve İTİCÜ Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamıyla uyduğumu; yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesinin resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Kadriye Müjde ŞENEL
Anabilim Dalı : İşletme
Programı : Muhasebe Denetim
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Masum TÜRKER
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Temmuz 2012
Anahtar Kelimeler : KOBİ, UFRS, Raporlama Standartları

ÖZET

KOBİLERDE ULUSLAR ARASI RAPORLAMA STANDARTLARI

Bu çalışma 2013 yılında uygulanmaya başlayacak Türk Ticaret Kanunu'nda belirtilen Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler için Finansal Raporlama Standartlarını incelemeye yönelik hazırlanmıştır. 2009 yılında UMSK tarafından yayımlanan KOBİ finansal raporlama standartlarına örnek uygulama ile yer verilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde işletmelerde finansal raporlama ihtiyacı tanımlanarak tarihsel sürece ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

İkinci bölümde çeşitli KOBİ tanımlamaları yapılarak, KOBİ'lerin özellikleri, ihtiyaçları ile KOBİ'lerin ülke ekonomisindeki önemi anlatılmıştır.

Üçüncü bölümde KOBİ UFRS'nin içeriği ve kapsamı hakkında uygulamaya yönelik örneklerle yer verilmiştir.

Çalışmanın amacı, KOBİ'lerde finansal raporlamanın gerekliliğini küresel boyutta vurgulamak; KOBİ UFRS'nin Tam Set UFRS ile karşılaştırmasını sağlayarak örnek uygulama çalışması ile sunmaktır.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Kadriye Müjde ŞENEL
Field : Business Administration
Programme : Accounting and Audit
Supervisor : Asst. Prof. Dr. Masum TÜRKER
Degree Award and Date : Master – July 2012
Key Words : SME, IFRS, Reporting Standards

ABSTRACT

INTERNATIONAL REPORTING STANDARDS FOR SME's

This study aims to examine the International Financial Reporting Standards for Small and Medium Sized Enterprises that is referred to in Turkish Code of Commerce which comes into operation by 2013. A model implementation of the IFRS for SME's come out by IASB in 2009 is included at final chapter.

In first chapter definition of the financial reporting requirement and its historical process is given.

In second chapter related SME definitions are given as to underline the properties, requirements and the importance of the SME's in national economies.

In third chapter the extent and content of the IFRS for SME's is given.

The aim of the study is to highlight the global needs of the financial reporting for SME's, to compare the differences between SME's and the full Set of the Standard's and finally to give a model implementation as a reference.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZET	III
ABSTRACT	IV
KISALTMALAR.	VII

GİRİŞ	1
0.1. Çalışma Konusunun Amacı	1
0.2. Çalışma Konusunun Önemi	2
0.3. Çalışma Konusunun Kapsamı ve Sınırlandırılması	3
0.4. Çalışma Yöntemi	4

1. İŞLETMELERİN RAPORLAMA İHTİYACI VE UFRS

1.1. Genel Açıklamalar	5
1.1.1. İşletmelerde Finansal Raporlama	7
1.1.2. İşletmelerde Kullanılan Finansal Tablolar.....	8
1.1.3. İşletmelerde Finansal Raporlamanın Amaçları ve Önemi.....	10
1.1.4. Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Yararları.....	13
1.1.5. Finansal Tablolarda Raporlayan ve Raporlanan Taraflar	14
1.1.6. Uluslararası Finansal Raporlamanın Gelişim Süreci	15
1.1.7. UMSK'nın Amacı, Yetkisi ve Çalışması	18
1.1.8. Dünyada TMS/TFRS'yi Benimseme ve Destekleme Çalışmaları..	19
1.1.9. KOBİ UFRS'nin Gelişim Süreci	23
1.1.10. Türkiye'de Muhasebe Standartları ve Yakınsama Süreci	29
1.1.11. Türkiye'de KOBİ UFRS'ye Yönelik Çalışmalar	32

2. KOBİLER VE UFRS

2.1. Genel Bakış.....	35
2.1.1. KOBİ Genel Tanımı.....	37
2.1.2. KOBİ'lerin Özellikleri	41
2.1.2.1. Nitel Özellikler.....	42

2.1.2.1.1. İşletme Sahibine İlişkin Nitel Özellikler ..	43
2.1.2.1.2. İşletme Örgütüne İlişkin Nitel Özellikler .	44
2.1.2.2. Nicel Özellikler	47
2.1.3. KOBİ'lerin Ülke Ekonomisindeki Yeri ve Önemi	49
2.1.4. KOBİ'lere Özgü Sorunlar ve KOBİ'lerin İhtiyaçları.....	53
2.1.4.1. Organizasyon ve Yönetimsel Sorunlar	54
2.1.4.2. Pazarlamaya Yönelik Sorunlar	54
2.1.4.3. Rekabet Kaynaklı Sorunlar.....	56
2.1.4.4. Nitelikli Personel İstihdam Edilme Sorunu	58
2.1.4.5. Finansman Sorunları.....	58
2.1.5. KOBİ'lerde Geleneksel Finansal Raporlama Anlayışı	59
2.1.6. KOBİ'ler için UFRS İhtiyacı	60

3. KOBİ UFRS

3.1. KOBİ UFRS'nin İçeriği	64
3.1.1. UFRS-KOBİ Muhasebe Standart Seti'nin Niteliği	64
3.1.2. KOBİ UFRS Standartları Başlıkları ve Muhasebeleştirme Örnekleri	66
3.1.3. KOBİ UFRS Uygulamasının İşletmelere Sağlayacağı Avantajlar.....	76
3.1.4. KOBİ UFRS'nin Değerlendirilmesi.....	77
3.1.4.1. KOBİ UFRS' yi Uygulayacak İşletmeler Açısından	77
3.1.4.2. Tam Set UFRS'ye Başvuruyu Azaltmak Açısından	78
3.1.4.3. Standartların Anlaşılır Hale Gelmesi Açısından	79
3.1.4.4. Finansal Tabloların Sunumu Açısından	79
3.1.4.5. Yapılacak Düzeltmeler ve Uygulama Kılavuzu Oluşturulması Açısından	80
3.1.4.6. Türkiye'deki Yerleşik Mevzuata Uyarlanması Açısından	81
3.1.5. Tam Set UFRS ile KOBİ UFRS' nin Farkları	82
3.1.6. KOBİ Standardından Çıkarılan Başlıklar	85
3.1.7. KOBİ UFRS'nin Kapsamı	85

SONUÇ..... 90

KAYNAKÇA 92

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
BM	: Birleşmiş Milletler
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
ECU	: European Currency Unit (Avrupa Para Birimi)
FASB	: Financial Accounting Standarts Board (ABD Finansal Muhasebe Standartları Kurulu)
GSMH	: Gayri Safı Milli Hasıla
Hs.	: Hesap
IAS	: International Accounting Standarts (Uluslararası Muhasebe Standardı)
IASC	: International Accounting Standarts Committee (Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi)
IBRD	: International Bank for Reconstruction and Development (Uluslararası Yeniden Yapılanma ve Kalkınma Bankası)
ICSID	: International Centre for Settlement of Investment Disputes (Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıkları Çözüm Merkezi)
IDA	: International Development Association (Uluslararası Kalkınma Birliği)
IFAC	: International Federation of Accountants (Uluslararası Muhasebeciler Birliği)
IFC	: International Finance Corporation (Uluslararası Mali İşbirliği)
IFRSB	: International Financial Reporting Standarts Board (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Kurulu)
IOSCO	: International Organization of Securities Commissions (Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü)
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

LIBOR	: London Inter Bank Offer Rate (Londra Bankalar Arası Faiz Oranı)
MIGA	: Multilateral Investment Guarantee Agency (Çoktarafli Yatırımlar Garanti Ajansı)
OECD	: Organization for Economic Cooperation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)
s.	: Sayfa
SEC	: ABD Sermaye Piyasası Kurulu
SMMMO	: Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
TFRS	: Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	: Türkiye Muhasebe Standardı
TMSK	: Türkiye Muhasebe Standardı Kurulu
TMUD	: Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği
TMUDESK	: Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu
TÜRMOB	: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
UFRS	: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
UMS	: Uluslararası Muhasebe Standardı
US-GAAP	: ABD Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri
V.U.K.	: Vergi Usul Kanunu
v.d.	: ve diğerleri

GİRİŞ

0.1. Çalışma Konusunun Amacı

Ülke ekonomilerinin yapıtaşını oluşturan küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin küreselleşen rekabet koşullarında bilgi gereksinimi önemli ölçüde artmıştır. Yerel ve uluslararası platformlarda tartışılarak yeni düzenlemeler oluşturulmasına karar verilmiştir. Bu amaçla işletmelerin finansal tablolarını küresel ölçeklere taşıyacağı ortak bir dil oluşturulması ihtiyacı doğmuştur.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS), kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunmayan ve kullanıcılarına genel amaçlı finansal tablo yayımlayan küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için temel başvuru kaynağı niteliğindedir. Ancak standardın kapsamının geniş olması nedeniyle küçük ve orta ölçekteki işletmelere özgün bir çözüm sunmamaktadır. KOBİ standart seti ise uluslararası standartların ne kadarının, hangi ölçüde uygulanacağını belirleyen ve tam set UFRS ile farklılıklarını ortaya koyan sade, anlaşılır ve kullanışlı bir kaynak olarak hazırlanmıştır.

Bu çalışma ile KOBİ'lerde finansal raporlamanın gerekliliği, KOBİ finansal raporlama standart seti ve özellikleri ile standartlarına ilişkin örnek uygulamalara yer verilmiştir.

0.2. Çalışma Konusunun Önemi

Finansal bilgilerin derlenmesi tüm dünyada mekanik ve standart bir süreç iken meslek mensuplarının kullanacağı mesleki yargı ile daha karşılaştırılabilir bir muhasebe sistemi uygulanabilmesi amaçlanmaktadır. Ancak mesleki yargıyı doğru uygulayabilmek için iyi bir altyapı hazırlanmış olmalıdır. Ayrıca, derlenen bilgilerin kullanıcılara sunumu, çeşitli ihtiyaçlar doğrultusunda farklılaşmaktadır. İşletmelere özel farklı düzenlemeler oluşturmanın amacı, uygulamaların kolaylaştırılması ve standartlaştırılması amacını gütmektedir.

Bugüne kadar çeşitli coğrafyalarda KOBİ'lere farklı tanımlamalar getirilmiştir. Hatta aynı ülke sınırları içerisindeki çeşitli kuruluşlarca farklı tanımlar oluşturulmuştur. Bu nedenle KOBİ'ler için bir standartlaşma sağlanamamıştır. Küresel rekabette işletmelerin var olabilmesi ise uluslararası ticarete şeffaf bir bakış sağlamakla mümkün olabilmektedir.

KOBİ'lere özgün bir muhasebe standardı hazırlanmasının nedeni, ülke ekonomilerinde sahip oldukları önemdir. KOBİ'ler küçük, esnek yapıları ve istihdam yaratma kapasiteleri nedeniyle küresel boyutta rekabet unsuru olabilmektedir. KOBİ raporlama standartlarının doğru bilgiye ulaşma felsefesi ve ortak dilde buluşma çabası, ülke mevzuatlarına paralel düzenlemeler yapılabilmesini mümkün kılmış olsa da vergisel açıdan oluşacak farkların algılanabilmesi ve yeni kavramlara ihtiyaç duyulması açısından standardın sunumu büyük önem taşımaktadır.

0.3. Çalışma Konusunun Kapsamı ve Sınırlandırılması

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Bölümler içerisinde işletmelerin raporlama nedenleri, KOBİ kavramı ve KOBİ'ler için ayrı bir UFRS setinin hazırlanmasının amacı, KOBİ UFRS'nin tam set UFRS'den farkları ve Türkiye'de uygulanabilirliği incelenmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde işletmelerde finansal raporlama ihtiyacı tanımlanarak tarihsel süreci anlatılmıştır.

İkinci bölümde KOBİ tanımı, KOBİ'lerin özellikleri, ihtiyaçları ile KOBİ'lerin ülke ekonomisindeki yeri ve önemi vurgulanmıştır.

Üçüncü bölümde KOBİ UFRS'nin içeriği ve kapsamı ve incelenerek KOBİ TFRS uygulamasına geçiş örneklerine yer verilmiştir.

0.4. Çalışma Yöntemi

Bu çalışmada konu ile ilgili Türkiye ve yurtdışında basılmış kitaplar, meslek mensuplarınca yazılmış ve mesleki kuruluşlarda yayınlanan yurt içi ve yurtdışı makaleler, ilgili kurum ve kuruluş web sayfalarından alıntılar, Meslek Birlikleri'nce yayınlanan standartlar, tebliğler, süreli yayınlar, yasal düzenlemeler ile istatistikî kurum ve kuruluş verilerine yer verilmiştir.

1. İŞLETMELERİN RAPORLAMA İHTİYACI VE UFRS

1.1. Genel Açıklamalar

Gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerin rekabet koşulları hızla değişmektedir. Küresel rekabetin arttığı günümüzde, ülkelerin ekonomik altyapılarına bakışı önemli ölçüde değişmiş ve dış dünyaya açılmıştır. Bu değişimlere uyum sağlayabilmek için ülkelerin teknolojik, ekonomik ve hukuksal altyapılarının yenilenmesi gerekmektedir.

Ekonomik kararlar alınırken işletmeler, geçmişi ile bugünü kıyaslayabilmeyi amaçlamaktadır. Kıyaslamanın doğası ise nerede ve ne ölçüde katma değer yaratıldığının bilinmesi gereğidir. İşletme faaliyetlerinin sonuçları ve finansal durumlarındaki değişiklikler anlamlı bir biçimde ölçümlenebildiği takdirde kıyas yapmak mümkün olabilecektir.

İşletmeler sadece finansal durumları açısından değil, ekonomik, sosyal ve çevresel durumları hakkında da bilgi sahibi olmak istemektedir.¹ Ayrıca işletmelerden sadece müşterilerine ve yatırımcılarına karşı değil, amaçlarını gerçekleştirirken etkiledikleri ve etkilendikleri diğer kesimler için de bilgi sunulması beklenmektedir. Bu bağlamda işletmelerin, tüm tarafların etkileşimini aynı anda gözeten finansal sunumlar yapmasının gerekliliği anlaşılmaktadır.

Uluslararası sermaye hareketlerinin küreselleşme ile hız kazanması, beraberinde kayıt dışı ekonominin önlenmesi, kamuya hesap verme sorumluluğu, muhasebe ve finansal raporlamada standartlaşma çalışmaları gibi konuları gündeme yeniden getirmektedir.

KOBİ'lerin ülke ekonomilerinin önemli bir bölümünü oluşturduğu düşünüldüğünde, ulusal ve uluslararası boyutta ekonomik gelişmelerin kaydedilebilmesi için KOBİ'lerin daha derinlemesine incelenmesi gerekliliği anlaşılmaktadır. KOBİ'lerin uluslararası sermaye piyasalarına girememesi ve

---

¹ Nuray Tokgöz ve Saime Önce, “Şirket Sürdürülebilirliği: Geleneksel Yönetim Anlayışına Alternatif” (Çevrimiçi) http://akuiibf.aku.edu.tr/pdf/11_1/11_isl.pdf, (Erişim Tarihi: 24.04.2011)

sermayesini bu nedenle etkin kullanamaması, kayıt dışına yönelmelerinde bir etken olabilmektedir. Bu nedenle KOBİ'lerin kayda alınması ve sınıflandırılabilmesinde kamusal kurumlara önemli bir görev düşmektedir.

Sermaye piyasalarında çok uluslu şirketlerin artması ile küresel boyutta meydana gelen değişimler, uluslararası yatırım kararları alınması ihtiyacını doğurmaktadır.² Özellikle şirket birleşmeleri ile ülkelerarası finansal konularda ortak bir paydada buluşmak ihtiyacı önem kazanmaktadır. Uluslar arası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB), işletmelerin büyük çoğunluğunun KOBİ niteliğinde olduğunu dikkate alarak ayrı bir standartlar seti geliştirme projesini Temmuz 2001'de başlatmıştır.³ Örneğin UFRS'leri ilk kez uygulayacak bir işletme, UFRS 3 Şirket Birleşmeleri Standardı hükümlerini, UFRS'ye geçişten önce uygulamamakta serbest olmasına rağmen geçişten sonra tüm hükümleri ile standardı uygulamak zorundadır.⁴

Muhasebe uygulamalarındaki farklılıklar nedeniyle şirketler, yurtdışı sermayeye katılım sağlayamamakta ve uluslararası sermaye piyasalarında işlem yapamamaktadır. Yurtdışı yatırım ilişkileri kurulabilmesi için, ortak bir uygulama dili oluşturulması gerekmektedir. Ekonomik krizlerin aşılmasına esnek ve uyum sağlayabilen yapılarıyla destek veren KOBİ'ler için, karşılaştırılabilir finansal tablolar hazırlanması, daha şeffaf, detaylı, kullanışlı ve tek tip bir standart seti oluşturulması, finansal raporlamanın temel amacını oluşturmaktadır.

---

² Gülşah Uğurluel ve Seçkin Gönen, “**Türkiye’de Uluslararası Raporlama Standartları (UFRS) Uygulamalarına Geçişte Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri**”, (Çevrimiçi) http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=154&Itemid=92, (Erişim Tarihi: 16.03.2011)

³ Sinan Aslan, “**KOBİ’ler için Ayrı Finansal Raporlama Standartları Hazırlanmasının Ana Nedenleri**”, Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, S.1, Cilt 23, 2007, s. 206.

⁴ İzmir SMMMO, “Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu IX”, Kıbrıs, 17-21 Kasım 2005, s. 18.

Mevcut finansal raporlama standartlarının en kısa süre içerisinde uyumlu hale getirilmesi ve uygulanabilir olması ayrıca uyumlaştırma konusunda başarı elde edilmeye başlandığında bunun süreklilik haline gelmesi ve ilgili programların koordine edilmesi küresel açıdan alınmış önemli bir karardır.⁵

Küresel piyasalarda yaşanan gelişmelerin yanı sıra; Uluslararası Bankacılık Komitesi, Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu gibi finansal alanda etkili kurumların tek tip standart oluşturulması ve ilişkide bulunulan işletmelerden bu şartları taşıyan sunumlar beklenmesi hakkındaki görüş ve önerileri, muhasebede standartlaşmanın gerekliliğini vurgulamaktadır.

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'nun kurulması ve finansal raporlamaya kılavuzluk yapması için Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Kurulu'nun ülkeler tarafından benimsenmesi için çalışmalar yapılmaktadır.

1.1.1. İşletmelerde Finansal Raporlama

Rapor; sözlük anlamı olarak herhangi bir işte, bir konuda yapılan inceleme ve araştırma sonucunu, düşünceleri veya gözlemleri bildiren yazı olarak tanımlanmaktadır.⁶ Finansal raporlar, iktisadi ihtiyaçlar doğrultusunda hazırlanmaktadır. Bu nedenle finansal raporlar kullanıcısının amaçları doğrultusunda şekillenmekte ve detaylandırılmaktadır.

Artan günümüz ihtiyaçları, işletme finansal raporlamalarının daha kapsamlı biçimde sunulmasını gerektirmektedir. Aynı zamanda birden çok kişiye, gruba ve birden çok amaca hizmet eden özet tablolar hazırlanabilmektedir. Ayrıca kapsamı daraltılarak detaylandırılmış tablolar için veri tabanları da hazırlanabilmektedir.

Finansal raporlar diğer bir deyişle finansal tablolar işletmelere alacakları ekonomik kararlar için gerekli olan geçerli bilgileri sunan özet çalışmalardır. Muhasebenin önemli görevlerinden biri doğru bilgilendirmedir. Muhasebe bilgi sisteminde üretilen bilgilerin şeffaf ve karşılaştırılabilir olması bu açıdan büyük

---

⁵ Gülşah Uğurluel ve Seçkin Gönen, “ Türkiye’de Uluslararası Raporlama Standartları (UFRS) Uygulamalarına Geçişte Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, (Çevrimiçi)http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=154&Itemid=92, (Erişim Tarihi: 16.03.2011)

⁶ Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, 549. b. , Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1988.

önem taşımaktadır.⁷ Finansal tablolarda yer alan bilgilerin karar vericiler tarafından en iyi şekilde ve süratle kullanılabilmesi için bu tabloların anlaşılabilir, ihtiyaca uygun güvenilir, karşılaştırılabilir olması ve zamanında düzenlenmesi gerekmektedir.⁸

Finansal tabloların özellikleri işletmeler tarafından uyulması gereken kuralları içermektedir. Bu kurallar mevzuatımızda genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri (GKGMİ) olarak yer almaktadır. Ayrıca rehberlik yapan muhasebe standartları ve işletmenin bulunduğu sektöre ve yapısına göre yaygın olarak kullanılan düzenlemeler bulunmaktadır. Bu düzenlemelere başvurulmadığı takdirde uluslararası düzeyde standartlarda benimsenen esaslara uyulmaktadır.

1.1.2. İşletmelerde Kullanılan Finansal Tablolar

Finansal tabloların amacı, kullanıcıların ekonomik kararlar verirken faydalanmaları için işletmenin finansal durumu, performansı (faaliyet sonuçları) ve finansal durumundaki değişiklikler hakkında bilgi sağlamaktır.⁹ İşletmelerin bu üç amacına yönelik bilgiyi sağlayan üç temel finansal tablo, bilanço, gelir tablosu ve nakit akış tablosudur.

İşletmelerin finansal durumu, kontrol ettiği ekonomik kaynaklardan, finansal yapısından, nakit kıymetlerinden, finansal durumunun güçlülüğünden ve içinde bulunduğu koşulların değişime uyum sağlayabilmesinden etkilenmektedir.¹⁰ Finansal durum hakkındaki bilgiler öncelikle bilançoda yer almaktadır.

Bilanço, işletmenin belirli bir tarihteki varlıklarının ve bu varlıklar üzerindeki hakların (yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar) onları oluşturan alt unsurlar itibariyle

---

⁷ Sami Karacan, “**KOBİ’lerde UFRS’ye Uygun Finansal Raporlama**”, Kocaeli: Umuttepe Yayınları, 2009, s. IX.

⁸ Yurdakul Çaldağ, **Denetim ve Raporlama (Finansal Tablolar ve Analiz Teknikleri)**, Ankara: Gazi Kitabevi, 2003, 4.b. , s. 8.

⁹ Remzi Örtten, Hasan Kaval ve Aydın Karapınar, **Türkiye Muhasebe- Finansal Raporlama Standartları Uygulama ve Yorumları**, 4. b. , Ankara: Gazi Kitabevi, 2010, s. 3.

¹⁰ Örtten, Kaval ve Karapınar, **Türkiye Muhasebe- Finansal Raporlama Standartları Uygulama ve Yorumları**, a.g.e., s. 3.

yapısını ve büyüklüklerini veren, diğer bir ifade ile işletmenin belirli bir andaki finansal durumunu gösteren bir tablodur.¹¹

İşletmenin faaliyet sonuçları hakkındaki bilgiler, işletmenin mevcut kaynaklarını kullanarak nakit yaratma kapasitesinin tahminine ve ek kaynakların etkin kullanılmasına olanak sağlamaktadır.¹² Faaliyet sonuçları ile ilgili bilgiler öncelikle gelir tablosunda yer almaktadır.

Gelir tablosu, işletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ile aynı dönemde katlandığı tüm maliyet ve giderleri ve bunların sonucunda işletmenin elde ettiği dönem net kârını veya zararını sınıflandırılmış ve gerçeğe uygun olarak gösteren bir finansal tablodur.¹³

İşletmenin finansal durumundaki değişikliklere ilişkin bilgiler, işletmenin raporlama dönemindeki yatırım, finansman ve işletme faaliyetlerinin değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Bu bilgiler işletmenin nakit-nakit ve benzeri kaynaklarını yaratma olanaklarını ve nakit kaynaklarının kullanım şeklini göstermektedir. Nakit akış tabloları bu yönde bilgi sağlayan finansal tablodur.

Nakit akım tablosu, işletmenin belirli bir hesap dönemi içinde ortaya çıkan nakit akışlarını, kaynakları ve kullanım yerleri bakımından gösteren finansal tablodur.¹⁴

İşletmelerin finansal raporlamasında kullanılan diğer finansal tablolar şunlardır:¹⁵

- Özkaynak Değişim Tablosu,
- Satışların Maliyeti Tablosu,
- Kâr Dağıtım Tablosu,
- Fon Akım Tablosu.

---

¹¹ Hanifi Ayboğa, “**Mali Durum Tablosu ve Kuramsal Yapısı-Teori ve Türk Ticaret Kanunu Açısından İrdelenmesi**”, (Çevrimiçi), <http://www.istanbulsmmmodasi.org.tr/googlesearch.asp?cx=001011403387213313453%3Aajix0iy-6pbq&cof=FORID%3A9&ie=UTF-8&q=hanifi+mali+durum#960>, (Erişim Tarihi: 24.04.2011)

¹² Örtten, Kaval ve Karapınar, **Türkiye Muhasebe- Finansal Raporlama Standartları Uygulama ve Yorumları**, a.g.e., s. 3-4.

¹³ Ümit Ataman, **Genel Muhasebe**, 13. b. , İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2001, s. 231.

¹⁴ Ataman, **Genel Muhasebe**, a.g.e., s.233.

¹⁵ a.g.e., s. 232-241.

Özkaynak değişim tablosu, belirli dönemde özkaynak kalemlerinde meydana gelen artış ve azalışları bir bütün olarak gösteren finansal tablodur.

Satışların maliyeti tablosu, gelir tablosundaki satışların maliyeti kısmının detaylı halini gösteren ve gelir tablosunun tamamlayıcı ekini oluşturan tablodur. İşletmenin dönem içindeki stok hareketleri ile satılan mamul, ilk madde ve malzeme ile ticari mal gibi maddelerin ve satılan hizmetlerin maliyetini göstermek üzere ayrı bir tablo halinde düzenlenmektedir

Kâr dağıtım tablosu, işletmenin dönem kârının dağıtım biçimini gösteren finansal tablodur. Önceki dönem ile cari dönem verilerini içerecek şekilde düzenlenmektedir.

Fon akım tablosu, işletmenin belirli bir hesap döneminde sağladığı fon kaynaklarını ve bunların yerlerini gösteren tablodur. Fon kavramı bu tabloda tüm finansal araçları kapsamaktadır.

1.1.3. İşletmelerde Finansal Raporlamanın Amacı ve Önemi

İşletmelerde finansal konuları içeren kararların alınmasında kullanılabilecek bilgilerin karar alıcılara ulaştırılmak üzere hazırlanması finansal raporlama sürecini oluşturmaktadır.¹⁶ İşletmelerde finansal raporlama, finansman teminine yönelik olmakla beraber işletmenin geleceği hakkında da bilgi sahibi olması için de yapılmaktadır.

Finansal tabloların amacı; bir işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akımlarında gerçekçi bir sunumunun sağlanabilmesidir.¹⁷ Finansal raporlama, aktarılan bilginin niteliği, bilginin elde edilme zamanlaması ve bilginin elde edilme maliyeti açısından önem taşımaktadır. Örneğin zamanında sunum, bilginin karar alma süreci içerisinde sunulmasını gerektiren bir ilkedir. Eğer, bilginin sunumunda bir gecikme yaşanır, bilgi ihtiyaca uygun olma özelliğini

---

¹⁶ Recep Pekdemir, **Uluslararası Anlamda Güvenilir Finansal Raporlamanın Önemi**, Turkey Accounting and Auditing ROSC Dissemination Workshop, İstanbul, 20 Eylül 2005, s. 2.

¹⁷ Karacan, **a.g.e.**, s. 25.

kaybetmektedir.¹⁸ Zamanında sunuma ve güvenilir bilginin raporlanmasına gereken önem işletme yönetimi tarafından dengelenmelidir.

Finansal bilgi kullanıcılarının karar alma ihtiyaçları sadece elde edilecek faydaya göre ilişkilendirilmemelidir.¹⁹ Finansal bilgilerden sağlanacak fayda, bilginin elde edilme zamanı ve maliyeti gibi belirleyici unsurlar ile orantılıdır. Bu nedenle öncelikli olarak fayda-maliyet analizi yapılmalıdır. Fayda-Maliyet Dengesinin sağlanabilmesi için bilginin sunumuyla elde edilecek faydanın, bilgiyi edinmek için katlanılan maliyetin üzerinde olması gerekmektedir.²⁰

Muhasebede varlık ve kaynakların değerlemesinde esas alınan değerlendirme ilkeleri açısından bakıldığında çift taraflı kayıt sistemi kadar evrensellikten bahsetmek mümkün değildir. Muhasebede varlık ve kaynakların değerlemesinde muhasebeye özgü evrensel ilkelere bahsedilebilse de, toplumsal kültürel farklılıklar, devletlerin yönetim biçimleri, ulusal mevzuatlar gibi faktörler küresel ya da dünya çapında aynı değerlendirme ilkelerinin yaygın olarak uygulanmasını engellemiştir.²¹

Gerçeğe uygun sunum, doğru ve güvenilir bilgi üretmek, şeffaflığı sağlamak, bilgi kullanıcılarına ihtiyacına uygun yeterli bilgiyi vermek, dünya uygulamalarında karşılaştırılabilirliği sağlamak açısından dünyada ortak bir muhasebe dilinin oluşturulması, muhasebe düzenleyici otoritelerin temel hedefi ve amacı olmuştur.²²

Standart koyucular günümüzde finansal tabloların kullanıcılarına geleceği öngörme, karar alma, yönetimin idaresini yargılama ve raporlanan varlıkların (geçmiş-mevcut) başarılarının değerlendirilmesi gibi olanaklar tanıdığına inanmaktadırlar.²³ Bunun sonucu olarak da yıllık raporlardan çok şey

¹⁸ IFRS for SMEs, P.2.12.

¹⁹ Demir, KOBİ'ler... , a.g.e. , s. 4.

²⁰ a.g.e. , s. 4.

²¹ Mevlüt Karakaya, (Çevrimiçi) “**KOBİ'lerin Küresel Ekonomik İklim Uyumunda Uluslararası Finansal Raporlama Standartları**”
http://www.tmsk.org.tr/makaleler/KOBİlerIcinUFRS/MEVLUT_KARAKAYA.pdf, (Erişim Tarihi: 16.03.11)

²² Nalan Akdoğan, “**KOBİ Finansal Raporlama Standardına Genel Bakış ve Tam Set IAS/IFRS'lerden Farklılığı**” (Çevrimiçi)
http://www.tmsk.org.tr/makaleler/Diger/N_Akdogan.pdf (Erişim Tarihi: 16.03.2011)

²³ Andrew Higson, **Corporate Financial Reporting: Theory & Practice**, Sage Publications, London 2003, s.159-183

beklenmektedir. Ancak UFRS'nin uluslararası düzeyde benimsenmesi ve gelişmesi için uzun bir süreye ihtiyaç duyulmaktadır. Muhasebede ve özellikle finansal raporlamada açık beklentileri hakkında çok az şey bilinmektedir. FASB'den kavramsal çerçevede özellikle tahakkuk ve ölçümlene konularında rehberlik yapması beklenmektedir.

Örneğin tamamlanmamış standartlardan kaynaklanan finansal boşluklar, kullanıcıların standartlardan beklentilerini karşılamamaktadır. Uzmanlık gerektiren bu konu, denetim düzeyinde ayrıca değerlendirmeler yapılmasını gerektirmektedir. Denetçiler, yasal düzenleyici programlar vasıtasıyla finansal boşlukların kapatılabilmesi hususunda yazışma yapabilmekte ve görüş bekleyebilmektedir.²⁴

Ancak ekonominin küreselleşmesi ile muhasebe bilgi kullanıcıları, farklı ülkelerin farklı muhasebe uygulamalarından dolayı birçok yeni sorunla karşı karşıya kalmaktadır.²⁵ Ülkeler arası ticaretin önem kazanması ile beraber işletmelerin güvenilir bilgiye ulaşma ihtiyacı da artmaktadır.

Varlık-kaynak değerlendirmesi ticarete bulunan tarafların aynı dilde raporlar oluşturmasını gerektirmektedir. Aynı dilden kasıt finansal olay ve işlemlerin kaydedilmesinde, varlık ve kaynakların değerlemesinde, gelir ve giderlerin eşleştirilmesinde aynı esas, usul, ilke ve kuralların uygulanmasını ifade etmektedir. Ancak ülkeden ülkeye değişebilen yasal düzenlemeler de ölçüt olarak kullanılmaktadır.²⁶ Bunların alternatif uygulama biçimlerinin olması farklılık olarak algılanmamalıdır.²⁷ Burada amaçlanan karşılaştırılabilir ölçütte ve kalitede raporlar hazırlayabilmektir. Farklı muhasebe yöntemlerinin kullanılması yatırımcıların ve diğer finansal tablo kullanıcılarının karar vermelerini zorlaştırdığı gibi, karşılaştırmalı bir analizin yapılması imkânını ortadan kaldırmaktadır.²⁸

Finansal tabloların amaçları şu şekilde özetlenebilmektedir:²⁹

---

²⁴ Higson, “**Corporate Financial Reporting: Theory & Practice**”, a.g.e., s.159-183

²⁵ Karakaya, a.g.e., s. 7.

²⁶ Nejat Bozkurt, “**Muhasebe Denetimi**”, İstanbul: Alfa Yayınları, 2006, s. 27.

²⁷ Karakaya, a.g.e., s. 14.

²⁸ Neslihan Çetinkaya, “**KOBİ'ler için Uluslararası Finansal Raporlama Standardı ve Türkiye Uygulaması**”, (A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2010, s. 6-7.

²⁹ Çaldağ, a.g.e., s. 8.

- Yatırımcılar, kredi verenler ve diğer ilgililer için karar almada yararlı bilgiler sağlamak;
- Gelecekteki nakit akımlarını değerlendirmede yararlı bilgiler sağlamak;
- Varlıklar, kaynaklar ve bunlardaki değişiklikler ile işletme faaliyet sonuçları hakkında bilgi sağlamaktır.

1.1.4. Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Yararları

Uluslararası düzeyde muhasebe alanında ortak bir dil oluşturma çabasının ürünü olarak kurulan UMSK, finansal tablolardaki bilgilerin istenen kalite düzeyine ulaşabilmesi adına finansal tablolar seti yayınlamıştır. UFRS'nin gelmesiyle beraber ulus aşırı yatırımcılar şirket tablolarını daha iyi anlayıp karşılaştırabilme imkânı bulabileceklerdir. Finansal tablolar kullanıcılarına daha şeffaf bilgiler sunacak, böylece rekabet dünyasında işletmeler daha iyi bir pozisyon alma fırsatı yakalayabileceklerdir.

Uluslararası düzeyde analiz edilerek tek bir raporlama seti oluşturma gayretinin beklentileri aşağıdaki gibi sıralanabilmektedir.³⁰

- Şirketler açısından farklı muhasebe uygulamalarından doğan ek maliyetler ortadan kalkacak,
- Yurtdışı iştirakleri bulunan veya yurtdışı bir ana ortaklığın iştiraki konumundaki şirketlerin konsolide finansal tablolarını düzeltme (adjustment) gerekliliği ortadan kalkacak,
- Yatırımcılar ve borç verenler açısından yatırımların taşıdığı riskler nedeniyle artan yüksek faiz maliyetleri azalacak,
- Uluslararası piyasalarda fon toplamayı veya borçlanmayı amaçlayan şirketlerin finansal tablolarını ilgili ülke uygulamasına dönüştürmek zorunlulukları azalacak,
- Çok uluslu şirketlerin finansal tablolarının konsolidasyonu, Uluslararası faaliyetlerin performansının değerlendirilmesinde fayda sağlanacak,

³⁰ Ufuk Doğruer, "AB Sürecinde UFRS'den TFRS'ye", (Çevrimiçi), <http://www.muhasetr.com/yazarlarimiz/ufukdogruer/003/>, (Erişim Tarihi: 30.03.2011).

- Ekonomik iş birlikleri oluşturma çabalarında önemli bir engel ortadan kalkmış olacaktır.

1.1.5. Finansal Tablolarda Raporlayan ve Raporlanan Taraflar

UMSK genel amaçlı finansal tablo kullanıcılarını; yatırımcılar, çalışanlar, borç verenler, ürün arz edenler, müşteriler, kamu kuruluşları ve kamuoyu olarak belirtmektedir. Finansal tablolarda raporlayan taraf şahıs, kurum, kuruluş, bir yönetim kademesi veya tepe yönetimi hatta devlet olabilmektedir. Finansal tablo kullanıcıları ise denetçiler, standart koyucular, analistler, derecelendirme kuruluşları, devlet, işletme yönetimi, şirket sahibi olabilmektedir.

Finansal tablolarda kullanılacak bilgiler hazırlanırken raporlayan ve raporlanan taraflar arasında ortak bir dil oluşturulmaya özen gösterilmelidir.

Finansal tablolarda raporlayan tarafın dikkat etmesi gereken hususlar:

- Açıklık,
- Anlaşılabilirlik,
- Sadelik,
- Tarafsızlık,
- Özet sunum,
- Okuyucuları tarafından yorumlanabilecek düzeyde teknik olması,
- Hazırlanma amacına ait zaman dilimi içerisinde bulunması,
- Zamanında hazırlanması.

Raporlama yapılan tarafın dikkat etmesi gereken hususlar ise şöyle özetlenebilmektedir:

- Dürüstlük,
- Tarafsızlık,
- Mesleki tecrübe,
- Mesleki özen ve titizlik.

Finansal tablolar, kullanıcılarına mesleki bir incelemenin yapılmış olduğu hususunda bir delil niteliği de sunmaktadır. Bu açıdan raporun mesleki bir görüşle hazırlanarak okuyuculara sunulması gerekmektedir. Finansal tabloların altına atılan imza, raporun tarafsızlığının ve güvenilirliğinin onaylanması anlamına gelmektedir. Kullanıcılarına yanlış, eksik, geçersiz, zaman ölçüğünden bağımsız bilgi sunmanın sorumluluğu işletme yönetimine ve raporu tasdik edenlere ait olmaktadır. Bu nedenle finansal tablo kullanıcılarının sorumlulukları oldukça yüksektedir.

Finansal raporlama yapılan taraf raporlananları yorumlamak, korumak ve risklerini azaltmak için çalışmaktadır. Raporlayan taraf ise yetkinliğinin ispatı olarak çalışmasını sunmaktadır. Her iki tarafı buluşturan ortak payda ise elde edilen faydanın devamlılığını sağlamaktır. Bu devamlılığın dengesi mevcut standartların varlığı, yenilenmesi değişimlere uyumu ile mümkün olacaktır.

Finansal raporlamada, raporlayan ve raporlanan taraflardan, muhasebe terimleri ve finansal sunumun belirli düzeyde yetkinliğe sahip bir kesim tarafından değerlendirilmesi beklenmektedir. İşletmelerin ölçüğü büyüdüğü takdirde raporlama biçimi ve yükümlülükleri de değişmektedir. Örneğin küçük ve orta ölçekteki işletmelerin kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Dolayısıyla finansal raporlaması da işletme sahibi ve borç verenler gibi dar bir çevreye hitap etmektedir.

Sermaye piyasalarında işlem gören şirketlerin ise kamuya ve üçüncü kişilere hesap verme yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu nedenle düzenleyecekleri finansal raporların içeriğinin daha kapsamlı, şeffaf ve detaylı olması gerekmektedir.

1.1.6. Uluslararası Finansal Raporlamanın Gelişim Süreci

İşletmelerin faaliyet alanlarının küresel boyutlara taşınması doğal olarak finansal bilgi ihtiyaçları üzerinde de etkiler yaratmaktadır. İşletmelerin finansal tablolarını ve bunların hazırlanmasındaki temel ilke ya da kuralları da küresel ölçüklere taşıma ihtiyacını doğurmuştur.³¹

---

³¹ Karakaya, a.g.e. , s. 2.

Ekonomik küreselleşme; ülkeler arasında ekonomik sınırların kaldırıldığı, ulus devletlerin kontrolündeki ulusal pazarların ağırlıklı olarak küresel sermayenin kontrolündeki küresel pazarlara dönüştürüldüğü bir olguyu ifade etmektedir.³²

1990'lı yıllar ile beraber küresel sermaye hareketlerinin artışı, ülkeler arası ticareti mümkün kılmıştır. Ülkelerin sermaye piyasaları düzenleyici kuruluşları bir araya gelerek Uluslararası bir fon denetim örgütü olan Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü'nü (IOSCO) kurmuştur. Sayısı yüzün üzerinde üyesi bulunan örgütün kuruluş yılı 1983'dür. 1989 yılında IOSCO'nun "Uluslararası Halka Arzlar" üzerine hazırladığı raporda ülkeler arası farklı finansal raporlama yükümlülüklerinin sınır ötesi menkul kıymet ihraçlarında en çok problem yaratan konulardan biri olduğunu dile getirmiştir.³³ Uluslararası düzeyde sermaye piyasalarında bilgi alışverişine olanak sağlayacak ve bu alışverişini kolaylaştıracak şekilde tasarlanan çok taraflı mutabakat anlaşması ile 2002 yılında benimsenmiştir.³⁴

Uluslararası düzeyde kaliteli, karşılaştırılabilir, güvenilir bilgiye ulaşma ihtiyacı finansal raporları bugünün formatına ulaştıran belirleyici unsur olma misyonuna devam etmektedir.

Uluslararası muhasebe standartlarının hazırlanmasını hedef alan çalışmalarla devam eden küresel uyumlaştırma veya muhasebede küreselleşme sürecini aşağıdaki biçimde özetlemek mümkündür:³⁵

- 1972 yılında, Sydney'de toplanan X. Dünya Muhasebe Kongresi'nde verilen bir önerge ile 29 Haziran 1973 tarihinde Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (UMSK) kuruldu. Komitenin amacı Uluslararası Muhasebe Standartlarını (UMS) hazırlamak ve kullanımını yaygınlaştırmaktı.
- 1975 yılında, Komite, ilk defa üç adet muhasebe standardını hazırlayarak taslakları çok sayıda meslek mensubunun görüşüne

---

³² Karakaya, **a.g.e.** , s. 3.

³³ Cemal İbiş, Serdar Özkan, "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Genel Bakış", **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı 74, (Ocak-Şubat-Mart 2006), s.27.

³⁴ IOSCO, "**IOSCO Historical Background**", (Çevrimiçi) <http://www.iosco.org/about/index.cfm?section=background>, (Erişim Tarihi:18.03.2011).

³⁵ Karakaya, **a.g.e.** , s. 7-8.

sundu. Amaç, mümkün olduğu ölçüde Uluslararası düzeyde destek toplamaktı.

- 1977 yılında, Münih’te toplanan XI. Dünya Muhasebe Kongresi’nde ise Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) kurulmuştur. Federasyon muhasebe mesleğinin küresel bir kurumu olmuştur.
- 1977 yılında, XI. Dünya Muhasebe Kongresinde muhasebe mesleğinin küresel düzeyde gelişimini sağlayacak
- 1982 yılında, IFAC ve UMSK aynı çatı altında toplanarak, IFAC üyeleri aynı zamanda UMSK’nın da üyesi haline getirildi.
- 1989 yılında, Avrupa Muhasebeciler Federasyonu (FEE) küresel uyumlaştırmaya destek vermek üzere UMSK çalışmalarına katkı sağlama kararı aldı.
- 1995 yılında, UMSK ile Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Organizasyonları arasında bir anlaşmayla AB çokuluslu şirketlerin UMSK tarafından hazırlanan UMS’yi uygulaması imkânı sağlandı. Bunun için temel standartların birlikte hazırlanması gerekiyordu.
- 2000 yılında, Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (UMSK), Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) haline dönüştürüldü.
- 2002 yılında, Amerikan Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB) ile US-GAAP, UMS’lerin uyumlaştırılması konusunda çalışılması kararı alındı. Bu konuda henüz bir sonuca varılamamıştır.
- 2002 yılında, AB üye ülkelerin Menkul Kıymet Borsalarında yer alan şirketlerinin UFRS’yi uygulamalarını 2005 yılında zorunlu hale getireceğini açıkladı.
- 2005 yılında, UFRS’lerin uygulama süreci başlatıldı.
- 2009 yılında, KOBİ’ler için UFRS’ler yayınlandı.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Kurulu (IFRS Foundation) kendisini “bağımsız, kâr amacı gütmeyen, kamu ile işbirliği içerisinde çalışan bir özel sektör kuruluşu” olarak tanımlamaktadır.³⁶

³⁶ IFRS, “About the IFRS Foundation and the IASB”, (Çevrimiçi), <http://www.ifrs.org/The+organisation/IASCF+and+IASB.htm>, (Erişim Tarihi: 23.03.2011)

Bu kuruluş amaçlarını şu şekilde belirlemiştir:³⁷

- IASB tarafından konan muhasebe standartları çerçevesinde anlaşılır, uygulanabilir, dünyaca kabul görmüş yüksek kalitede tek bir set Uluslararası finansal raporlama standardı geliştirmek,
- Standartların kullanımını destekleyerek uygulanmasını sağlamak,
- Gelişen ekonomilerin ve KOBİ'lerin ihtiyaçlarına göre düzenlemek,

Ulusal muhasebe ve finansal raporlama standartlarını ortak paydada buluşturarak yüksek kalitede çözümler sunmak.

1.1.7. UMSK'nın Amacı, Yetkisi ve Çalışması

UMSK'nın amacı, "Kamuya açıklanan denetlenmiş finansal tablolarda uygulanması gereken muhasebe standartlarını belirlemek ve bu standartların dünya çapında benimsenmelerini sağlamaktır."³⁸

Kurul, ulusal muhasebe standardı belirleyici kuruluşları, menkul kıymet borsaları, Avrupa Komisyonu, OECD, Birleşmiş Milletler gibi hükümetler arası kuruluşlar ve Dünya Bankası gibi kalkınma kuruluşları ile işbirliği içinde çalışarak, dünya genelinde muhasebe standartlarını birbirine yakınlaştırmayı amaçlamaktadır.³⁹ Ayrıca dünyanın her yerinden hissedarlar, araştırmacılar, analistler, düzenleyici kurumlar, yöneticiler, muhasebe standart koyucular ve muhasebe meslek mensupları ile yakın irtibat kurmaktadır.⁴⁰

Kurul önce gündemi oylamaya sunmaktadır. Konu belirlendikten sonra uzmanlık kurulunda incelenerek ön taslak haline getirilmektedir. Genel Kurula sunulan ön taslak ancak 2/3 çoğunlukla kabul edildiği takdirde taslak haline gelebilmekte ve üye kuruluşlara gönderilmektedir. Üyeler belirlenen tarihe kadar görüşünü bildirdiği takdirde, genel kurulda, tekrar yapılan görüşmenin 3/4 çoğunlukla kabul edilmesi halinde taslak standarda dönüşmektedir.

---

³⁷ IFRS, a.g.e. , s. 1.

³⁸ a.g.e. , s. 1.

³⁹ Karacan, a.g.e. , s.9.

⁴⁰ IFRS, a.g.e. , s. 1.

1.1.8. Dünyada TMS/IFRS'yi Benimseme ve Destekleme Çalışmaları

Muhasebe uygulamalarının ülkelerarası farklılık göstermesi; ekonomik, kültürel, coğrafi ve politik nedenlere dayanmaktadır. İşletmeler, bu nedenlerle finansal yapısını uluslararası ölçüde kıyaslayamamaktadır.

Sermaye piyasalarının küreselleşmesiyle uluslararası düzeyde meydana gelen değişiklikler, finansal tablo kullanıcılarının karar alma sürecini gözden geçirmesine eden olmuştur. Örneğin, ülke sınırları içinde yabancı bir yatırımın raporlanmasındaki zorluklar, uluslararası sermaye akışını bu yönde olumsuz etkilemektedir.

Ekonomideki küreselleşme ile birlikte uluslararası finans piyasalarında yaşanan bir takım zorluklar, ortak bir finansal raporlama dilinin oluşturulması çalışmalarını hızlandırmıştır. Bu amaçla oluşturulan platform, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'dur.

Gelişmelere uyum sağlamak, ortak bir dil oluşturmak, finansal bilgi taleplerini etkin bir şekilde karşılamak ve şeffaflığın sağlanabilmesi amacını benimseyen ülkeler ve ülkelerarası kuruluşlar bu sürece çeşitli şekillerde katkıda bulunmaya devam etmektedir.

Uluslararası düzeyde iktisadi gelişmelerin takip edildiği önemli platformlardan biri de Avrupa Birliği'dir. Oluşturduğu ekonomik kalkınma modelleri ile iktisadi birliğe ulaşmayı hedeflemektedir. Örneğin "Tek Pazar" modeli, ortaklar arasında fizikî (sınırlar), teknik (formaliteler) ve malî (vergiler) engellerin kaldırılması, ortak ekonomik politikalar oluşturulması konusunda faaliyet gösteren bir yapı olarak üye ülkelere kazandırılmıştır.⁴¹ Avrupa Birliği, tüm üye ülkeleri bağlayan standart yasalar aracılığıyla, insan, eşya, hizmet ve sermaye dolaşımı özgürlüklerini kapsayan bir ortak pazar (tek pazar) geliştirmiştir.⁴² Günümüzde, teknolojinin ilerlemesi ve sınırların ortadan kalkmasıyla birlikte, yatırımcılar sınır ötesi yatırım fırsatlarına daha çok ilgi gösterirken, işletmeler de fon sağlayabilme

⁴¹ UN, Annual Report of the Secretary-General on the Work of the Organization, "Contours of the new era", (Çevrimiçi) www.un.org/Docs/SG/Report97/97rep1.htm, (Erişim Tarihi: 30.03.2011)

⁴² BBC, **Gulf states form common market**, (Çevrimiçi) http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7166549.stm (Erişim Tarihi:30.03.2011)

olanaklarını uluslararası alanda mümkün olduğunca genişletme çabasındadırlar.⁴³ Avrupa Birliği'nde tüm yardımların % 10'u KOBİ'lere verilecek sanayi politikası kapsamında desteklenmektedir. Ayrıca dış ticaretin gelişmesine yönelik çeşitli yardım ve sübvansiyonlar verilmektedir.⁴⁴

Avrupa Birliği uyum programındaki aday ülkelerin programa tam olarak adapte olarak, birliğin standartlarını kabul etmeleri ve kendi ulusal sistemini birliğin sistemi ile bütünleştirmeleri uzun bir süreci kapsamaktadır. AB'de tam uyumun en önemli halkası olan finansal uyum çalışmaları, muhasebe uygulamalarının hem AB ülkeleri arasında hem de uluslararası ölçekte birbiri ile uyumlu hale getirilmesini öngörmektedir.⁴⁵ Bu amaçla, AB içinde önemli çalışmalar yapılmaktadır.

AB içinde UFRS setini uygulama yükümlüğü olmayan şirketler için ülkeler düzenleme yapma konusunda serbest bırakılmıştır.⁴⁶ Örneğin İngiltere'de halka açık olmayan şirketlerin konsolide ve bireysel finansal tablolarda UFRS uygulanmasına izin verilmektedir. Almanya'da ise halka açık olmayan şirketlerin konsolide ve bireysel finansal tablolarda UFRS uygulamasına izin verilirken, ayrıca ulusal genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinin uygulanması da zorunludur. İtalya'da ise KOBİ'ler ve ayrıca sigorta ve diğer bazı özellikli şirketlerde UFRS uygulanması istenmez. Fransa bu konuda farklı bir düzenleme yaparak halka açık olmayan şirketlerin konsolide finansal tablolarında UFRS uygulanmasına izin verirken, bireysel finansal tablolarda UFRS uygulamasını yasaklamıştır.

Muhasebe uygulamalarının tam uyumu hedefine ulaşabilmek için, AB içinde çalışan bir mekanizma bulunmaktadır.⁴⁷ AB'de var olan bu mekanizma iki yönlü düşünerek hareket etmek zorundadır. Yapılan düzenleme ile hem tam uyumun

⁴³ Ufuk Doğruer, "AB Sürecinde UFRS'den TFRS'ye", (Çevrimiçi), <http://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/ufukdogruer/003/>, (Erişim Tarihi: 30.03.2011)

⁴⁴ Işıl Öcal, "Avrupa Birliği'ne Giriş Sürecinde Türkiye'deki KOBİ'lerin Genel Görünümü ve Bu Süreçte Türkiye'deki KOBİ'lerin Karşılaşabileceği Sorunlara İlişkin Öneriler İçeren Bir Araştırma", (İstanbul Ticaret Üniversitesi Uluslararası Ticaret Yüksek Lisans Programı Bitirme Projesi), İstanbul, Mart 2003, s. 22-25.

⁴⁵ Nalan Akdoğan, "Avrupa Birliği'ne Üye Ülkeler Arasında Finansal Raporlama Uygulamalarında Uluslararası Standartlara Geçiş-Dördüncü ve Yedinci Yönerge Muhasebe Standartlarının IAS'e Yakınlaştırma Çalışmaları", (Ankara: SBF Yayın No.: 590; TÜRMÖB Yayın No.: 221), s 33-36.

⁴⁶ Orhan Çelik, "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler için Uluslararası Finansal Raporlama Standardı: Genel Bakış", (Çevrimiçi) http://www.tmsk.org.tr/makaleler/Diger/KOBİ_ufrs_genel_bakis.pdf, (Erişim Tarihi: 13.03.2011)

⁴⁷ Çelik, Küçük ve Orta... , a.g.e. , s. 46.

sağlanması hem de dünya pazarlarında AB şirketlerine rekabet dezavantajı yaratmaması gerekmektedir⁴⁸AB ülkelerine 01.01.2005 tarihinde UFRS'ye uyum zorunluluğu getirilmesi ile beraber AB'ye giriş sürecini yaşayan tüm ülkeler gibi Türkiye'nin de mevzuatını güncellemesi gerekliliği ortaya konulmuştur.

Muhasebe mesleğinin toplumda sahip olduğu önemli yer ve saygınlığının korunması adına, Uluslararası bir yaklaşım oluşturulmasında UMSK, üyelerine UMS'ye uyum zorunluluğu getirmiştir. Dinamik bir yapı gösteren kurul, süreç odaklı çalışarak muhasebeye yön veren iktisadi ve finansal gelişimleri gözlemlemekte ve ortak bir dil oluşturma çabasıyla yeni taslakları gündeme getirmiştir. Bu amaçla ülkeler, bünyesindeki meslek kurum ve kuruluşlarına katkıda bulunma ve yeni bir paylaşım platformu oluşturma fırsatını sunmaktadır. Destek veren kurum ve kuruluşlar aşağıdaki başlıklar çerçevesinde gruplandırılabilir:

➤ **Ulusal Muhasebe Standardı Belirleyici (Yapıcıları) Kuruluşlar**

IFAC, kamusal faydanın sağlanması amacıyla muhasebe alanında hizmet veren 125 ülkeden 164 üye ile işbirliği içinde çalışan küresel bir organizasyondur. Kuruluş, ulusal meslek kuruluşlarından profesyonel bir kadro ile ticari, endüstriyel, kamusal ve akademik alanda istihdam edilmiş 2,5 milyon meslek mensubunu temsil etmektedir.⁴⁹

IASC, muhasebe standardı oluşturma, finansal raporları hazırlama, denetleme ve kullanma ve muhasebe eğitimi alanında deneyimli, geniş bir coğrafyadan seçilmiş 15 kişilik uzman bir kadro ile çalışan bağımsız bir organizasyondur.⁵⁰

IFRSB, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'nun belirlediği çerçevede, finansal raporlama alanında yüksek kalitede çözümler sunan, bağımsız, kâr amacı gütmeyen, kamu ile işbirliği içerisinde çalışan bir özel sektör kuruluşudur.⁵¹

---

⁴⁸ Cengiz Toraman ve Fatih Bayramoğlu, "Avrupa Birliği Uyum Sürecinin Muhasebe Uygulamalarına Etkisi", (Çevrimiçi) <http://www.tmsk.org.tr/makaleler/Diger/AB%20UYUM%20SURECININ%20MUHASEBE%20UYGULAMALARINA%20ETKISI.pdf> , (Erişim Tarihi:30.03.2011)

⁴⁹ IFAC, "About IFAC", (Çevrimiçi), <http://www.ifac.org/About/>, (Erişim Tarihi:05.04.2011)

⁵⁰ IFRS, "Members of the IASB", (Çevrimiçi), <http://www.ifrs.org/The+organisation/Members+of+the+IASB/Members+of+the+IASB.htm>, (Erişim Tarihi: 05.04.2011)

➤ **Menkul Kıymet Borsaları**

SEC, bünyesinde kurumsal finans, ticaret ve pazarlar, yatırım yönetimi, risk, strateji, finansal inovasyon ve yürütme olmak üzere beş adet komisyonu bulunan, sermaye piyasalarını denetlemek ve düzenlemek amacıyla kurulmuş, ABD'nin ulusal kuruluşudur.⁵²

IOSCO (International Organization of Securities Commissions), ülkelerin sermaye piyasaları düzenleyici kuruluşlarının bir araya gelerek kurduğu Uluslararası bir fon denetim örgütüdür. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları olarak tanımlanmaktadır. 1974 yılında kurulmuştur.⁵³

➤ **Kalkınma Kuruluşları**

Dünya Bankası, II. Dünya Savaşı'nın ardından 1945 yılında Uluslararası Yeniden Yapılanma ve Kalkınma Bankası (*IBRD=International Bank for Reconstruction and Development*) adıyla kurulmuş, 1947 yılında Birleşmiş Milletlerin özerk uzman kuruluşlarından biri olma özelliğini kazanmış, zaman içinde bir grup haline gelerek bünyesinde Uluslararası Kalkınma Birliği (*IDA*), Uluslararası Mali İşbirliği (*IFC*), Çok Taraflı Yatırımlar Garanti Ajansı (*MIGA*), Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıkları Çözüm Merkezi (*ICSID*) ve Uluslararası Yeniden Yapılanma ve Kalkınma Bankası (*IBRD*)⁵⁴ olmak üzere beş ana kurum bulunduran bir kuruluştur.⁵⁵

---

⁵¹ IFRS, “**About the IFRS Foundation and the IASB**”, (Çevrimiçi), <http://www.ifrs.org/The+organisation/IASCF+and+IASB.htm>, (Erişim Tarihi: 04.04.2011)

⁵² (Çevrimiçi) http://en.wikipedia.org/wiki/U.S._Securities_and_Exchange_Commission#Overview, (Erişim Tarihi:30.03.2011)

⁵³ IOSCO, “**IOSCO Historical Background**”, (Çevrimiçi) <http://www.iosco.org/about/index.cfm?section=background>, (Erişim Tarihi:30.03.2011)

⁵⁴ Türkiye kuruma 1947 yılında üye olmuştur. Kişi başına GSMH' ye göre yapılan dört gruplu sınıflandırmada Türkiye III. Grupta yer almakta, böylece 5 yıl geri ödemesiz 17 yıla kadar vadeli kredi kullanabilmektedir. Türkiye'nin sermaye ve oy gücü %0,5 düzeyindedir.

⁵⁵ The World Bank, “**About us**” (Çevrimiçi) <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTABOUTUS/0,,pagePK:50004410~piP:36602~theSitePK:29708,00.html>, (Erişim Tarihi: 04.04.2011)

BASEL Komitesi, 1974 yılında 10 ülkenin bir araya gelmesiyle kurulan, bankacılık uygulamaları için yönergeler hazırlayan, ortak yaklaşımlar ve standartlar çerçevesinde her dört yılda bir toplanan, bankacılık denetleme kuruluşudur.⁵⁶

➤ **Hükümetler arası Kuruluşlar**

Avrupa Komisyonu, uluslararası platformlarda ve uluslararası antlaşmaların müzakerelerinde bilhassa ticaret ve işbirliği alanında Avrupa Birliği'ni temsil eden, komisyon üyelerinin her birinin farklı bir politika alanından sorumlu bir genel müdürlüğe başkanlık ettiği (AB'nin yürütme organı niteliğinde)⁵⁷ ve kendi ulusal hükümetlerinin isteklerinden bağımsız hareket edecek şekilde teşkilatlanmış hükümetler arası bir kuruluştur.

OECD, Finansal istikrarın eşzamanlı olarak korunduğu, üye ülkelerde ve hem de özellikle gelişmekte olan ülkelerde halkın yaşam standardının iyileştirilmesi, sürekli ve dengeli ekonomik gelişim sağlayan politikaya destek ve yardım yapan ve en önemlisi, çok taraflı ve ülkeler arasında ayırım gözetmeden dünya ticaretinin geliştirilmesine destek veren hükümetler arası bir kuruluştur.⁵⁸

BM, Uluslararası barış ve güvenliği sağlamayı amaçlayan, uluslararası dost ilişkiler tesis eden, sosyal gelişimi destekleyen, daha iyi yaşam standartlarını ve insan haklarını savunan Uluslararası (hükümetler arası) bir kuruluştur.⁵⁹

1.1.9. KOBİ UFRS'nin Gelişim Süreci

Vergisel muhasebe sistemli ülkelerde, UFRS kökenli sistem ile kıyaslandığında önemli farklılıklar bulunması, küresel örgütleri uzlaştırma ve standartlaştırma adına çalışmaya sevk etmektedir. Muhasebe mesleğinin küresel temsilcisi IFAC, kamu

⁵⁶ Bank for International Settlements, “ **About the Basel Committee**”, (Çevrimiçi) <http://www.bis.org/bcbs/>, (Erişim Tarihi: 04.04.2011)

⁵⁷ UN, Basic Information on the European Union, (Çevrimiçi) http://europa.eu/about-eu/basic-information/index_en.htm, (Erişim Tarihi:30.03.2011)

⁵⁸ OECD, About The Organizationfor Economic Co- Operation and Development (OECD), (Çevrimiçi) http://www.oecd.org/pages/0,3417,en_36734052_36734103_1_1_1_1_1,00.html (Erişim Tarihi:30.03.2011)

⁵⁹ UN, “**UN at a Glance**”, (Çevrimiçi) <http://www.un.org/en/aboutun/index.html> , (Erişim Tarihi:30.03.2011)

yararına hizmet etme, ilgili kurumlar ile işbirliği içinde çalışma, meslek sahasının sözcülüğünü yapma gibi çeşitli konularda katkılarda bulunmuştur.

Dar bütçe ve emek yoğun sermaye ile çalışan mikro ölçekli KOBİ'ler rekabet dünyasının kıstaslarına hazırlanabilmek için altyapıya ihtiyaç duymaktadır. Uluslararası düzeyde faaliyet gösteren alıcı ve satıcının arasındaki güvenin kurulması, finansal tabloların şeffaflık kazanması ile mümkün olabilecektir. Ekonomik kriz dönemlerine uyum sağlayabilen esnek yapıdaki KOBİ'lerin yeniliklere adaptasyonu bu bakımdan önem arz etmektedir.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın KOBİ'lerde uygulanamamasının bir nedeni ise ülkelerin bu konuda mevzuatını güncelleyememesidir. Mesleki donanım ve maliyet dengesini oluşturmak için engeller ile karşılaşan orta ölçekte yer alan çoğu işletme, büyüyen ekonomilerin bulunduğu bir arenada ülkesinin ulusal standartları ölçüsünde kendini ifade edebilmektedir.

Avrupa Muhasebeciler Federasyonu (FEE), muhasebe mesleğini temsil eden en kıdemli kurum olarak bilinmektedir. Denetimden vergilemeye, kamu muhasebesinden banka ve sigortacılığa, siyasal, sosyal, ekonomik birçok alanda sorumluluk almaktadır. 2003 yılı itibarıyla bünyesinde KOBİ'ler için bir alt komisyon bulundurmaktadır.

Asya ve Pasifik Muhasebecileri Konfederasyonu (CAPA), bölgedeki en yetkili muhasebe mesleği temsilcidir. 1976 yılında resmen tanınmıştır. Muhasebe mesleğinin gelişimine katkılarının yanında birçok Uluslararası örgüt ile işbirliği ve temas halindedir.

Akdeniz Muhasebeciler Federasyonu (FCM), 1999 yılında kurulan bölgesel bir mesleki kuruluştur. Akdeniz bölgesinin Uluslararası alanda gücünü birleştirmek, bölge çıkarlarının güvenliğinin sağlanması ve ülkeler arası diyaloga hizmet eden duyarlı bir kuruluştur. Başlangıcı 2000 yılı olmak üzere her yıl konferanslar düzenlemiştir. Yakın zaman diliminde KOBİ'ler için bir toplantı düzenlemiştir.

Birleşmiş Milletler ve Ticari Kalkınma Örgütü (UNCTAD), son otuz yıldır çalışmalarını geliştirmekte olan ülkelerde muhasebe ve raporlama alanında yoğunlaştırmıştır. Bu amaç ile 1982 yılında Uluslararası Muhasebe ve Raporlama Standartları Hükümetler arası Çalışma Grubu (ISAR) kurulmuştur. Kurucusu BM Ekonomi ve Sosyal Konseyidir. Finansal raporlamanın zorlukları hakkında 17. Toplantısında proje geliştirilmesi düşüncesini açıklamıştır. Proje ile ilgili KOBİ'lerin yeni geliştirmekte olan ülkelerde zorlanacağını dile getirmiş ve KOBİ'lerin de içinde bulunduğu 3 kademeli muhasebe esaslarını geliştirmiştir.⁶⁰

1. Kademedeki halka açık şirketler,
2. Kademedeki halka açık olmayan ancak önemli şirketler,
3. Kademedeki şahıs şirketleri için uygulamalar bulunmaktadır.

Kademeler belirlenirken o ülkenin ekonomik, siyasi, sosyal yönlerinin hesaba katılması gerekliliğini savunulmuştur. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'nun KOBİ'ler için yaptığı çalışmada varılan sonuç, KOBİ'lerde doğrudan UFRS'nin uygulanamayacağı yönündedir.

Haziran 2004'te KOBİ Muhasebe Standartları konusunda aşağıdaki proje başlıkları belirlenmiştir:⁶¹

- KOBİ'ler için ayrı standartlar geliştirilmeli mi?
- KOBİ muhasebe standartlarının amaçları ne olmalıdır?
- KOBİ muhasebe standartları kimler tarafından uygulanmalıdır?
- IASB'nin KOBİ standartları belirli muhasebe işlemi konusunda hüküm içermiyorsa konu nasıl çözümlenmelidir?
- KOBİ standartlarını kullanan bir işletme bu standartlarda yer alandan farklı bir şekilde genel UFRS'de izin verilen bir uygulamayı seçebilir mi?

---

⁶⁰ Karacan, a.g.e. , s. 50.

⁶¹ Saim Üstündağ, **IASB KOBİ Muhasebe Standartları Çalışma Grubu, Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu-X**, Kıbrıs: İSMMMO Yayınları, Aralık 2010, s. 117.

- IASB KOBİ standartlarının oluşturulmasında nasıl bir anlayış benimsemelidir?
- KOBİ standartları genel UFRS ile ne derece örtüşmelidir?
- Genel UFRS'yi KOBİ'ler için basitleştirmede hangi kriter esas alınmalıdır?
- KOBİ standartlarının yayınlanma formatı nasıl olmalıdır?

Kasım 2006 itibariyle standartlar taslak halinde yayımlanmaya başlamıştır. Taslağın içeriği UFRS'nin basite indirgenmiş fakat UFRS'den biraz farklılaştırılmış halidir.

Uluslararası Muhasebe Standartları 2009 yılının Haziran ayında 13 üyenin kabul bir üyenin karşı oyuyla 2003 yılından bu yana üzerinde yoğun bir çalışma yapılan KOBİ'ler için UFRS'ler kabul edilmiş ve 9 Temmuz 2009 tarihinde de yayınlanmıştır.

UMSK'nın KOBİ'ler için UFRS'yi geliştirme süreci şöyle özetlenebilir.⁶²

- UMSK, 2003 yılının ikinci yarısında ve 2004 yılının başlarında KOBİ standardını görüşmüştür.
- Haziran 2004'te bir tartışma belgesi yayınlanmıştır⁷. 2004 yılının sonunda tartışma belgesine gelen cevaplar incelenmiştir.
- Ocak 2005'te geçici kararlar alınmıştır. Ülkelerdeki standart hazırlayan ve kullananların çalışma gruplarına dahil edilmesini de içeren bazı kararlar alınmıştır.
- 1 Nisan 2005'te tartışma belgesi gönderilen tüm taraflara bir anket (**Muhasebeleştirme ve Ölçme Anketi**) gönderilmiş ve bu anket kamuoyunun görüşlerini almak için web sitesinden yayınlanmıştır.

---

⁶² Demir, "KOBİ'ler için UFRS'nin Son Taslağı Değerlendirmeler", a.g.m., s. 5-6.

- 28 Haziran 2005'te Muhasebeleştirme ve Ölçme Anketi'ne gelen cevaplar UMSK'nın danışma kurulu ile tartışılmış ve danışma kurulundan görüşler alınmıştır.
- 29-30 Haziran 2005'te UMSK'nın KOBİ çalışma grubu toplanmış, cevaplar tartışılmış ve UMSK'ya tavsiyelerde bulunulmuştur.
- 26 Eylül 2005'te tüm dünyadaki 40'ın üzerinde standart düzenleyici kuruluş ile görüşülmüştür.
- 13-14 Ekim 2005'de muhasebeleştirme ve ölçme konusunda muhtemel sadeleştirmeler için yuvarlak masa toplantıları yapılmıştır.
- Ocak 2006'da bir taslak üzerinde ilk tartışmalar yapılmıştır.
- Şubat ve Mart 2006'da tartışma taslağı UMSK'da ayrıntılı olarak görüşülmüştür.
- Şubat 2007'de standartlar son taslak olarak kamuoyunun görüşlerine açılmıştır.
- 1 Ekim 2007 tarihine kadar görüş alma süreci devam etmiştir.
- KOBİ UFRS 9 Temmuz 2009 tarihinde yayımlanmıştır.

KOBİ standardını uygulama konusunda muhasebe standardı hazırlayan yetkili yasal otoritelerle yapılan anket çalışmasında, gelecek üç yıl içinde bu standardın zorunlu olarak veya izin verilerek uygulanması konusunda bir planlarının olup olmadığı sorusuna 51 ülkenin verdiği yanıtlar aşağıdaki gibidir:⁶³

- Zorunlu Uygulamayı planlayan 19 ülke
- Uygulanmasına izin verecek 10 ülke
- Zorunlu uygulama veya izin verecek 13 ülke
- Bir planı olmayanlar 9 ülke

⁶³ Nalan Akdoğan, “KOBİ Finansal Raporlama Standardına Genel Bakış ve Tam Set IAS/IFRS'lerden Farklılığı” (Çevrimiçi) http://www.tmsk.org.tr/makaleler/Diger/N_Akdogan.pdf (Erişim Tarihi: 16.03.2011)

Zorunlu uygulamayı planlayan ülkeler aşağıdaki gibidir:

- Bahama
- Bahrain
- Brezilya
- El Salvador
- Güney Afrika
- İngiltere
- İrlanda
- Kıbrıs
- Kosova
- Lübnan
- Malezya
- Malawi
- Mongolia
- Panama
- Singapur
- Sudi Arabistan
- Swaziland
- Türkiye
- Uganda

İzin vermeyi planlayan ülkeler:

- A.B.D
- Arjantin
- Avusturya
- Danimarka
- Namibya
- Nijerya
- Özbekistan
- Sri Lanka
- Şili
- Tanzanya

Zorunlu olabilir veya izin verebilir:

- Arnavutluk
- Avustralya
- Hollanda
- Hong Kong
- Norveç
- İsrail
- İsveç
- İzlanda
- Moldova
- Romanya
- Slovakya
- Tayvan
- Yeni Zelanda

Zorunlu tutma veya izin verme konusunda bir planı olmayan ülkeler:

- Almanya
- Fransa
- Japonya
- İsviçre
- Kanada Slovenya
- Malta
- Meksika

Anket sonuçlarından da görüleceği üzere birçok ülke KOBİ finansal raporlama standardını uygulama konusunda hazırlıklarını yapmaktadır.

1.1.10. Türkiye’de Muhasebe Standartları ve Yakınsama Süreci

TMUD, 1979 yılında bakanlar kurulu izni ile IASC’ ye katılmıştır. TÜRMOB ise 1994 yılında bu birliğe katılmıştır.

TMUDESK Türkiye Muhasebe Standartlarını yayınlamaya 1996’da başlamış ve 2002 yılına kadar 19 adet standart yayımlamıştır.

Bankalar ve sigorta şirketleri Sermaye Piyasası Kanunu'nun 50/a maddesi kapsamında kendi özel kanunlarındaki hükümlere tabi bırakılmıştır. 2002 yılında yayımlanan "Muhasebe Uygulama Yönetmeliği" ile 17 adet muhasebe standardı uygulamaya konulmuştur. BDDK tarafından yönetmeliğin amacı, bankaların hesap ve kayıt düzeninde şeffaflık ve tekdüzenin sağlanması, gerçekleşen işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, konsolide ve solo bazda finansal durumları, finansal performansları ile yönetimin etkinliği hakkında bilgileri içeren finansal tabloların zamanında ve doğru bir şekilde hazırlanması, raporlanması ve yayımlanmasına ilişkin esas, usul ve ilkelerin belirlenmesi olarak tanımlanmıştır.⁶⁴

Türk sermaye piyasalarına olan ilginin ve Kurul'un küreselleşmenin kaçınılmaz bir gerekliliği olan yurt içi ve yurt dışı açılımlarının bir sonucu olarak, ülkemizin bölgedeki ekonomik ve finansal konulardaki mevcut ağırlığını ve potansiyelini göstermesi bakımından SEC (U.S. Securities and Exchange Commission) ile ortak çalışmalar yapılmıştır.⁶⁵ Dünyanın önde gelen düzenleyici ve denetleyici kuruluşlarıyla olan işbirliği, yardımlaşma ve ortak eğitim programlarının artarak devam edeceği SPK Başkanı tarafından da vurgulanmıştır. Bu kapsamda "Sermaye Piyasalarının Gelişimi, Denetimi ve Gözetimi" başlıklı eğitim programı, 20-24 Ekim 2008 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenmiştir.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Seti'nin Türkiye'de yayımlanma hakkı, Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi Vakfı ile yapılan anlaşma çerçevesinde Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'na aittir. Kurul, söz konusu Seti Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS/IAS) ile Uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/TFRS) şeklinde yayımlamaktadır.⁶⁶

---

⁶⁴ Karacan, **a.g.e.** ,s. 17.

⁶⁵ Turan Erol, "SPK'dan ABD Sermaye Kurulu ile ortak çalışma", (Çevrimiçi) <http://www.porttakal.com/haber-spk-dan-abd-sermaye-kurulu-ile-ortak-calisma-126371.htm> , (Erişim Tarihi: 30.03.2011)

⁶⁶ TMSK, "Türkiye Muhasebe Standartları Seti", (Çevrimiçi) http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=22&Itemid=69 , (Erişim Tarihi 30.03.2011)

Ülkemizde muhasebede küreselleşmeye götüren düzenlemeleri de aşağıdaki biçimde sıralamak mümkündür:⁶⁷

- 1981 yılında Sermaye Piyasası Kanunu yürürlüğe girdi.
- 1983 yılında Sermaye Piyasası Kurulu kuruldu.
- 1983 yılında SPK tarafından “Standart Mali Tablo ve Raporlar” Tebliği yayımlandı.
- 1984 yılında SPK tarafından “Standart Genel Hesap Planı” Tebliği yayımlandı.
- 1989 yılında 3568 sayılı Muhasebe Meslek Kanunu yürürlüğe girdi.
- 1992 yılında Maliye Bakanlığı tarafından Tekdüzen Muhasebe Sistemi, Uygulama Genel Tebliği 1994 yılında uygulanmak üzere yayımlandı.
- 1994 yılında Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK) oluşturuldu.
- 1996 yılında TMUDESK Türkiye Muhasebe Standartlarını yayınlamaya başladı. 2002 yılına kadar 19 adet standart yayımladı.
- 1999 yılında Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) kuruldu. 2002 yılında ilk toplantısını yaparak faaliyete geçti.
- 2002 yılında BDDK Bankacılık Sektörü için UFRS ile uyumlu muhasebe uygulama tebliğleri yayımladı.
- Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu 07.03.2002 tarihinde ilk toplantısını yaparak faaliyete geçti.
- 15.11.2003 tarihli ve 25290 sayılı mükerrer Resmi Gazete’de “Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ”de, UFRS ile uyumlu 33 adet standart yayımlandı.
- 2005 yılından itibaren TMSK tarafından UFRS ile uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları yayınlandı.
- 9 Temmuz 2009 tarihinde KOBİ UFRS yayımlandı.

---

⁶⁷ Karakaya, a.g.e. , s. 7-9.

(Çevrimiçi), <http://idc.sdu.edu.tr/tammetinler/yonetim/yonetim26.pdf>

Cemal İbiş ve Serdar Özkan, “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS)’na Genel Bakış”, İSMMMO Arşiv (Çevrimiçi) <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/74MaliCozum/03%20cemal%20ibis.pdf>, (Erişim Tarihi: 16.03.2011)

- Yeni Türk Ticaret Kanunu 14 Şubat 2011 tarihinde de yayımlandı.
- Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda küçük ve orta ölçekli sermaye şirketleri muhasebe standartları 1.1.2013 tarihinde yürürlüğe girecektir.⁶⁸

1.1.11. Türkiye'de KOBİ UFRS'ye Yönelik Çalışmalar

Ticaret modellerinin değiştiği ve geliştiği piyasa koşulları, mevcut sistemlerin ve süreçlerin gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Ülkelerin sosyal ve ekonomik kalkınma süreçlerini hızlandırmak adına üstlendikleri e-devlet, e-ticaret gibi birçok projeler bulunmaktadır.

Dünyadaki ekonomik, teknolojik hatta politik gelişmeler üretim ve rekabet koşullarını çok değiştirmiştir.⁶⁹ Küreselleşmenin yarattığı rekabet koşullarının farkındalığını sağlamak ve oluşan yeni düzende yer alabilmek, ancak yeniliklere uyum sağlamak ile mümkün olabilecektir. Uluslararası piyasalarda kabul görmek isteyen ülkelerin, uluslararası standartlara uyumu zorunluluğu gerekmektedir.

Standart ölçümleme birimleri oluşturmak, uluslararası platformda güvenilirlik sunabilmek, adını dünyaya duyurabilmek ve ufkunu genişleterek yeni pazarlara açılabilme ise her işletmenin büyüme hedefleri arasında yer almaktadır.

Ülkemiz ekonomisinin % 99'unu oluşturan küçük ve orta ölçekli işletmelerin uluslararası düzeyde beklenen standartlara kavuşabilmesi için işletmelerin bilinçlendirilmesi ve bilgilendirilmesi önem arz etmektedir.

---

⁶⁵ 14.02.2011 27846 nolu Resmi Gazete TTK 88/(1). Maddesi: "64 ilâ 88inci madde hükümlerine tabi gerçek ve tüzel kişiler gerek ticari defterlerini tutarken, gerek münferit ve konsolide finansal tablolarını düzenlerken, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayımlanan, Türkiye Muhasebe Standartlarına, kavramsal çerçevede yer alan muhasebe ilkelerine ve bunların ayrılmaz parçası olan yorumlara aynen uymak ve bunları uygulamak zorundadır" 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Geçici 3. Madde: Küçük ve orta ölçekli sermaye şirketleri için özel yayımlanacak Türkiye muhasebe standartları 1.1.2013 tarihinde bu kanunun yayımı ile birlikte yürürlüğe girer.

⁶⁹ Feryal Orhon Basık ve İpek Türker, "Stratejik Maliyet Analizi ve Yönetimi", **V. Ulusal Üretim Araştırmaları Sempozyumu**, 25-27 Kasım 2005, s. 57.

KOBİ sahipleri, işletmeleri ile nasıl bir kader birliği içerisine giriyorsa, ekonomisi KOBİ tabanlı ülkelerin de aynı kader birliği bilinci ile işletmelerini sahiplenmesi ve işletmelerini mevzuatı ile koruması ve desteklemesi gerekmektedir.

Avrupa Birliği'ne giriş sürecini yaşayan ülkemizin Uluslararası standartlara uyum konusundaki düzenlemeleri, yakın zaman içerisinde sonuçlanmış ve mevzuatımıza alınmıştır.

KOBİ tanımlaması ülkemizde yakın zamana kadar yapılan çalışmaların neticesinde ilk olarak, 18 Kasım 2005 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan yönetmelik ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından sunulmuştur.⁷⁰ Bu tanım nicel ağırlıklı ve geniş kapsamlı bir şekilde tasarlanmıştır. Tanımda bağımlı, bağımsız ve ortak işletmeler gruplandırılarak Avrupa Birliği tanımına benzer bir yapı oluşturulması amaçlanmıştır. Zira tanımın asıl amacı KOBİ'lere yönelik devlet yardımlarında objektifliği sağlamak⁷¹ dır.

KOBİ'ler için muhasebe standartlarının uygulanmasının şu anda Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Türkiye'nin AB katılım süreci ve TMSK'nın perspektifi olmak üzere çeşitli boyutları incelenmektedir. Ancak Türkiye'de şirketlerin takip edeceği yasal çerçeve, VUK, THP ve TTK tarafından düzenlenmektedir⁷². 14 Şubat 2011 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanununda KOBİ'lerin ölçütleri nicel olarak tanımlanmaktadır, TMSK ise KOBİ ölçütlerini nitel olarak tanımlama yoluna başvurmuştur.

Yeni Türk Ticaret Kanununda, sermaye şirketlerinin Uluslararası Denetleme Standartlarının özdeşi olan Türkiye Denetleme Standartlarına göre denetlenmesi hakkındaki hükümler ve finansal raporlama standartları yer almaktadır. Gerçek ile tüzel kişi tacirlerin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın (IFRS) özdeşi

---

⁷⁰ Müftüoğlu, "KOBİ'lerde Bilgi Darboğazı",s. 4.

⁷¹ Müftüoğlu, "KOBİ'lerde Bilgi Darboğazı",s. 3.

⁷² Karacan, a.g.e. , s.57.

olan Türkiye Muhasebe Standartları'na tabi olmasını öngören finansal raporlamaya ilişkin düzenlemeler 1 Ocak 2013'den itibaren geçerli olacaktır.⁷³

---

⁷³ Yeni Türk Ticaret Kanunu Kitapçığı, (Çevrimiçi), <http://www.pwc.com/tr/tr/publications/Assets/ttk-yeni-turk-ticaret.pdf>, (Erişim Tarihi: 17.12.2011)

2. KOBİ'LER VE UFRS

2.1. Genel Bakış

Ülke ekonomilerinin gelişimine yön veren çok sayıda değişken unsur bulunmaktadır. Bunların başında siyaset, ticaret, eğitim ve coğrafi özellikler gibi belirleyici olanlar sayılabilmektedir. Süreç içerisinde değişime ve gelişime uyum sağlayabilen esnek işletmeler, ülkesinin mevcut ekonomisine katma değer sağlayarak ekonomilerin yapıtaş haline gelmiştir.

Gelişime elverişli makro boyuttaki ekonomilerin yapıtaşları, mikro boyuttaki ekonomilere kıyasla daha küçük ölçekli işletmelerden oluşacağı için işletmelerin büyüklüklerine göre sınıflandırılması çok anlamlı olmayacaktır. Bu nedenle işletmenin var olduğu ortam hakkında daha fazla bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır. Yerel ekonomilerde küçük-büyük işletme sınıflandırması, daha çok sektörleşen yapılar hakkında devleti bilgilendirmek ve sektörün özelliğini anlamak için yapılmaktadır. Bu nedenle mesleki kurum ve kuruluşlar, işletmeleri tanımlamaya yönelik standartlar oluşturma çabasıdadır.

KOBİ kavramı ulusal düzenlemelerde kamusal hesap verme yükümlülüğü ve çalışan sayısı gibi ölçütlerle tanımlanmaya çalışılmıştır. KOBİ tanımlaması yapılırken hem rakamsal hem de niteliksel olarak bilgiler sunulmasına dikkat edilmiştir. Sermaye büyüklüğü, çalışan sayısı gibi sayısal değerlere yer verilmesinin yanında hesap verilebilirlik düzeyi ile işletmenin yapısal özellikleri harmanlanmış bir yapı göstermektedir.

Temel düzeyde işletmeler, çalıştırdıkları işçi sayısı ile sınıflandırılmıştır. Almanya'da en fazla 250 işçi çalıştıran işletmeler olarak tanımlanırken Belçika'da 100 işçi sınırı konulmuştur. Değerlendirmeye konu diğer ölçekler ise işletmelerin bilanço değerleri ve bağımsızlık ölçütleridir. Almanya'da yıllık cirosu 50 milyon Euro'nun altında ve çalışan sayısı da 500'den az olan işletmeler KOBİ sınıflandırmasında bulunmaktadır. Avrupa Birliği'nin KOBİ tanımında bağımsızlık ölçütü; sermayesinin ya da hisse senetlerinin %25 veya daha fazlası bir işletme tarafından üstlenilmemiş olan veya sermayesi küçük ve orta büyüklükteki işletme

tanımı dışındaki işletmelerden meydana gelmemiş olan işletmelerin, bağımsız işletmeler olduğu şeklinde verilmektedir.⁷⁴

Finansal bilgi kullanıcılarının beklentileri ise KOBİ tanımına farklı sorumluluklar yüklemektedir. Örneğin işletmenin sahibinden çalışanına veya ortaklarından yatırım ilişkisi kurmak isteyenlere kadar farklı düzeylerde beklentilerin aynı tanımda karşılanması tanımın çok yönlü değerlendirilmesinin bir göstergesidir. Organizasyonel, finansal, yönetsel, hukuki ve benzer birçok boyutun ele alınması ortak bir tanım yapılmasından çok kullanıcı kitlesine hitap eden farklı tanımlar ile karşılaşılmasına neden olmuştur. Bu yapıya ulusal düzenlemelerde birçok kurumda rastlanmaktadır. Böylesine bir tanım karmaşası içerisinde yurtdışı ilişkilerin kurulması ve kurulan ilişkilerin sürdürülebilmesi mümkün olmadığından önce ulusal ve sonrasında küresel uyumun sağlanması adına örgütlenmelere başvurulması kaçınılmazdır.

İşletmelerin ülke ekonomilerindeki karşılaştırılabilirliğinin sağlanması, o ülkedeki ekonomik altyapının seviyesi ile doğru orantılıdır. Yasal düzenleyici kurum ve kuruluşlar, ülkenin ekonomik altyapısını oluşturmak ve geliştirmekten sorumludurlar. Örneğin ulusal muhasebe ve raporlama standartlarının oluşumunda, işletmelerin ve işletmeler hakkında bilgi edinmek isteyen şahıs ve kurumların ihtiyaçları, standartları bugünkü şekline kavuşturmuştur.

Ülkelerin ekonomik koşullarına göre farklılaşmış işletme yapıları için genel tanımlamalar yapmak mümkün olsa da bu tanımlamaları muhasebe uygulamalarına ve yasal mevzuata aktarmak oldukça zordur. Çünkü ekonomideki küreselleşme ile beraber sermaye hareketleri de hız kazanmış ve ulusal sınırları aşmıştır. Böylece ulusal standartların yanında küresel piyasalara hakim yeni bir dil oluşturulması gündeme gelmiştir. Özellikle uluslararası sermaye hareketlerinin ölçüm ve değerlendirmesi için belirli standartlar çerçevesinde raporlama yapmak ekonomik fırsat ve tehditlerin değerlendirilebilmesine olanak sağlayacaktır.

---

⁷⁴ H. Seçil Vural Başmanav, “Avrupa Birliği Terminolojisinde Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerle İlgili Sözcük ve Kavramlar”, Adana, **Adana KOSGEB Sempozyumu**, Haziran 2001, s. 32.

2.1.1. KOBİ Genel Tanımı

İşletmeleri tanımlama ve sınıflandırma çalışmaları neticesinde uluslararası düzeyde yapılan genelleme sayısal (niceliksel) ölçümlene düzeyindedir. KOBİ'ler, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler, ülke ekonomilerindeki yeri ile uluslararası platformlarda özellikle AB üyesi ülkeler arasında tanımlanmaya çalışılmış ise de günümüzde tek bir KOBİ tanımından bahsetmek mümkün olamamıştır.

KOBİ'ler için evrensel bir tanım yapmak; ülkelerin ekonomi, sanayi ve ticaretlerinin gelişmişlik düzeylerinin farklı olmalarından dolayı güçtür.⁷⁵ İşletme ölçekleri ve yapılanma biçimlerinin ülkeden ülkeye değişmesi hatta ülke sınırları içerisinde farklı kurumlar tarafından farklı biçimlerde yorumlanmasının bir sonucu olduğu düşünülebilmektedir.

Ülkemizde de ortak bir KOBİ tanımı yapmak güçtür. KOSGEB, Türkiye Halk Bankası, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Eximbank, Devlet İstatistik Enstitüsü gibi farklı kurumların farklı KOBİ tanımları yaptıkları görülmektedir.⁷⁶

UMSK, KOBİ'ler için UFRS'yi hazırlarken, sayısal bir büyüklük belirtmeden KOBİ'lerin özelliklerini sıralamıştır. Buna göre KOBİ'ler;⁷⁷

- Halka açık değildir.
- Finans kuruluşu değildir.
- Temel kamu hizmeti vermezler.
- Kendi ülkesinde ekonomik açıdan bireysel olarak önemli değillerdir.
- Kamuya hesap verme zorunluluğu yoktur ancak, dış kullanıcılar için genel amaçlı finansal tablolar yayınlamaktadırlar.

⁷⁵ Doğan Argun ve Ali Altuğ Biçer, "Türkiye'de KOBİ'lerin Denetiminde Yaşanan Zorluklar ve Çözüm Önerileri", **III. Uluslararası Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu 28 Nisan 2011**, s. 355.

⁷⁶ Cemal İbiş ve Ali Altuğ Biçer, "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ)'de Denetim", **I. Uluslararası Denetim Standartları Konferansı**, Konya, 14-17 Mayıs 2009, s. 6.

⁷⁷ Ertan Oktay ve Alptekin Güney, "**21. Yüzyılda KOBİ'ler Sempozyumu** K.K.T.C. , 03-04 Ocak 2002, (Çevrimiçi) http://www.emu.edu.tr/smeconf/turkcepdf/ertan_oktay.pdf (Erişim Tarihi: 03.04.2011), s. 2. Volkan Demir, "**KOBİ'ler için UFRS'nin Son Taslağı ve Değerlendirmeler**", (Çevrimiçi) www.denetimnet.net/UserFiles/Documents/Makaleler/.../KOBİ-VD.pdf, (Erişim Tarihi: 16.03.2011)

Nitekim Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) tarafından KOBİ'ler için yayınlanmış olan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) içinde yer alan KOBİ tanımı; “kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunmayan ve dış kullanıcılar için genel amaçlı finansal tablo yayımlayan işletmeler” şeklindedir.⁷⁸ Bu tanım Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler için Türkiye Finansal Raporlama Standardı (KOBİ TFRS)'ye aynen nakledilmiştir.

Bazı kurumların ve ülkelerin KOBİ'lere bakışı şöyle ifade edilmektedir:

KOSGEB'in tanımı; ‘250 Kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış Hâsılatı ya da mali bilançosu 25.000.000-TL’yi (Yirmi beş Milyon Türk Lirası’nı) aşmayan ve KOBİ Tanımı Yönetmeliğinde mikro işletme, küçük işletme ve orta büyüklükteki işletme olarak sınıflandırılan ekonomik birimdir.’ şeklindedir.⁷⁹

Dış Ticaret Müsteşarlığı imalat sektöründe KOBİ olabilmenin üst sınırını 200 işçi olarak verirken, Hazine Müsteşarlığı ise bu sınırı 250’ye çıkarmaktadır.⁸⁰

Avrupa Birliğinde 1998 öncesinde KOBİler 250 den fazla çalışmanı olmayan, yıllık cirosu 27 milyon ECU (European Currency Unit)’yu ya da toplam bilanço değeri 10 milyon ECU’yu aşmayan, ortaklık paylarının yüzde 25’inden fazlası bir şirketler gurubuna, kamu yatırım şirketleri, risk sermaye şirketleri ya da kurumsal yatırımcılar dışındaki KOBİ tanımına girmeyen firmalara ait olmayan şirketler şeklinde tanımlanırken, 1998 yılından sonra ise orta ve küçük ölçekli işletmeler için ayırım yapılmış, AB Komisyonunda oluşan sınıflandırmalara göre; 50-250 arası kişi çalıştıran, bilanço toplamı 5-27 milyon Euro arası, yıllık ciro miktarı 7-40 milyon Euro arası olanlar orta ölçekli, bu değerlerin altındakiler küçük ölçekli işletme olarak tanımlanmıştır.⁸¹

Türkiye’de, çeşitli kurumlarca yapılan farklı KOBİ tanımlarını ortadan kaldırmak ve AB ile ilişkilerde oluşturduğu sıkıntıların giderilmesi amacıyla bir yönetmelikle KOBİ tanımı yapılmıştır. Söz konusu KOBİ tanımının yer aldığı

⁷⁸ Neslihan Çetinkaya, “KOBİ’ler İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standardı ve Türkiye Uygulaması” a.g.e., s. 5.

⁷⁹ “KOBİ Beyannamesi Nasıl Doldurulur?”, KOSGEB, (Çevrimiçi) <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/b.aspx?ref=13>, (Erişim Tarihi: 25.03.2011)

⁸⁰ “Kobi Nedir?”, (Çevrimiçi) <http://www.kobiklinik.com/tr/makale.asp?ID=196>, (Erişim Tarihi 01.04.2011)

⁸¹ “KOBİ Nedir?”, a.g.e.

“Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik” Bakanlar Kurulu’nun 2005/9617 sayılı kararı ile kabul edilmiş ve 18 Kasım 2005 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.⁸²

Bu yönetmelikte KOBİ’ler şöyle tanımlanmıştır:

- Mikro işletme: 10 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış Hâsılatı ya da finansal bilançosu 1 milyon TL’yi aşmayan çok küçük ölçekli işletmeler,
- Küçük işletme: 50 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış Hâsılatı ya da finansal bilançosu 5 milyon TL’yi aşmayan işletmeler,
- Orta büyüklükteki işletme: 250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış Hâsılatı ya da finansal bilançosu 25 milyon TL’yi aşmayan işletmeler.⁸³

DİE’nin KOBİ tanımında;⁸⁴

- 1-9 işçi çalıştıran işletmeler, mikro ölçekli işletmeler,
- 10-49 işçi çalıştıran işletmeler, küçük ölçekli işletmeler,
- 50-99 işçi çalıştıran işletmeler, orta ölçekli işletmeler,
- 100 ve üzeri işçi çalıştıran işletmeler, büyük ölçekli işletmeler olarak sınıflandırılmaktadır.

---

⁸² Raif Parlakkaya, KOBİ’ler için Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Kapsamlı Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarından Farklılıkları”, (Çevrimiçi), http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=154&Itemid=92, (Erişim Tarihi: 16.03.2011), s. 2-3.

⁸³ Resmi Gazete, “**Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik**”, 18 Kasım 2005.

⁸⁴ Şefik Yıldızeli, “KOBİ Anlayışının Dünü, Bugünü, Geleceği”, KOSGEB, Panel, 2000, <http://www.kobinet.org.tr/hizmetler/bilgibankasi/ekonomi/docs/panel.pdf>. (Erişim Tarihi: 26.12.2004)

1962’de 53 sayılı Kanun ile “Devlet İstatistik Enstitüsü” adı altında yeniden yapılanan kurum, 2005’de 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu ile "Türkiye İstatistik Kurumu" olarak adını değiştirmiştir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın tanımında;⁸⁵

- 1-19 işçi çalıştıran işletmeler, küçük ölçekli işletmeler,
- 20-99 işçi çalıştıran işletmeler, orta ölçekli işletmeler,
- 100 ve üzeri işçi çalıştıran işletmeler, büyük ölçekli işletmeler olarak sınıflandırılmaktadır.

Hazine Müsteşarlığı'nın tanımında;⁸⁶

- 1-9 işçi çalıştıran işletmeler, çok küçük ölçekli işletmeler,
- 10-49 işçi çalıştıran işletmeler, küçük ölçekli işletmeler,
- 50-250 işçi çalıştıran işletmeler, orta ölçekli işletmeler,
- 250 ve üzeri işçi çalıştıran işletmeler, büyük ölçekli işletmeler olarak sınıflandırılmaktadır.

Bakanlar Kurulu'nun 2011/6102 sayılı kararı ile kabul edilen ve 14.02.2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan son hali ile KOBİ'ler bugünkü ölçütlerine kavuşmuştur. Ölçeklerine göre işletmeler madde 1522'de şöyle düzenlenmiştir:

“Küçük ve orta büyüklükteki işletmeleri tanımlayan ölçütler, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulumun görüşleri alınarak, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yönetmelikle düzenlenir. Yönetmelik, Resmî Gazetede yayımlanır. Bu ölçütler, bu Kanunun ticari defterler ile finansal tablolara ve raporlamaya ilişkin olanlar başta olmak üzere, ilgili tüm hükümlerine uygulanır.”

Küçük ve orta büyüklükteki işletmeleri tanımlayan ölçütlerin sermaye şirketleri için de geçerli sayıldığını belirten hüküm 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu 1523. Madde C bendinde belirtilmiştir:

---

⁸⁵ Şefik Yıldızeli, “KOBİ Anlayışının Dünü, Bugünü, Geleceği”, KOSGEB, Panel, 2000, <http://www.kobinet.org.tr/hizmetler/bilgibankasi/ekonomi/docs/panel.pdf>. (Erişim Tarihi: 26.12.2004)

⁸⁶ Mustafa H. Çolakoğlu, “KOBİ Rehberi”, KOSGEB, 2002, s. 3, <http://www.kosgeb.gov.tr/ekler/dosyalar/bilgibankasi>. (Erişim Tarihi: 26.12.2004)

(1) Bu Kanunun 1522 nci maddesine istinaden belirlenen küçük ve orta ölçekli işletme ölçütleri, sermaye şirketleri için de geçerlidir. Bu ölçütlerin üzerindeki sermaye şirketleri ise büyük sermaye şirketi sayılır.

(2) Küçük ve orta ölçekli olsalar dahi, aşağıdaki şirketler büyük sermaye şirketi sayılırlar:

a) Borçlanma araçları veya özkaynağa dayalı finansal araçları kamuya açık bir piyasada (yerel ve bölgesel piyasalar da dâhil olmak üzere, yerli veya yabancı bir sermaye piyasasında veya tezgâh üstü piyasada) işlem gören veya bu tür bir piyasada işlem görmek üzere söz konusu araçları ihraç edilme aşamasında bulunan sermaye şirketleri.

b) Esas faaliyet konularından biri, varlıkları güvenilir kişi sıfatıyla geniş bir kitle adına muhafaza etmek olan bankalar, yatırım bankaları, sigorta şirketleri, emeklilik şirketleri ve benzerleri.

(3) Birinci fıkraya göre belirlenen büyüklük ölçütleri, bilanço günü itibarıyla, birbirini izleyen iki faaliyet döneminde aşılmışsa veya bu ölçütlerin altında kalınmışsa şirketin büyüklük yönünden konumu değişir.

(4) Tür değiştirme hâlinde ve yeni kuruluş şeklindeki birleşmelerde, şirketin konumu, tür değiştirmenin veya birleşmenin gerçekleşmesinden sonraki ilk bilanço gününde, birinci ve ikinci fıkralarda yer alan şartlara göre belirlenir.

(5) İşçi sendikalarının ve diğer kanunlarda öngörülmüş bulunan yetkililerin ve kişilerin bu konuda bilgi alma hakları saklıdır.⁸⁷

Yukarıda verilen tanım çeşitliliğine bakıldığında, KOBİ'lere farklı kurumlarca kendi yapılarına özgü kıstaslar belirlendiği görülmektedir. Sonuçlar göreceli olsa dahi KOBİ'lerin genel anlamda ekonomideki yeri ve KOBİ politikalarına getirilen yeni yorumlar ulusal anlamda genel görüşü ortaya koymaktadır.

2.1.2. KOBİ'lerin Özellikleri

Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler sınıflandırması, bugüne kadar büyüklüğü ile nitelendirilen işletmelere verilen genel bir isim olarak literatürde karşımıza çıkmaktadır. Oysaki “orta” sınıflandırmasının yakın zamana kadar işletme dilinde belirlenmesi mümkün olamamıştır. Çünkü bir sınıflandırma yapılabilmesi için sınırlarının belli bir amaca göre şekillendirilmiş olması gerekmektedir.

⁸⁷ Resmi Gazete, “Ölçeklerine Göre Sermaye Şirketleri”, 14 Şubat 2011.

Amacına yani işlevsellik esasına göre işletmelerin belirleyici özellikleri,⁸⁸

- Esneklik sayesinde yeniliklere hızla uyum
- İstihdam yaratması
- Girişimcilik
- Risk alabilme
- Sorumluluk alabilme
- Yaratıcılık
- Teknik yeniliklerde daha fazla verimlilik
- Çalışanlarla daha yakın ilişki
- Tüketici tercihlerine daha esnek yaklaşım
- Yatırım harcaması odaklı tasarruf yaklaşımı
- Büyük firmaların tamamlayıcı olma
- Rekabete yatkın olma
- Yöneticilik yeteneği
- Yeniliklere açık olma şeklinde sıralanabilmektedir.

KOBİ'lerin oluşumunu anlayabilmek için bulunduğu sınırların ekonomik şartları kadar coğrafyası ile sosyal, kültürel ve politik etkileri de incelemek yerinde olacaktır. Bu nedenle işletme ölçütleri sadece iktisat ve işletmenin konuları olarak düşünülmemelidir. Objektif bir değerlendirme ancak sayısal(niceliksel) veriler ile sayısal olmayan (niteliksel) verilerin birlikte ele alındığı tanımlamalarda gerçekleştirilebilecektir. Niceliksel veriler ile niteliksel verilerden hangisine ağırlık verileceği ise tartışma konusu olmaya devam edecektir.

2.1.2.1. Nitel Özellikler

KOBİ tanımı çeşitli ülkelerde sayısal ve yapısal olarak iki temel kategoride ifade edilmekte ise de ülkelerin ayırt edici özellikleri KOBİ tanımının oluşumunda bir standartlaşmadan çok çeşitlenmeye neden olmaktadır. Ülkenin gelişmişlik

---

⁸⁸ Ertan Oktay ve Alptekin Güney, “21. Yüzyılda KOBİ’ler: Sorunlar, Fırsatlar ve Çözüm Önerileri”, 21. Yüzyılda KOBİ’ler Sempozyumu K.K.T.C. , 03-04 Ocak 2002, (Çevrimiçi) http://www.emu.edu.tr/smeconf/turkcepdf/ertan_oktay.pdf (Erişim Tarihi: 03.04.2011), s. 2.

Aylin Özkan, “KOBİ’ler için Uluslararası Finansal Raporlama Standartları”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Muhasebe ve Denetim Yüksek Lisans Programı Bitirme Projesi, İstanbul, Aralık 2004, s. 7-8.

düzeyinden coğrafyasına, ekonomisinden kültürüne farklı amaçlara göre tasarlanmış tanımlamalar görülmesi mümkündür. Bu bölümde rakamsal büyüklüklere bağlı bir biriyle çelişen bir tanımlama yerine işlevsel bir tanımlama yoluna gidilecektir. KOBİ'lerin nitel özelliklerini önce işletme sahibine ilişkin nitel özellikler ve işletme örgütüne ilişkin nitel özellikler olmak üzere 2 grupta toplamaktadır.⁸⁹

2.1.2.1.1. İşletme Sahibine İlişkin Nitel Özellikler

KOBİ'lerde genellikle işletme sahibi, girişimci ve yönetici aynı kişide bütünleşmektedir. Hâlbuki sağlıklı ve güçlü bir yapıda öncelikli faktörün girişimcilik, sonra, yöneticilik ve en son işletme sahipliği olması gerekmektedir.

İşletmenin tepe yönetiminde bulunan kişi aynı zamanda işletme sahibi olarak tüm riski üstlenmektedir. Bu nedenle KOBİ yöneticisinin riski profesyonel yöneticinin almış olduğu riskten farklıdır ve bu risk maddi sınırları aşan manevi bağlar taşıyan bir niteliğe sahiptir.⁹⁰

İşletme sahibi ile işletmesi arasında bir özdeşleşme yani kader birliği vardır. İşletme sahibi, işletmenin başarısı veya başarısızlığından etkilenir. Bu nedenle ilişki objektif-rasyonel bir tabana oturtulamaz.⁹¹

İşletme sahibi çoğunlukla yönetsel kademenin yanında faaliyetlere de doğrudan katkıda bulunmaktadır. İşletmenin büyüme sürecinde hem yönetsel hem de faaliyetler katkısı artmaktadır. Büyüme sürecinin hangi aşamasında bir üst ölçeğe geçileceğini belirlemek konusunda kesin bir sınır çizmek imkânsızdır. Mevcut durum ile iş bölümüne gidilmesi veya profesyonel ek istihdam yaratılması konusu ise riskli bir karar alma sürecidir.

İşletme sahibi ile işletmede çalışan personel arasındaki ilişki dolaysız ve gayri resmi bir ilişki niteliğindedir. İşletmeler büyüdükçe ilişkilerin boyutu da resmîlik kazanmaya başlar ve profesyonelleşir. Bu nedenle KOBİ'ler bilgi toplumunda "girişimcilik okulu" işlevi de kazanmaktadır.

---

⁸⁹ Tamer Müftüoğlu, "Türkiye'de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler", 3. b. , Ankara, Desen Ofset, 1993, s. 43-74.

⁹⁰ a.g.e., s. 45.

⁹¹ a.g.e., s. 46-47.

2.1.2.1.2. İşletme Örgütüne İlişkin Nitel Özellikler

Bu bölümde işletmenin yönetim, finansman, pazarlama, tedarik, üretim işlevine ve işletmede çalışan personele ilişkin özelliklere değinilecektir.

Yönetsel açıdan bakıldığında;

KOBİ'lerin yönetimi, işletme mülkiyet hakkına dayanarak işletme sahibi tarafından yürütülmektedir. Bu nedenle süreklilik arz etmektedir. Yönetim işlevi işletme sahibi tarafından kendi hesabına ve riski kendisi üstlenerek yürütülmektedir.

İşletme, sahibi tarafından bağımsız bir biçimde yönetilmektedir. İşletmenin yönetimi, sahibinin örnek davranışlarını gerektirmektedir. Hiyerarşik yapısı doğrudan ve kişisel olarak şekillenmektedir. Bu yapı işletmelerin esnekliğini artıran bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Merkezi yönetim anlayışı ile tüm işletmeye egemen, tam ve tartışmasız bir otorite ile yönetilen işletme, tek bir güç tarafından yönetilmektedir. Tek bir güç tarafından yönetilmenin sonucu olarak subjektif-irrasyonel kararlar verilebilmektedir. Günümüzde önemi artan yaratıcılık (inovasyon) ⁹²kavramı bu tür kararların önemini artmasına neden olmuştur.

Karar alma süreci ise esnek ve hızlı şekilde aşılabilmektedir. Böylece fiili ve alternatif maliyetlerin önüne geçilebilmektedir. Ayrıca işletme amacının tek bir elden belirlenmesi, amaç çatışmasını ve koordinasyon kaybını önleyen ve yönetim etkinliğinin korunmasında önemli bir faktördür.

KOBİ'ler, büyük işletmeler gibi yüksek maliyetli yatırımlara bağlı kalmadıkları için, daha esnek üretim imkânlarına sahiptirler.⁹³ Böylece talep değişikliklerine kısa sürede cevap verebilmekte ve tam rekabet şartlarına uyum sağlayabilmektedir.

---

⁹² Sinem Güravşar Gökçe, “İnovasyon Kavramı ve İnovasyonun Önemi”, (Çevrimiçi), <http://www.fka.org.tr/SayfaDownload/Inovasyon%20Kavrami.pdf>, (Erişim Tarihi:02.04.2011) Oslo Kılavuzu'nda yapılan tanımı: “İşletme içi uygulamalarda, işyeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir ürün (mal veya hizmet), veya süreç, yeni bir pazarlama yöntemi ya da yeni bir organizasyonel yöntemin gerçekleştirilmesidir”.

⁹³ Beytullah Yılmaz, “KOBİ'lerin Finansman Sorunlarına Bir Çözüm Önerisi: “Risk Sermayesi Finansman Modeli”,(Çevrimiçi), www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/EAD/.../Beytullah.doc (Erişim Tarihi:01.04.2011), s.1.

Yönetmel açıdan KOBİ yapısını incelerken önemli bir dış faktörü yani ekonomiyi unutmamak gerekmektedir. İstikrarlı bir ekonomide alınan kararların, işletme planlarının uygulamasında ne derece önem taşıdığı ülkemizde bilinmektedir. Kısa ve orta vadede planlar daha çok küçük ölçekli işletmelerin taktik planlarıdır. Karmaşık çevre yeni tehdit ve fırsatlar sundukça bunlara uyum gösteren veya tepki veren çözümler sunulması gerekmekte ve tasarlanmış stratejiler çoğunlukla değiştirilmektedir.⁹⁴ İşletme büyüdükçe stratejik planlamanın önemi artmaktadır.

KOSGEB'in 2008-2012 yıllarını kapsayacak şekilde hazırlanan Stratejik Planında, KOBİ'lerin yönetim becerilerini ve kurumsal yetkinliklerini geliştirilmesi, KOBİ'lerin, AR-GE ve inovasyona dayalı faaliyetlerini artırılması, girişimcilik kültürünü geliştirilmesi ve başarılı yeni işletmelerin kurulmasını teşvik edilmesi ve sürekli gelişiminin sağlanmasının amaçlandığını belirtmiştir.⁹⁵

Finansal açıdan bakıldığında;

KOBİ'lerde ayrı bir finansman bölümü bulunmamaktadır. Bu nedenle finansal konular ikinci planda yer almaktadır. Bu durumda finansal alternatifler ve kredi şartları yeterince değerlendirilememektedir. KOBİ'ler yeniliklere açıktırlar ve girişim sermayesi açısından önemli bir alandır.⁹⁶

Ancak KOBİ'ler sermaye piyasaları kendilerine kapalı olduğu için faydalanamazlar.⁹⁷

Yönetim anlayışı klasik ve otoriter olduğu için ortaklık ve işbirliğinin getirilerinden mahrum kalmakta, fırsatları iyi değerlendirememektedir.

Yüksek kârlılık performansı olmasına rağmen KOBİ'lerin ortaklık için tercih edilmemesi söz konusu olmaktadır. Bunun nedeni tasarruf sahiplerinin farklı yatırım araçları ve imtiyazlar sunan tanınmış büyük işletmeleri tercih etmesidir.⁹⁸

⁹⁴ Sevcan KILIÇ AKINCI ve Mehmet Mutlu AKINCI, “Reçete Tipi ve Doğaçlama İşletme Stratejileri: Toyota Şirketi'nin Uygulamaları”, (Çevrimiçi) <http://www.ekevakademi.org/moduller.php?modul=makale&op=1&id=608>, (Erişim Tarihi:02.04.2011)

⁹⁵ KOSGEB, “KOSGEB Stratejik Planı Yayımlandı”, (Çevrimiçi) <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Haberler.aspx?ref=245> (Erişim Tarihi: 02.04.2011)

⁹⁶ Mahmut Okur ve A.R. Zafer Sayar, “ KOBİ Finansal Raporlama Standartları Taslağı ve Ülkemizde Uygulanabilirliği”, Uludağ Üniversitesi Sempozyumu, Bursa, s. 5.

⁹⁷ Müftüoğlu, a.g.e. , s. 56.

Büyük hacimde kredi talep eden işletmelere nazaran kredilendirme maliyeti daha yüksektir. Çünkü maliyetin bir kısmı kredi hacminden bağımsız olup, sabit katlanılan maliyet niteliğindedir.⁹⁹

Kredi verilen işletmenin performansının ölçülmesi yerine işletme sahibinin şahsi teminatlarının aranması gibi nedenler KOBİ'leri önemli finansal darboğazlara sokmaktadır.

İşletmenin iflası durumunda işletme varlığına ilave olarak işletme sahibinin varlıklarını kaybetme riskine karşın kredi alırken gösteremediği şahsi teminat ayrı bir açmaz konusudur.

Sabit varlıklar üzerinden ayrılan amortismanın sermaye yoğunluğu az KOBİ'lerce düşük seviyelerde kalmasının bir sonucu olarak oto-finansmana (işletmenin kendine kaynak yaratması¹⁰⁰) daha az fon ayrılabilmekte bu nedenle kapasitenin artırılmaması söz konusu olmaktadır.

Pazarlama ve tedarik açısından bakıldığında;

KOBİ'ler karmaşık ve pahalı satış kanalları kuramamakta ve satış örgütleri kullanamamaktadır. Pazarlama araçlarından yeterince yararlanamaması ve ihracat pazarına girememesi, yüksek maliyetlerden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle doğrudan tüketiciyi hedefleyen basın bültenlerine yer verilmesi, pazarlama karmasının önemli bir bileşeni olarak düşünülebilecektir.¹⁰¹ Doğrudan müşteri ile çalışılmak zorunda kalınması ve sipariş üretimi yapılabilmesi ise KOBİ'lerin lehine işleyen yönü olmaktadır. Sınırlı bir pazar payına sahip olmasına rağmen küçük pazarlarda tekeli konumuna sahip olabilmesi ise yine bir avantajı olarak geri dönebilmektedir.¹⁰²

---

⁹⁸ Müftüoğlu, **a.g.e.** , s. 57.

⁹⁹ **a.g.e.** , s. 57.

¹⁰⁰ ECODIALOG.COM Özgün Ekonomi ve Makale Arşivi, “**Otofinansman nedir, Otofinansman Oranı**”, (Çevrimiçi) http://www.ekodialog.com/konular/otofinansman_nedir.html, (Erişim Tarihi:02.04.2011)

¹⁰¹ David M. Scott, “The New Rules of Marketing and PR”, (2007), (Çev. Nadir Özata). İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri A.Ş., s.89.

¹⁰² Müftüoğlu, **a.g.e.** , s. 61-65.

Sipariş hacmi düşük olan KOBİ'lerin büyük sipariş indirimlerinden faydalanamaması birim mamul maliyetini artırmakta, öte yandan indirimden faydalanması halinde stoklama maliyetlerinin artması ise maliyette bir açmaz oluşturmaktadır. Bu durumda büyük siparişlerin pazar payı ve kazancı imkânından mahrum kalınmaktadır. Sipariş üzerine atölye tipi üretim yapılması stok yetersizliğine neden olmakla beraber çalışan ücretlerinin düşük olması ise ülkeler açısından rekabet üstünlüğü sağlayabilmektedir.¹⁰³

Teslim tarihinin hızlandırılabilmesi, sipariş verenin özel şartlarının dikkate alınabilmesi ve isteklerine uyum sağlanabilmesi açısından KOBİ'ler esnek bir yapıdadır. Bu esnekliğin stratejik bir işletmecilik planına yansıtılabilmesi, çok yönlü çalışabilmeyi sağlayan kaliteli personel istihdamına bağlıdır. Bu yönüyle KOBİ'ler bir eğitim merkezi niteliği kazanabileceklerdir.

2.1.2.2. Nicel Özellikler

KOBİ'lerin özelliklerinden bahsederken niteliksel sınıflandırmalar üzerinde durulmasına rağmen KOBİ tanımı yapılırken genellikle nicel ölçütler kullanılmaktadır.

İşletme literatüründe başvuru olan nicel ölçütleri şöyle sıralanabilmektedir:¹⁰⁴

- İstihdam edilen personel sayısı
- Çalışma süresi
- Ücret toplamı veya işgücü maliyeti toplamı
- Sabit varlıkların toplamı
- Sabit varlıkların değeri
- Makine sayısı
- Makine parkı değeri
- Makinelerin çalışma süresi toplamı
- Yıllık amortisman tutarı
- Kullanılan alan
- Kullanılan hacim

---

¹⁰³ Müftüoğlu, a.g.e. , s. 61-65.

¹⁰⁴ Müftüoğlu, a.g.e. , s. 75-76.

- Kullanılan malzeme miktarı
- Malzeme maliyeti
- Kullanılan enerji miktarı
- Enerji maliyeti
- Kullanılan enerji miktarı
- Toplam çevirici güç
- Toplam sermaye
- Öz sermaye
- Çalışma (işletme) sermayesi
- Sabit sermaye
- İş istasyonu sayısı
- Sipariş sayısı
- Sipariş tutarı (değeri)
- İşletme kapasitesi
- Kapasite kullanım derecesi
- Vardiya sayısı
- Üretim derinliği
- Satış tutarı
- Kâr hacmi
- Katma değer
- Ödenen vergi tutarı
- Net servet
- Piyasa payı
- İhracat/satış tutarı oranı v.d.

Yukarıda sayılan nicel ölçütler, işletmeyi az veya çok ifade etme özelliği taşımaktadır ancak KOBİ çok boyutlu bir kavram olması sebebiyle en yetkin ölçütlerden bir derleme yapılması gerekmektedir. İşletme büyüklüğü esas itibariyle işletmenin belirli bir takvim zamanındaki(gün, hafta, yıl) faaliyet hacmi olarak tanımlanmaktadır. Faaliyet hacmi bu nedenle işletmenin potansiyelini ifade etmelidir.

Nicel ölçütler mümkün mertebe fiziki değerlere dayanmalı, parasal değerlerden uzak tutulmalıdır. Çünkü ölçek fiziki bir kavramdır.

Parasal değerlere dayanan ölçütler parasal değişikliklerden etkilenmemelidir. Nicel ölçüt sayısının mümkün mertebe aza indirilmesi yararlı olacaktır. Gerek duyulduğu takdirde ikinci bir ölçüt ile sınırlandırılabilmesi ve hatta ikinci ölçütün nitel olarak seçilmesi daha anlamlı olacaktır. Fakat ölçek sınıflandırılmasında kesin sınırlar çizilebilmesi için daha çok nicel tanımlamaların kullanımını tercih edilmektedir. Nicel ölçütler şöyle sınıflandırılabilir: ¹⁰⁵

- Nicel ölçüt işletme ölçeğinin ifadesinde anlamlı olmalıdır.
- Nicel ölçüt operasyonel olmalı, rakamlar ile ifade edilebilmelidir.
- Ölçmeye esas alınacak veriler kolayca sağlanabilmelidir. Nicel ölçüt sayısı gereksiz yere artırılmamalıdır.

2.1.3. KOBİ'lerin Ülke Ekonomisindeki Yeri ve Önemi

KOBİ'ler küçük ve esnek yapıları ayrıca istihdam yaratma kapasiteleri nedeniyle ülkeler bazında büyük önem taşımaktadır. Ülke ekonomilerinin önemli bir bölümünü küçük ve orta ölçekli işletmelerin oluşturduğu düşünüldüğünde işletmelere sadece yapısal değil örgütsel bir yaklaşımda bulunulması gerekliliği de anlaşılmaktadır. Çok sayıda küçük işletmenin birbirinden bağımsız oluşturduğu katma değer, örgütsel boyutta ele alınabilirse ek katma değer sağlayacağı düşünülebilmektedir. Örneğin sektörel örgütlenmeler, iç ve dış pazara karşı bir savunma, standartlaşma ve pazarlama platformu oluşturmaktadır.

Gelişmekte olan ekonomilerin direnç kaynağını kaliteli işgücü desteklemektedir. Çalışan genç nüfusa sahip ülkeler, işgücü maliyetini bir rekabet unsuru olarak kullanabilmektedir. KOBİ'ler genç nüfusu istihdam ederek eğitimci misyonu da üstlenmektedir. Ticari hayatın temel işleyişine adaptasyon burada kazanılmaktadır. Ayrıca kurumsallaşmanın ilk adımları da burada atılmaktadır.

Küreselleşen ekonomide fiziki, teknik ve mali engellerin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır. Bu amaçla ülkelerarası pazar modelleri oluşturulmaktadır. Ekonomik, sosyal ve politik alanlarda KOBİ'lerin önem kazanması, bu işletmelerde

---

¹⁰⁵ Tamer Müftüoğlu, “Türkiye’de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler”, 3. b. , Ankara, Desen Ofset, 1993, s. 139.

meydana gelen niteliksel değişimlerin bir sonucu olarak düşünölebilmektedir. ¹⁰⁶ KOBİ'ler daha az yatırım ile daha çok üretim ve ürün çeşitliliği sağlama, düşük yatırım maliyeti ile istihdam yaratma, talep değişikliklerine ve çeşitliliklerine kolay uyum gösterme, teknolojik yeniliklere yatkın olma, bölgeler arası dengeli kalkınmayı gerçekleştirme, gelir dağılımındaki çarpıklığı asgariye indirme, bireysel tasarrufu teşvik etme, yönlendirme ve hareketlendirme, büyük sanayi işletmelerinin destekleyicisi ve tamamlayıcısı olma, politik ve sosyal bakımdan istikrar unsuru teşkil etme, demokratik ve liberal ekonominin temel taşlarından birini oluşturma gibi işlevler üstlenirler. ¹⁰⁷ KOBİ'ler için uluslararası düzeyde yapılan araştırmaların sonuçları aşağıdadır:

Gelişmiş ölkelerde;¹⁰⁸

- Toplam işletmelerin %95'ini,
- Toplam istihdamın %50'sini,
- Toplam yatırımların %40'ını,
- Toplam üretimin %50'sini,
- Toplam ihracatın %30-40'ını KOBİ'ler yapmaktadır.

KOBİ'lerin dünya ölkelerinde toplam işletmelere oranları ise şöyledir:¹⁰⁹

ABD	%97,2
ALMANYA	%99,8
HİNDİSTAN	%98,6
JAPONYA	%99,4
İNGİLTERE	%96,0
GÜNEY KORE	%97,8
FRANSA	%99,9
İTALYA	%97,0

---

¹⁰⁶ Orhan Çelik, “Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standardı: Ne Zaman ve Nasıl?”, (Çevrimiçi), http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=154&Itemid=92, (Erişim Tarihi: 16.03.2011)

¹⁰⁷ Karacan, a.g.e. , s. 32-33.

¹⁰⁸ Karacan, a.g.e. , s. 32-33.

¹⁰⁹ a.g.e. , s. 32-33.

Türkiye’deki işletmelerin yüzde 99.89’unu küçük ve orta ölçekli işletmeler oluşturmaktadır.¹¹⁰ KOBİ’ler Türkiye’de istihdamın yüzde 76,7’sini, yatırımların yüzde 38’ini, katma değerin yüzde 26,5’ini ve ihracatın yüzde 10’unu gerçekleştirirken, banka kredilerinin %5’ini kullanmaktadır. Bu nedenle, KOBİ’ler istihdam açısından ekonomide önemli bir yere sahiptir.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2002 yılında yapılan Genel Sanayi İşyeri Sayımı (GSİS) sonuçlarına göre Türkiye’de toplam 1.720.598 adet işletme olup, KOBİ’ler tüm işletmelerin %99,8’ini oluşturmaktadır.¹¹¹ Aşağıdaki tabloda GSİS sonuçlarına göre ülkemizde faaliyet gösteren işletmelerin çalışan sayısına göre ölçeksel dağılımına yer verilmiştir.

Ülkemiz istihdamının yaklaşık üçte birini oluşturan imalat sanayi sektörü ele alındığında, GSİS sonuçlarına göre ülkemizde toplam 246.899 işletme mevcut olup, bu işletmelerin çalışan sayısına göre ölçeksel dağılımına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

KOBİ’ler ülke ekonomilerinin önemli bir kısmını finanse etmesine rağmen finansman araçlarını bilinçli bir şekilde kullanamamaktadır. İSO’nun 2000 yılı ikinci yarısıyla ilgili Ekonomik Durum Tespiti’nde yayınlanan sonuçlar aşağıdaki tablo ile değerlendirilebilmektedir.

Tablo 1: İşyerleri İtibariyle Finansman Kaynak Kullanım Oranları

FİNANSMAN KAYNAKLARI	Küçük Ölçekli İşyerleri	Orta Ölçekli İşyerleri	Büyük Ölçekli İşyerleri	Toplam İşyerleri
Özkaynak	88,2	82,9	80,7	84,7
Ticari Banka	40,1	59,7	73,1	54,2
Eximbank	11,1	26,0	48,0	25,0
Yat.Kal.Bank	0,3	2,8	9,9	3,5
Finans Kurum	4,0	7,2	21,1	9,4
Factoring	4,7	16,6	21,6	12,5

¹¹⁰ Cemal İbiş ve Ali Altuğ Biçer, “Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ)’de Denetim”, **I.Uluslararası Denetim Standartları Konferansı**, Konya, 14-17 Mayıs 2009, s. 3.

¹¹¹ Mahmut Okur ve A.R. Zafer Sayar, “**KOBİ Finansal Raporlama Standartları Taslağı ve Ülkemizde Uygulanabilirliği**”, a.g.e., s. 3-4.

Leasing	16,2	21,5	26,9	20,5
Diğer	9,8	8,3	8,8	9,1

Kaynak: İstanbul Sanayi Odası: Ekonomik Durum Tespiti 2000/2

KOBİ'ler faaliyetlerini büyük oranda özkaynaklarıyla finanse etmekte, ikinci finansman aracı olarak da ticari bankaları kullanmaktadır. Diğer finansman araçlarını ise pek kullanmamaktadırlar.

İstanbul Sanayi Odası'nın yapmış olduğu Ekonomik Durum Tespiti Anket çalışması sonuçları aşağıda açıklanmaktadır:

Varlıkları içinde özkaynak oranı % 71'den fazla olan işletmelerin sayısı:

- Küçük ölçekli işletmelerde % 51,2
- Orta ölçekli işletmelerde % 37,8
- Büyük ölçekli işletmelerde % 22,2

Varlıkları içinde öz kaynak oranı % 90'dan fazla olan işletmelerin sayısı:

- Küçük ölçekli işletmelerde % 29,9
- Orta ölçekli işletmelerde % 16,9
- Büyük ölçekli işletmelerde % 8,7

Sonuçlardan anlaşıldığı üzere küçük ve orta ölçekli işletmeler varlıklarının önemli bir bölümü özkaynakları ile sürdürmeye çalışmaktadır. Özkaynak kullanımı yabancı kaynak kullanımından düşük olan işletmeler geçmiş dönemlerde yüksek faiz oranlarıyla finansmanını sağlamakta idi.

Enflasyonun düşüşü ile doğru orantılı faiz oranları kısa bir süre için ekonomiyi rahatmış ise de yavaşlayan enflasyon ortamına rağmen yeni bir parasal kriz ile birlikte yükselen kredi faizleri işletmelerin mali yapılarını olumsuz etkilemiş ve kârlılık oranlarını tehdit etmiştir.¹¹²

KOBİ'lerin önemli olmasının bir diğer nedeni ise güçlü ekonomilerin büyük işletmelere olduğu kadar küçük işletmelere de gerek duymasındır. Bu nedenle KOBİ'ler resmi ve özel kuruluşlarca desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca Avrupa

¹¹² İSO, Ekonomik Durum Tespiti Anket Çalışması 2001, İstanbul, 2007.

Birliği, Gümrük Birliği ve Dünya Ticaret Örgütü anlaşmalarına taraf olunmasıyla birlikte Türkiye'deki KOBİ'lerin dış ticaret rekabeti önemli ölçüde artmıştır.¹¹³ İktisadi, siyasi ve sosyal istikrarın sağlanması ile KOBİ'lerin ekonomik ve toplumsal kalkınmada üstlendikleri rol, ülkelerine küreselleşme sürecinde rekabetçi avantaj sağlayacaktır. Bu nedenle, KOBİ'ler istihdam açısından ekonomide önemli bir yere sahiptir.

2.1.4. KOBİ'lere Özgü Sorunlar ve KOBİ'lerin İhtiyaçları

KOBİ'ler ülke ekonomileri için önemli olmasına rağmen finansal, idari, yapısal ve teknik konularda hala sorun yaşamaktadır. Türkiye'de KOBİ'lerin muhasebe ve raporlamaya ilişkin genel yaklaşımlarının vergi odaklı olması sebebiyle, muhasebe düzenleri gerçek durumlarının tespitinde yetersiz kalmaktadır.

Birçok ülke vergi amaçlı muhasebenin işletme faaliyetlerinin sunumunda en iyi yol olarak görmemektedir.¹¹⁴ Vergisel yaklaşım ve uluslararası yaklaşım olmak üzere iki farklı amaca hizmet eden mali tabloların oluşturulması ise muhasebenin de ötesinde yeni yasal düzenlemeleri gerektirmektedir. Ayrıca KOBİ'ler finansman kaynağı temininde banka ve diğer kredi kuruluşlarına gerçek mali durumlarını göstermek zorunluluğunu henüz anlamaya başlamışlardır. Bu durum KOBİ'ler açısından bir ikilem yaratmaktadır.¹¹⁵

Bir tarafta daha az vergi ödeme çabası ile hareket ederken; diğer taraftan dış pazarlara açılabilme, daha fazla büyüme, ihtiyaç duydukları kredileri alabilme, banka ve kredi kuruluşlarının talepleri çerçevesinde belirlenen kıstaslara uymak için finansal tablolarını gerçeğe uygun bir şekilde gösterme çabasına girmek durumunda kalmışlardır.¹¹⁶

Bu sorunları beş temel başlıkta incelenebilmektedir:¹¹⁷

¹¹³ İKV, **Sanayi Politikası ve KOBİ'ler**, İstanbul: İKV Yayınları, 2001, s. 7.

¹¹⁴ İzmir SMMMO, "Muhasebe Standartlarının İlgili Yasalara Uyum Sorunları-Vergi", Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu I, 1996.

¹¹⁵ İbiş ve Biçer, "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ)'de Denetim", a.g.e., s. 2.

¹¹⁶ A.g.e., s. 2.

¹¹⁷ Okur ve Sayar, **a.g.e.**, s. 4.

2.1.4.1. Organizasyon ve Yönetmel Sorunlar

KOBİ'ler yönetimin temel işlevleri olan planlama, örgütleme, personel yönetimi, yönetme, koordinasyon, finansal raporlama ve bütçeleme açılarından sıkıntılar yaşamaktadırlar. Özellikle stratejik kararların işletmeye sahip ve ortaklarınca alınıp, orta veya alt düzey çalışanların katılamaması KOBİ'ler için yönetmel bir dezavantajdır.¹¹⁸

Türkiye'deki küçük ve orta ölçekli işletmelerin işletme bazındaki en önemli darboğazı, alınan kararların nicelik ve nitelik olarak yeterli bilgiye dayandırılmamasıdır. Şeffaf olmayan raporlama anlayışı ile işletme içindeki ve dışındaki finansal tablo kullanıcıları için doğru, güvenilir, tutarlı ve karşılaştırılabilir bilginin üretilmemesinden kaynaklanan yönetim hataları gösterilebilmektedir. Birçok işletmede, bilgi toplama, bilgi işleme ve bilgi değerlendirme için harcanan paralar gereksiz bir masraf olarak görülmektedir. Birçoğu aile bireyi olan KOBİ hisse senedi yatırımcılarının, finansal araçlarını elden çıkarma gibi karar alma eğilimleri sınırlı olduğundan, daha çok işletme yönetimine ilişkin değerlere ihtiyaç duymaktadır. Bu açıdan bakıldığında büyük şirketlerin menkul değer yatırımcıları, gelecekteki nakit akışı ile ilgilenirken, KOBİ menkul değer yatırımcıları, cari aktif değerleri yerine tarihi maliyet değerleri ile ilgilenmektedir. KOBİ'lere kredi veren bankalar ise, uzun vadeli nakit akışları yerine mevcut varlıkların değerini dikkate alırlar.

2.1.4.2. Pazarlamaya Yönelik Sorunlar

Ticari bir işlemin, reklam, pazar araştırması, sipariş, teslim ve ödeme gibi karmaşık safhalardan oluştuğu düşünülduğünde, servis ağının önemi akla gelmektedir. KOBİ'ler ise farklı yöneticiler, merkezler, sektörler ve çalışan grubu ile birbirinde bağımsız hizmet veren geleneksel yapılar olarak bilinmektedir. Bu durum çağdaş pazarlama anlayışı ve metotlarının kullanımı ve müşteri tatmini suretiyle kâr elde edilmesi sürecinde problemlere neden olabilmektedir.

---

¹¹⁸ Aylin Özkan, a.g.e., s. 8.

KOBİ'lerin Türkiye'deki yapılarına bakıldığında acentelik sistemini ticari hayata uyguladıkları görülmektedir. Sınırlı pazar payı sorununun aşılabilmesi adına büyük markaların çatısında hizmet verilmektedir. Çalışma bölgeleri ile kısıtlı müşteri ve hizmet potansiyeli bulunmaktadır. Ancak acentelik unvanını kaybeden işletmeler, hizmet kalite standartlarında ve müşteri memnuniyetinde sorunlar yaşamaktadır. Buna karşın işletmelerin mağduriyetini önleyecek örgütlenmeler henüz araştırma aşamasındadır.

Pazarlama kanallarını genişletebilmenin bir yolu da pazarlama danışmanlık hizmetlerinden faydalanabilmektir. Ancak karmaşık sistemleri öğrenme ve uygulamanın da bir artı maliyeti olacaktır.¹¹⁹

Elektronik ticaret, küreselleşen rekabet piyasasının iletişim aracı olmakla beraber finans piyasalarına katılımını da sağlayan bir araçtır. Dünya bazında e-ticaretten elde edilen gelirlerin yıllara göre gelişimi şöyledir:¹²⁰

- 1996 yılında 2,7 milyar dolar,
- 1997 yılında 21,3 milyar dolar,
- 1998 yılında 73,9 milyar dolar.

Son yıllarda ülkelerin ticaretine ve adını duyurmalarına katkı sağlayan bu sistem birçok avantaj sunmaktadır.¹²¹

- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı ile daha güvenli ve hızlı bilgi değişiminin sağlanması,
- Ticari işlemlerde uluslararası standartlara uyum sağlanması,
- İşlem maliyetlerinin düşürülmesi,
- Ticari işlemlerin zaman ve mekân kısıtlamasından kurtarılması,
- Kurumsal yapıların değişmesi,

---

¹¹⁹ Müftüoğlu, **a.g.e.**, s. 61.

¹²⁰ Gökan Hatipoğlu, "BASEL II'de KOBİ'ler, Denetim ve Şeffaflık", (İstanbul Ticaret Üniversitesi Muhasebe ve Denetim Yüksek Lisans Programı Bitirme Projesi), İstanbul, Mayıs 2006, s. 44-45.

¹²¹ Aylin Özkan, **a.g.e.**, s. 20-21.; Gökan Hatipoğlu, **a.g.e.**, s. 45.

- Yeni üretim ve yönetim modellerinin bir bütün olarak uygulanması,
- Ticaretin zamandan tasarruf sağlanarak, gereksiz detaydan arınmış bir şekilde kolaylaştırılması ve etkinleştirilmesi,
- Hızlı ürün tasarımı ve üretim planlaması yapılması,
- Bilginin ticari değer kazanması,
- Ticarete konu ürünlerin katma değerinin artması ve içeriğinin değişmesi,
- Yeni ürün ve hizmetlerin geliştirilmesi,
- Pazar talebindeki değişikliklere hızla cevap verilmesi,
- Düşük maliyet ve sipariş odaklı üretim yapılabilmesi,
- Küresel bilgi ağları üzerinden ülkelerin ürün yelpazesinin dünyaya açılması,
- Yeni pazarların keşfedilmesi,
- Daha hızlı ve başarılı ürün sunumları yapılabilmesi,
- Pazara daha hızlı nüfuz edebilme ve pazarın fırsatlarını yakalayabilme,
- Rekabet üstünlüğünün sağlanması,
- Ulusal ticaretin faaliyet ağının genişletilerek küresel pazardan daha fazla pay alabilme,
- Ulusal sınırlar ve sınırlar ötesinde hızlı, güvenilir, ayrıntılı izlenerek, dış ticaret politikalarının uyumlandırılması.

2.1.4.3. Rekabet Kaynaklı Sorunlar

Maliyet ve kalite gibi ölçütler, ulusal ve uluslararası düzeydeki rekabete uyumu zorlaştırabilmektedir. Rekabet üstünlüğünü yakalayabilmek için farklılık,

yenilik, yaratıcılık ve inovasyon gibi kavramlar üzerinde durulmaktadır.¹²² Küreselleşme ile beraber ülkelerin pazar arayışı da ulusal sınırların ötesine ulaşmaktadır. Tüm dünyayı tek bir pazar olarak görebilen ve hızlı bir şekilde değerlendirebilen işletmeler, bu tehditleri fırsata dönüştürme çabası içerisindedirler.¹²³

Türkiye Sanayi'nde önemli yer tutan KOBİ'ler AB' ye giriş sürecinde, uluslararası rekabete hazır olmak zorundadırlar. Küçüklüklerinin kendilerine sağladığı esneklik ve uyum kabiliyetini en iyi şekilde değerlendirerek rekabet avantajı sağlayabilen işletmeler varlıklarını gelişerek sürdürebilecektir.¹²⁴

OECD, 2000 yılında İtalya'da "KOBİ'lerin Küresel Ekonomideki Rekabet Gücünü Güçlendirmek" konulu bir konferans düzenlemiştir. Bu konferansta, KOBİ'lerin küresel ekonomideki sorunları ve ihtiyaçları ele alınmıştır. Bu gelişme ile beraber elektronik ticaret, küresel işbirliği grupları gibi birçok alanda gelişmeler amaçlanmıştır.¹²⁵

İşletmelerin pazarlama kanallarına ulaşım kolaylığı rekabeti etkileyen önemli bir unsur olmaktadır. Stoklama maliyetleri böylelikle düşürülebilmektedir. Üretim işletmelerinde ise ancak kaynaklara ve dağıtım kanallarına yakın olabilmekle maliyetleri düşürmek mümkün olabilecektir.

Ulus aşırı ticarete rekabeti etkileyen en önemli faktör kalite olarak karşımıza çıkmaktadır. Çok sayıda alıcı ve satının olduğu küresel ticaret ortamında tercihler, düşük maliyet ve yüksek kalite doğrultusunda şekillenmektedir. Birbirini tanımayan taraflar arasında güven ilişkisinin kurulması ise şeffaflık ilkesine dayanmaktadır. Bu ticaret sektöründe yer alacak ürünler daha büyük ölçütte beklentileri karşılayabilir düzeyde olmalıdır. Dış ticaretin Gayrisafı Milli Hâsıla'nın büyük kısmını oluşturduğu ülkelerde rekabete uyum sağlamak için profesyonel mesleki örgütlenmelere ihtiyaç duyulmaktadır.

---

¹²² İbrahim Kavrakoğlu, **İnovasyon/Yönetimde Devrimin Rehberi**, İstanbul: Alteo Yayıncılık, 2006, s. 167.

¹²³ Aylin Özkan, **a.g.e.**, s. 26-27.

¹²⁴ Oktay ve Güney, **a.g.e.**, s. 1.

¹²⁵ OECD, KOBİ Politikalarına İlişkin Bologna Deklarasyonu, http://www.oecd-istanbul.sme2004.org/oecd_tr/B_charterTR.htm. (Erişim Tarihi: 26.12.2004)

Ticarette tarafların korunması için geliştirilmiş yasalar kadar önemli bir faktör de örgütlenmedir. Ülkeler arası anlaşmalar, standartlar, ekonomik işbirlikleri, bölgesel ittifaklar bugünün ticari hayatının birer gerekliliği olarak küresel platformlarda sunulmaktadır.

2.1.4.4. Nitelikli Personel İstihdam Edilme Sorunu

KOBİ'lerin kaynak sıkıntısı kaliteli eleman alınması ve bünyesinde uzun süreli tutabilmelerini güçleştirmektedir. KOBİ'lerin hemen hepsinde sahip/yöneticiler teknik kökenli olduğundan, finansman ve muhasebe konusunda çok az bilgiye sahiptirler. Bu tür bilgileri, uzman kişilerden sağlama istek ve imkânları da sınırlıdır.¹²⁶ Hâlbuki günümüzde bilgi, bir üretim faktörü olarak kabul edilmektedir. Gelişmiş ülkelerde bilgi üreten ve pazarlayan birçok firma faaliyet göstermektedir. Eğitime elverişli genç nüfusa sahip ülkeler açısından bu durum, bir avantaj olarak görülebilmektedir.¹²⁷

2.1.4.5. Finansman Sorunları

KOBİ'lerin geleneksel yabancı finansman kaynağı bankacılık kesimi olmuş, daha uygun maliyetli sermaye piyasalarından yararlanma olanakları çok sınırlı kalmıştır. Bu nedenle daha az maddi duran varlık yatırımı gerçekleştirmişlerdir. Bu durum ise daha az katma değer üretilmesine ve dolayısıyla Türk ihracatına daha az katkıda bulunmasına ve bankacılık sektörü tarafından kullanıma sunulan kaynaklardan ancak marjinal miktarlarda yararlanılmasına sebep olmuştur.

Hisse senetlerinin halka arz olunması yöntemiyle sermaye piyasalarından fon toplama imkânları ve bu çerçevede KOBİ piyasaları bu sorun açısından önemli adımlar olarak görülmektedir. Ayrıca enflasyon oranının gerilemesi KOBİ'lerin tahvil ve finansman bonusu gibi borçlanma araçlarını ihraç etmeleri için uygun bir zemin yaratmaktadır.

---

¹²⁶ Oktay ve Güney, **a.g.e.** ,s. 5.

¹²⁷ Gabriele Rose, "International Technology-Transfer-Perspectives for Small and Medium Sized Companies", **DIHK Fashion & Textile Cluster Project 2005** , s. 6.

Başlangıç sermayeleri sınırlı olduğundan, kredi temininde yaşanan sorunlar ve kredi maliyetleri nedeniyle küçük işletmeler hem öz kaynak sorunu hem de dış kaynak sorunu ile karşı karşıya bulunmaktadır.

Tahsilâta karşılaşılan güçlükler sonucu nakit sıkıntısı çekilmekte, öz sermaye erimekte ve pahalı banka kredilerine başvurulmaktadır.

Enflasyonun öz sermayeyi eritme nedeni ise işletmelerin aşırı artan girdi fiyatlarının maliyetleri yükseltmesine karşın bunu fiyatlarına yansıtamamasıdır. Özellikle dönemsel dalgalanmaların olduğu dönemlerde KOBİ'lerin kaynakları son derece azalmaktadır.¹²⁸

KOBİ'lerin ülkelerle sınırlı olmayan anlaşılabilir finansal tablolara ihtiyaçları:¹²⁹

- Banka ve finans kuruluşlarının KOBİ'lere ulusal sınırların ötesinde krediler vermeleri,
- KOBİ'lerin diğer ülkelerdeki tedarikçilerle olan ilişkileri,
- Basel II uzlaşısının da etkisiyle artan ve daha da artacağı beklenen kredi derecelendirme kuruluşlarının şeffaf finansal tablolara olan gereksinimleri, KOBİ'lerin yurt dışı müşterileri doğrultusunda şekillenmektedir.

2.1.5. KOBİ'lerde Geleneksel Finansal Raporlama Anlayışı

İşletmeler, harcamaları ile gelirleri arasındaki dengeyi sağlayabilmek için rakamsal veriler ile çalışmak istemektedirler. Belirli bir zaman aralığında elde edilen kazancın içinde maliyet ve kâr gibi ayrıştırılması gereken unsurlar bulunduğu düşünülürse iyi bir bütçe hazırlama yolunun finansal verileri doğru bir biçimde kullanmaktan geçtiği anlaşılmaktadır.

KOBİ sektörünün büyük bir bölümü ise kayıt dışı işleyen bir ekonominin içerisinde dar bir bütçe ve görüş ile çalışmaktadır. Vergi yükünden kurtulmak isteyen

¹²⁸ International Trade Centre UNCTAD/WTO, **Improving SME Access to Public Procurement: The Experience of Selected Countries**, s. 18.

¹²⁹ Demir, "KOBİ'ler için UFRS'nin Son Taslağı Değerlendirmeler", a.g.e., s. 3.

bu kesimin muhasebe ve finansal raporları bu doğrultuda şekillenmekte ve devlete hesap verme anlayışının ötesine geçmemektedir. Devlete hesap verme yükümlülüğü bulunmadığından bağımsız denetime gerek duyulmamaktadır.

İşletmeler, muhasebe bilimini yasal bir yükümlülük olarak görmekte ve sadece kısa vadeli analizlerde kullanmaktadır. Oysaki KOBİ'lerde yaşanan finansal ve yönetsel sorunların başında muhasebe bilgilerini kullanamamak gelmektedir. Kısıtlı bir sermaye ile ve emek ağırlıklı çalışan bu yapılar, finansman temini ve risk analizi konusunda sıkıntı yaşamaktadır. Kredi veren finansman kuruluşları ise KOBİ odaklı gibi görünseler de kendi mali tedbirlerini almak amaçlı ek bilgiler talep etmektedirler. Özellikle yurtdışında yaşanan ekonomik gelişmeler doğrultusunda alınan kararlar, işletmeler yerine kredi veren kuruluşların korunduğunu göstermektedir.

Sermaye yeterliliğine ilişkin yeni gerçekleştirilen BASEL II Uzlaşısı, KOBİ'lerin daha uygun maliyetli finansman kaynaklarına ulaşması için çalışmaktadır. Fakat finansman kaynağı sağlama konusunda işletmelerden beklenen finansal tabloların yanı sıra derecelendirme kuruluşlarından alınan bilgileri, işletmelerin piyasa itibarını ve kurumsal yönetim anlayışlarını da araştırmaktadırlar.¹³⁰

2.1.6. KOBİ'ler için UFRS İhtiyacı

Şirketler kesiminde büyük bir paya sahip olan KOBİ'lerin kendilerine özgü yapıları özel çözümlerin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Özel çözüm gerektiren konulardan biri de finansal raporlamadır.¹³¹

KOBİ finansal tablolarının kullanıcılarının ihtiyaçları sermaye piyasalarındaki finansal tablo kullanıcılarına göre daha sınırlıdır.¹³² KOBİ finansal tablolarının kullanıcıları, işletme ortakları, bankalar, tedarikçiler, iş görenler ve

---

¹³⁰ Cemal İbiş ve Ali Altuğ Biçer, "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ)'de Denetim", **I.Uluslararası Denetim Standartları Konferansı**, Konya, 14-17 Mayıs 2009, s. 5.

¹³¹ Çelik, **a.g.e.**, s. 42.

¹³² Öztürk, **a.g.e.**, s. 1.

devlet olmaktadır.¹³³ Standartların, kullanıcılarının ihtiyacına cevap verebilecek kadar yeterli ve kısa vadeli analizlere olanak sağlayacak kadar özet (basite indirgenmiş) analizlere imkân sağlaması beklenmektedir. Ayrıca zaman kaybına neden olmayan, aşırı uzmanlık gerektirmeyen ve ekstra bir maliyet yaratmayan bir yapının kurulması da uygulayıcılarının hızla adapte olabilmelerini sağlayacaktır.

Halka açık olmayan şirketler, finansal tablolarını ulusal mevzuata göre hazırlamaktadırlar. KOBİ'lerin vergi odaklı bir yaklaşımla; geleneksel ve yaygın olarak faaliyetlerini kayıt dışı ekonomi içinde sürdürüyor olmaları ise muhasebe ve finansal raporlama düzenlerini ihmal etmelerine neden olmaktadır.¹³⁴

Ulusal mevzuata göre hazırlanan finansal tablolar, küresel ortamda yapılan faaliyetlere ve finans kaynaklarına erişime uygun değildir. Bu nedenle söz konusu işletmeler farklı kıstaslara göre düzenlenen çok sayıda finansal tablo hazırlamak durumunda kalmaktadırlar. Değişik ülkelerde faaliyet gösteren işletmelerin finansal bilgilerinin karşılaştırılabilir olmaması, farklı raporlama yükümlülükleri nedeniyle maliyetleri arttırmakta, yatırımcıları yabancı sermaye piyasalarında yatırım yapmaktan alıkoymakta, uluslararası menkul kıymet arzlarında, hem arz edenlere hem de yüklenicilere ek maliyetler yükleyerek yabancı sermaye piyasalarından fon toplanmasında güçlükler yol açabilmektedir.¹³⁵

KOBİ'lerin finansal tablolarının ülkeden ülkeye karşılaştırılabilir olmasına ihtiyaç duyulmasının sebepleri şöyle özetlenebilmektedir:¹³⁶

- Finansal kurumlar sınır ötesinden borçlanabilir veya çok uluslu olarak faaliyet gösterebilir. Bilinmektedir ki, KOBİ'lerin yarısından fazlasının, hatta çok küçük işletmelerin dahi, banka borçları bulunmaktadır. Kredi verenler faiz oranlarını belirlerken, şartları ileri sürerken ve borç verme kararını verirken finansal tablolara güvenir.
- Satıcılar mallarını satmadan ya da hizmet ifasında bulunmadan önce alıcının finansal durumunu değerlendirmek ister.

---

¹³³ Karacan, **a.g.e.** , s. 41.

¹³⁴ Cemal İbiş ve Ali Altuğ Biçer, "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ)'de Denetim", **I.Uluslararası Denetim Standartları Konferansı**, Konya, 14-17 Mayıs 2009, s. 1.

¹³⁵ Karakaya, **a.g.e.** , s. 14-15.

¹³⁶ **a.g.e.** , s. 15-16.

- Kredi derecelendirme ajansları sınır aşan tekdüze derecelendirmeler geliştirmeye uğraşmaktadır. Benzer biçimde, sınır ötesi faaliyetleri olan bankalar ve diğer finansal kurumlar çoğu zaman kredi derecelendirme ajansları için benzer tarzda reytingler geliştirirler. Bu açıdan raporlanan bilgiler derecelendirme işlemleri açısından hayati derece de önemlidir.
- Çoğu KOBİ'nin denizaşırı satıcıları vardır ve bunlar satıcılara ait finansal tabloları, uzun dönemli tutarlı ticari ilişkilerin kurulmasını değerlendirmek için kullanırlar.
- Risk sermayesi işletmeleri tarafından KOBİ'lere sağlanan sınır ötesi fonlardan yararlanmak istenmektedir.
- Çoğu KOBİ'nin, günlük yönetimine dâhil olmayan dış yatırımcıları vardır. Genel amaçlı finansal tablolar için küresel muhasebe standartları ve karşılaştırılabilir sonuçlar dış yatırımcılarla anlaşmazlıklar söz konusu olduğunda ve diğer KOBİ'ler üzerinde haklara sahip olduklarında genellikle önemlidir.

Bu durum, halka açık şirketlerde olduğu gibi, KOBİ'ler için de Uluslararası bir dil olarak kabul edilecek “KOBİ Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (KOBİ UFRS)” gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu ihtiyacı karşılamak için Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu – UMSK (IASB) KOBİ UFRS'yi oluşturmuş ve yayınlamıştır.

KOBİ UFRS'ler kapsamlı UMS/UFRS'den bağımsız olup, tek başına yeten ve hüküm ifade eden bir yapıya sahip olduğundan, kapsamlı UMS/UFRS'lerin kabul edilmediği ülkeler tarafından da uygulanabilmektedir. KOBİ UFRS'leri hangi işletmelerin kullanacağı, ilgili ülkelerin kararına bırakılmıştır.¹³⁷

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu, taslak hakkındaki görüşmeleri sonunda halka açık olmayan çok sayıda işletme için tam set halinde UFRS'yi kullanmanın hem maliyetli hem de karmaşık olduğu kararına varmıştır. Ülkelerin

---

¹³⁷ Parlakkaya, a.g.e. , s. 3.

standart koyucu kurumları ise tam set UFRS'yi ayrıntılı ve fazla bilimsel bulmakta idi. Çeşitli ülkelerin muhasebe standartları düzenleyici kuruluşları KOBİ projesine pratik oluşu ve fazla maliyet gerektirmemesi nedeniyle tam destek vermiştir.

KOBİ UFRS kapsamındaki konular şöyle gruplandırılabilir:¹³⁸

- Şeffaf, uluslararası alanda karşılaştırılabilir finansal tablolar,
- Dış Kaynak (finansman) temini sağlama ve maliyetini düşürme,
- Yurtdışı müşteriler ile ilişkiler,
- Satın almalar, Ortaklıklar, birleşmeler,
- Şirketlerin kurumsal bir yapıya bürünmeleri,
- Finansal bilgilerin hazırlanmasını düzenlemek.

---

¹³⁸ Koray Öztürk, “Bağımsız Denetim Açısından KOBİ’ler için TFRS Standartı”, Muhasebe Uygulamaları Sempozyumu, Adana SMMMO, 5 Şubat 2010.

3. KOBİ UFRS

3.1. KOBİ UFRS'nin İçeriği

Bu bölümde KOBİ UFRS Seti'nin özellikleri, KOBİ'lere getireceği avantajlar, tam set UFRS ile bağlantısı, farklılıklar ve kapsam ele alınmaktadır.

3.1.1. UFRS-KOBİ Muhasebe Standart Seti'nin Niteliği

AB'de 55 farklı KOBİ muhasebe standardı olduğu açıklanmıştır. AB'de borsaya kayıtlı olmayan işletmeler, 1978'de yayımlanan 4. Yönerge, 1983'de yayımlanan yedinci yönerge, ülkelerin yasal düzenlemeleri ile ulusal muhasebe standartları gibi düzenlemelere uyulmaktadır. KOBİ'ler UFRS'nin yayınlanması Eylül 2003'de başlamış, 20 ülkede 116 gerçek KOBİ üzerinde yapılan saha testleri Kasım 2007'de tamamlanmıştır. KOBİ finansal raporlama standardı 9 Temmuz 2009 tarihinde yayımlanmıştır. Yürürlük tarihi ise ülkelerin hazır olduğu dönemlerde uygulamaya konulması için ülkelerin tercihlerine bırakılmıştır.

KOBİ UFRS'nin Ana Hatları,¹³⁹

- KOBİ'ler için UFRS, finansal bilgilerini açıklama zorunluluğu olmayan, genel amaçlı finansal raporlar hazırlayan şirketler için uygundur.
- Bu standartlara göre finansal rapor hazırlayan şirketler sunum bölümünde ve denetim görüşünde finansal tabloların UFRS'ye uygunluğu hakkında görüş belirtecektir.
- UFRS'nin kavramsal çerçevesi, KOBİ'ler için de geçerli olacaktır. Komite UFRS'de yer alan muhasebeleştirme ve değerlendirme ile ilgili standartların basitleştirilmesi için çalışmalara devam edecektir.

---

¹³⁹ PWC, "Yeni Türk Ticaret Kanunu Kurumsal Raporlama, Finansal Raporlama ve Denetim Alanında Yeni Dönem", (Çevrimiçi) <http://www.vergiportali.com/doc/21122006TTKUFRS.pdf>, (Erişim Tarihi: 13.03.2011).

- KOBİ'ler için UFRS'de muhasebeleştirme ve değerlendirme ile ilgili konulara yer verilmediğinde, UFRS dikkate alınacaktır.
- KOBİ'ler için UFRS bir bütün olarak uygulanmalıdır. Aralarından bazı standartların seçilerek uygulanması kabul edilemez.
- Standartlar UFRS'de olduğu gibi numaralandırılmak yerine, bilanço ve gelir tablosu düzeninde 40 tane konudan oluşmaktadır. Ancak bu konuların hepsinin UFRS karşılığı mevcuttur.
- Komite taslak standartlar ile birlikte örnek finansal tablolar ve dipnotlarını da içeren bir kılavuz yayınlamıştır.

KOBİ'ler için UFRS standardında **finansal tabloların amacı**; finansal bilgi talep edebilme imkânına sahip olmayan geniş bir kullanıcı kitlesine, genel olarak işletmenin finansal durumu, faaliyet sonuçları ve nakit akışları hakkında faydalı bilgi sağlamak; ayrıca, işletme yöneticilerinin, yönettikleri kaynaklar ile ilgili hesap verebilirliklerini göstermektir.¹⁴⁰

KOBİ UFRS'nin temel özellikleri şu şekilde özetlenebilmektedir:¹⁴¹

- Varlıklar, borçlar, gelirler ve giderlerin tanımlanması ve ölçüm ilkelerinin birçoğu basitleştirilmiştir.
- Kapsamlı UMS/UFRS'de yer alan bazı konular KOBİ UFRS'lerle ilişkili olmadığından kapsam dışı bırakılmıştır.
- Yapılması gerekli finansal tablo açıklamaları ciddi anlamda azaltılmıştır. Kapsamlı UFRS'de 3000 civarında tablo açıklamaları yer alırken, KOBİ UFRS'de 300 civarında tablo açıklaması olabilecektir.
- Kapsamlı UMS/UFRS'nin alternatif uygulama seçeneği sunduğu bir takım konularda daha basit seçenek imkânları sağlanmıştır.

---

¹⁴⁰ Volkan Demir, (Çevrimiçi) “KOBİ'ler İçin UFRS'de Kavramlar ve İlkeler-Finansal Tabloların Sunuluşu” <http://www.tmsk.org.tr/makaleler/KOBİlerIcinUFRS/VolkanDemirKibrisTebliğ.pdf>, (Erişim Tarihi: 16.03.2011)

¹⁴¹ Parlakkaya, **a.g.e.**, s.4-5.

- Kapsamlı UMS/UFRS’de standart olarak numaralandırma yapılırken, KOBİ UFRS’de düzenleme konu bazında yapılmıştır.
- KOBİ’ler için UFRS, kapsamlı UFRS’lerin % 10’u kadardır. Kapsamlı UFRS 2800 sayfa iken, KOBİ UFRS 230 sayfadan daha azdır.

3.1.2. KOBİ UFRS Standartları Başlıkları ve Muhasebeleştirme Örnekleri

Uluslararası finansal raporlama standartları kapsam itibariyle büyük ölçekli işletmelere yönelik hazırlanmış bir rehber niteliğindedir. UFRS’nin ülkelerin yerel mevzuatına kullanışlı hale getirilebilmesi için ülke genelinde en yaygın işletme ölçeklerine kadar uyarlanabilmesi gerekmektedir. KOBİ’lerin de bu rehbera başvurması böyle bir durumda kaçınılmazdır.

Fakat kapsamın geniş olması başvuru kaynağını kullanışlı olmaktan uzaklaştırmaktadır. Özellikle büyük ölçekli işletmeleri ilgilendiren konular, kapsamı genişletmekte ve karmaşık bir yapı haline dönüştürmektedir. Sadece KOBİ’leri ilgilendiren konuları kapsamı ve kullanıcıya kolaylık sağlaması gibi nedenlerle KOBİ’lere yönelik bir UFRS setine ihtiyaç duyulmaktadır. Hazırlanma nedenine göre KOBİ UFRS setinin konu bazlı olarak düzenlendiği düşünülebilmektedir.

Ülkemiz yasal düzenlemeleri ile AB’ye hazırlık sürecine yönelik gelişmeler doğrultusunda Türk Muhasebe Sistemi’nde başlayacak uygulamaların çok boyutlu olarak ele alınması gerekmektedir. Örneğin Tekdüzen Hesap Planı’nda değişiklikler yapılması, vergisel uygulamaların yeni sisteme uyumlandırılması, muhasebeleştirme ile ilgili yorumsal yaklaşımlara daha sık başvurulması gibi durumlar yakın gelecekteki etkiler olarak beklenmektedir.

Muhasebeleştirme ile ilgili ülkemiz uygulamalarına yönelik örnekler, konu başlıkları ile sunulmaktadır. Örnekler, uygulamanın henüz yürürlüğe girmemiş olması ve KOBİ’leri daha çok etkilemesi muhtemel başlıklar ile sınırlandırılmıştır.

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
Kavramlar ve Genel İlkeler
Finansal Tabloların Sunumu
Finansal Durum Tablosu
Kapsamlı Gelir Tablosu ve Gelir Tablosu
Özkaynak Değişim Tablosu ve Dağıtılmamış Karlar Tablosu
Nakit Akış Tablosu
Finansal Tabloların Dipnotları
Konsolide ve Bireysel Finansal Tablolar
Muhasebe Politikaları, Tahminler ve Hatalar
Temel Finansal Araçlar
Diğer Finansal Araçlara İlişkin Kavramlar
Stoklar
İştiraklerdeki Yatırımlar
İş Ortaklarındaki Paylar
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller
Maddi Duran Varlıklar
Maddi Olmayan Duran Varlıklar
İş Birleşmeleri ve Şerefiye
Kiralamalar
Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar
Borçlar ve Özkaynaklar
Hasılat ve Devlet Teşvikleri
Devlet Teşvikleri
Borçlanma Maliyetleri
Hisse Bazlı Ödemeler
Varlıklarda Değer Düşüklüğü
Çalışanlara Sağlanan Faydalar
Gelir Vergileri
Yabancı Para Çevrim İşlemleri
Yüksek Enflasyon
Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar
İlişkili Taraf Açıklamaları
Özellikli Faaliyetler
KOBİ TFRS'ye Geçiş

➤ Kavramlar ve Genel İlkeler

Varlık, borç ve gelir ve giderlerin ölçülmesi için iki genel ölçüm esası bulunmaktadır. Bunlardan birincisi tarihi maliyet, ikincisi gerçeğe uygun değerdir.¹⁴²

Tarihi maliyet, edinme tarihinde varlığın elde edilmesi için ödenmiş olan nakit veya nakit benzerlerinin tutarı veya verilen karşılığın gerçeğe uygun değeridir.¹⁴³

Gerçeğe uygun değer, karşılıklı pazarlık ortamında, bilgili ve istekli gruplar arasında bir varlığın el değiştirmesi ya da bir borcun ödenmesi durumunda ortaya çıkabilecek tutardır.¹⁴⁴

KOBİ TFRS'nin bu bölümü TMS ve TFRS'lerden türetilen ilkelere dayanmaktadır. Özel durumlarda başvuru kaynağı olarak TMS ve muhasebe politikalarına başvuru yapılmaktadır.¹⁴⁵

Tüm finansal tablolar tahakkuk esasına göre düzenlenmektedir. Yalnız nakit akış tablosu nakit esasına göre düzenlenmektedir.¹⁴⁶

Finansal tablolarda yer alan bilgiler ekonomik fayda beklentisi içermelidir ve değeri güvenilir bir şekilde ölçümlenebilmelidir. Koşullu varlıklar ancak bu şartı sağlıyorsa finansal tablolara yansıtılmalıdır. Koşullu borçlar ise ölçümleme ve ekonomik fayda kısıtı nedeniyle muhasebeleştirilemezler. Ancak işletme birleşmelerinde bu durum istisnadır.¹⁴⁷

Sonraki dönem muhasebeleştirmeleri ise maliyet ve fiyattan düşük olanı ile yapılmaktadır. Bunun nedeni, satış, kullanım veya geri kazanım durumlarında beklenenden daha yüksek tutar ile ölçülmesini engellemektir.¹⁴⁸

Varlıkların net değerleri üzerinden ölçülmesi netleştirme sayılmadığı gibi varlık-borç ve gelir-gider netleştirme yapılması mümkün değildir.¹⁴⁹

---

¹⁴² TMSK, **KOBİ TFRS**, Ankara: Fersa Ofset, 2011, s. 17.

¹⁴³ **a.g.e.**, s. 17.

¹⁴⁴ **a.g.e.**, s. 17.

¹⁴⁵ **a.g.e.**, s. 18.

¹⁴⁶ **a.g.e.**, s. 18.

¹⁴⁷ **a.g.e.**, s. 18.

¹⁴⁸ **a.g.e.**, s. 19.

➤ **Finansal Tabloların Sunuluşu**

İşletmenin tasfiyesi veya işletmenin faaliyeti sona erdirmeye sebep olduğu dışında özel bir açıklama yapmaya gerek duyulmadan en az on iki aylık süre ile raporlama yapılmalıdır. Raporlama dönemi olması işletmenin sürekliliği varsayımına dayanmaktadır. Faaliyet değişikliği ile ilgili muhasebe politikalarının seçimi ve uygulanması bölüm 10'da belirtilmiştir. Hisse başı kazanç veya ara dönem finansal raporlama hususlarında bu bölümde hüküm bulunmamaktadır.¹⁵⁰

Finansal tablo setini oluşturan bileşenler; raporlama tarihi itibarıyla finansal durum tablosu, gelir tablosu veya kapsamlı gelir tablosu, özkaynak değişim tablosu, nakit akış tablosundan ibarettir. Bu tablolar arasında önemlilik sırası yapılmamalıdır.¹⁵¹

➤ **Stoklar**

Stokların maliyeti, tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut konumuna ve durumuna getirilmesi için katılan diğer maliyetleri içerir.¹⁵² Stokların maliyeti; stokların zarar görmesi, kısmen veya tamamen kullanılmaz hale gelmesi ya da satış fiyatlarının düşmesi, tahmini tamamlanma maliyeti veya tahmini satış maliyetinin artması gibi durumlarda, geri kazanılabilir tutardan daha yüksek olabilmekte veya geri kazanılamayabilmektedir. Bu durumda stok değer düşüklüğü için karşılık ayrılmaktadır.¹⁵³

Stoklar, maliyet değeri ile tahmini satış fiyatından, tamamlanma maliyetleri ve satışa ilişkin maliyetler düşüldükten sonraki değerlerin düşük olanı üzerinden değerlendirilir.¹⁵⁴ TMS 2'ye göre stoklar maliyet ve net gerçekleşebilir değerinden düşük olanı ile değerlendirilir. Bu nedenle dönem sonlarında stoklara net gerçekleşebilir değer analizi yapılmalıdır.¹⁵⁵ Net gerçekleşebilir değer, her finansal tablo dönemi itibarıyla

---

¹⁴⁹ a.g.e., s. 19.

¹⁵⁰ a.g.e., s. 22.

¹⁵¹ a.g.e., s. 24.

¹⁵² a.g.e., s. 75.

¹⁵³ Gürbüz Gökçen, Başak Ataman Akgül ve Cemal Çakıcı, **Türkiye Muhasebe Standartları Uygulamaları**, İstanbul: Beta Basım A.Ş., 2006, s. 59.

¹⁵⁴ TMSK, **KOBİ TFRS**, Ankara: Fersa Ofset, 2011, s. 75.

¹⁵⁵ Cemal İbiş vd., **Seçilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları Açıklamalar ve Uygulamalar**, İstanbul: İSMMMO Yayın No 99, 2009, s. 262.

gözden geçirilerek artışı kesin tespit edilebildiği takdirde değer düşüklüğü için ayrılan karşılık iptal edilmektedir. Bu tutar önceden ayrılan değer düşüklüğü tutarı ile sınırlıdır.¹⁵⁶

Stokların satışından elde edilen maliyet, finansal tablolara dönem gideri olarak kaydedilir.¹⁵⁷

Örnek: A İşletmesine ilişkin mamul stok bilgileri aşağıda verilmiştir:

Mamuller	Satış Fiyatı	Pazarlama Gideri	NGD	Maliyet Değ.
X	5.000,00	1.000,00	=4.000,00	5.000,00
Y	6.000,00	1.000,00	=5.000,00	6.000,00
Z	7.000,00	1.000,00	=6.000,00	6.000,00

NGD ile maliyet kıyaslandığında Z’de değer düşüklüğü olmadığı fakat X ve Y’de 1.000,00 x 2= 2.000,00 TL değer düşüklüğü kaydı yapılmalıdır.

-----/-----

627 Stok Değer Düşüklüğü Karşılık Gideri 2.000,00

158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı 2.000,00

-----/-----

Eğer stokların içinde vade farkı tespit edilirse ayrıştırılmalıdır. Finansman gideri gibi stoklardan alınarak ertelenen faiz gideri olarak kayda alınmalıdır.¹⁵⁸

-----/-----

322 Borç Senetleri Reeskontu

(Ertelenen Faiz Giderleri)

153 Ticari Mallar

-----/-----

¹⁵⁶ Gürbüz Gökçen, Başak Ataman Akgül ve Cemal Çakıcı, **Türkiye Muhasebe Standartları Uygulamaları**, İstanbul: Beta Basım A.Ş., 2006, s. 60.

¹⁵⁷ TMSK, **KOBİ TFRS**, Ankara: Fersa Ofset, 2011, s. 78.

¹⁵⁸ Karacan, a.g.e., s. 158.

➤ Maddi Duran Varlıklar

Maddi duran varlıklar güvenilir bir biçimde ölçümlenebildiği takdirde ve ekonomik fayda beklentisi içermekte ise finansal tablolara yansıtılabilmektedir. Gelecekte fayda sağlaması beklentisi olan maliyetler, varlığın defter değerine eklenmelidir.¹⁵⁹

Edinilen varlığın maliyeti gerçeğe uygun değer ile ölçümlenir.¹⁶⁰ Reklam, tanıtım veya yeni tesis açma gibi maliyetler ile yönetim giderleri veya genel giderler ile borçlanma maliyetleri, dönem gideri olarak kayda alınmalıdır.¹⁶¹

Ekonomik değerini kaybettiğinde veya elden çıkarıldığında maddi duran varlık kalemi finansal tablolara dahil edilmemelidir.¹⁶²

Örnek: Bir demirbaşın yıl sonu itibariyle bilançodaki değeri 20.000,00 TL'dir. Birikmiş amortisman tutarı 8.000,00 TL'dir.

Gerçeğe Uygun Değeri: 10.000,00 TL

Bilançolarda sabit varlık kalemlerine yer verilirken, tali bir sütunda bunların defter değerlerinden birikmiş amortismanları çıkarılarak, aktif tutarları sütununa net defter değerleri rakamlarının kaydırılması sağlanır. Böylece aktifler toplamına sabit varlıkların yalnızca net defter değerlerinin dahil edilmesi sağlanmış olur.

Defter değeri ise bir şirketin bilançoda raporlanan net değeridir ve aktiflerin elde etme maliyetlerini belirli yıllar boyunca yaymak amacıyla muhasebe kurallarının uygulanmasının sonucu ortaya çıkmaktadır.¹⁶³

Gerçeğe uygun değer ise aynı stoğun pazarda karşılıklı pazarlık ortamında bilgili ve istekli gruplar arasında değiş tokuş edilebileceği tutarı ifade etmektedir.¹⁶⁴

¹⁵⁹ TMSK, **KOBİ TFRS**, Ankara: Fersa Ofset, 2011, s. 78.

¹⁶⁰ TMSK, **a.g.e.**, s.93.

¹⁶¹ TMSK, **a.g.e.**, s. 93-94.

¹⁶² TMSK, **a.g.e.**, s. 95.

¹⁶³ İSMMMO, **Defter Değerinin Hesaplanması**, İstanbul, 15.07.2008, s. 17-18.
http://www.istanbulymmo.org.tr/dosya/MaliPlatform/2008_26.%20defter%20degerinin%20hesaplanmasi.pdf

¹⁶⁴ TMS/TRFS SETİ, http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=145&Itemid=69&lang=tr TMS 2, (28.12.2011)

Net Defter Değeri: 20.000,00 TL – 8.000,00 TL: 12.000,00 TL
(GUD) : 10.000,00 TL

DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ : 2.000,00 TL

	Gerçeğe Uygun Değer	Net Defter Değeri	Fark
Demirbaş	16.666,66 TL	20.000,00 TL	3.334,00 TL
Birikmiş Amort.	6.666,66 TL	(8.000,00TL)	1.333,40 TL
	10.000,00 TL	12.000,00 TL	2.000,00 TL

-----/-----

654 Karşılık Giderleri 2.000,00
257 Birikmiş Amortismanlar 1.333,40 TL
255 Demirbaşlar 3.333.40 TL

-----/-----

➤ Gelir Vergileri

Standardın kapsamı gelir vergisi ve ertelenmiş vergi olarak iki bölümde incelenmektedir. Yurt içi ve yurt dışı vergiler ile beraber kar dağıtımından kaynaklanan stopaj yoluyla ödenecek vergiler bu kapsamda değerlendirilmektedir.¹⁶⁵

Dönem vergisi olarak mevcut ve geçmiş döneme ait mali kar/zarar üzerinden ödenecek vergiler hesaplanmaktadır. Ertelenmiş vergi için varlıkların defter değerinin geri kazanılması, borçların defter değeri üzerinden ödenmesi ve henüz kullanılmamış mali zarar ile vergi avantajlarının ileriye taşınmasından doğacak vergisel etkiler, hesaplanmaktadır.¹⁶⁶ Ertelenmiş vergi varlıkları; aşağıdaki durumlarda gelecek dönemlerde kazanılacak olan gelir vergisi tutarlarını ifade etmektedir:¹⁶⁷

¹⁶⁵ TMSK, **KOBİ TFRS**, Ankara: Fersa Ofset, 2011, s. 177.

¹⁶⁶ TMSK, **a.g.e.**, s. 177.

¹⁶⁷ Gürbüz Gökçen, Başak Ataman Akgül ve Cemal Çakıcı, **Türkiye Muhasebe Standartları Uygulamaları**, İstanbul: Beta Basım A.Ş., 2006, s. 124.

- İndirilebilir geçici farklar,
- Gelecek dönemlere devreden kullanılmamış mali zararlar,
- Gelecek dönemlere devreden kullanılmamış vergi avantajları.

Henüz kullanılmamış mali zarar veya vergi avantajı, geçici farklar bölümünde ayrıca hesaplanmaktadır. Gelecekte gerçekleşmesi olası en yüksek tutara göre değerlendirme karşılığı ayrılmaktadır. Raporlama tarihine en yakın tarih için vergi oranları uygulanarak muhasebeleştirilmektedir.¹⁶⁸

Dönen ve duran varlıklar, kısa ve uzun vadeli borçlar finansal durum tablosunda ayrıca gruplandırılmaktadır. Ertelenmiş vergiler kar/zararda, diğer kapsamlı gelir tablosu veya özkaynaklarda raporlanabilmektedir.¹⁶⁹ Kavramsal çerçevesi ve muhasebeleştirme ilke ve esasları ile TMS 12'den çok farklılık göstermediği anlaşılabilmektedir.¹⁷⁰

Sonuç olarak, sürekli farkların vergi etkisi sadece ait olduğu dönem için geçerlidir. Diğer dönemlere yansımalarının söz konusu olmaması nedeniyle vergi ertelemesine sebep teşkil etmezler. Geçici farklar ise ticaret ve vergi yasaları arasında bazı gelir ve gider kalemlerinin muhasebeleştirilmesindeki dönem farklılıklarından ve/veya söz konusu yasalar tarafından bazı bilanço kalemlerinin farklı değerlendirilmesinden, kullanılmamış vergi zararı ve yatırım indirimi gibi bilançoda yer almayan unsurlardan kaynaklanmaktadır

Literatürde, ertelenmiş verginin hesaplanması ile ilgili olarak Zamanlama Yaklaşımı (Timing-Konzept) ve Erteleme Yaklaşımı (Temporary-Konzept) olmak üzere iki farklı yaklaşım mevcuttur. Erteleme Yaklaşımı, ertelenmiş vergi konusunda Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) ve Amerikan Genel Kabul Görmüş Muhasebe Standartları (US-GAAP) tarafından kabul görmüş olan bir yaklaşımdır. Ertelenmiş vergi hesaplamalarında bilanço kalemlerinin

---

¹⁶⁸ TMSK, **a.g.e.**, s. 178.

¹⁶⁹ TMSK, **a.g.e.**, s. 178-180.

¹⁷⁰ Karacan, **a.g.e.**, s. 190.

muhasebeleştirilmesi ve değerlemesinde ticaret ve vergi kanunları arasındaki değerlendirme farkları dikkate alınmaktadır. TMS 12’de bu yaklaşım benimsenmiştir.¹⁷¹

Örnek: Vergi öncesi dönem muhasebe karı 600 olan şirketin dönem yasal vergi karşılığı 200 TL ve ertelenmiş vergi alacağı ise 50 TL’dir. Bir önceki dönemden 40 TL tutarında ertelenmiş vergi alacağı söz konusudur.

-----/-----

690 Dönem karı veya zararı hesabı	600
691 Dönem karı vergi ve diğ. yas. yük. Karşılığı	
691.20 Ertelenmiş vergi alacağı gelir etkisi	10
691 Dönem karı vergi ve diğ. yas. yük. Karşılığı	
691.10 Yasal vergi karşılığı	200
692 Dönem net karı	410

-----/-----

691 Dönem karı vergi ve diğ. yas. yük. Karşılığı	
691.10 Yasal vergi karşılığı	200
283 Ertelenmiş vergi alacağı	10
370 Dönem karı vergi ve diğ. yas. yük. karşılığı	200
691 Dönem karı vergi ve diğ. yas. yük. karşılığı	
691.20 Ertelenmiş vergi alacağı gelir etkisi	10

-----/-----

¹⁷¹ E. Handan Sümer Göğüş, “Uluslararası Ertelenmiş Vergi ve Muhasebeleştirilmesi”, **Mali Çözüm Dergisi**, (Eylül-Ekim 2010), s.17.

İçinde bulunulan yılda ertelenmiş vergi alacağı tutarı bilançoda 40 TL'den 50 TL'ye çıkmış olacaktır. Yani dönem bilançosunda ertelenmiş vergi alacağı 50 TL ve dönem net karı tutarı ise 400 TL ($400 = 600 - 200$) yerine, cari dönemdeki 10 TL'lik ertelenmiş vergi alacağı gelir etkisi nedeniyle net dönem karı 410 TL olarak raporlanacaktır.¹⁷²

Ertelenmiş vergi alacağı dönem içinde karşılıkların azalmasına sebep olduğu ve bu nedenle dönem karının artması sonucunu doğurduğu için yarattığı etki gelir etkisi olarak yorumlanmaktadır.¹⁷³

Ertelenmiş vergi borcu dönem içinde karşılıkların artmasına sebep olduğu ve dönem karının daha azalması sonucunu doğurduğu için yarattığı etki gider etkisi olarak yorumlanmaktadır.¹⁷⁴

➤ **HASILAT**

Bu bölüme ait düzenleme TMS 18' e göre paralel olarak hazırlanmıştır. Hasılatın KOBİ TFRS Standardı 23'te tanımı şöyledir:¹⁷⁵

Satış amacıyla işletme tarafından üretilen ya da yeniden satmak üzere satın alınan mal satışları.

Hizmet sunumları.

İşletmelerin yüklenici olduğu inşaat sözleşmeleri.

İşletme varlıklarının başkaları tarafından kullanılmasından sağlanan faiz, isim hakkı ve temettüleri.

Finansal varlıklar, yatırım amaçlı gayrimenkuller, finansal kiralama sözleşmeleri, tarımsal ürünler ve canlı hayvanların muhasebeleştirilmesi gibi özellikli durumları içeren hasılat ve gelirler, ayrı bölümlerde incelenmektedir.¹⁷⁶

---

¹⁷² A.g.e., s.25.

¹⁷³ A.g.e., s.28.

¹⁷⁴ A.g.e., s. 28.

¹⁷⁵ TMSK, **KOBİ TFRS**, Ankara: Fersa Ofset, 2011, s. 134.

Hasılat, alınan veya alınacak bedelin gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülmektedir. İşletme hasılatı sadece kendi ekonomik kazanımlarını dahil etmektedir. Üçüncü kişiler adına yapılan tahsilatlar hasılatı dahil edilmemektedir. Ayrıca benzer nitelikli mal ve hizmetlerin sunumu veya değişimi hasılatı dahil edilmemektedir. Bu konuda ayrıca düzenlemeler bulunmaktadır.¹⁷⁷

Gerçeğe uygun değer hesaplanması, gelecekte ekonomik fayda beklentisi doğuran işlemler için raporlama yapılabilmesini sağlamaktadır. Örneğin ödeme şartlarında meydana gelecek ertelemeler, ödemenin gerçeğe uygun değerinin bugünkü değer ile raporlanmasını sağlayacaktır. Ertelemeden kaynaklanan fark, faiz geliri olarak muhasebeleştirilebilecektir.¹⁷⁸

3.1.3. KOBİ UFRS Uygulamasının İşletmelere Sağlayacağı Avantajlar

KOBİ'ler için UFRS uygulamasının işletmelere sağlayacağı avantajlar şu şekilde özetlenebilmektedir:¹⁷⁹

- Küresel düzeyde finans kaynaklarına ulaşmak mümkün olabilecektir.
- Kaliteli ve karşılaştırılabilirlik niteliklerine sahip raporlama yapılabilecektir.
- Uluslararası ticareti kolaylaştıracaktır.
- KOBİ finansal tablo kullanıcıların gerekliliklerine odaklı finansal tablolar hazırlanabilecektir.
- Denetim kolaylığı ve verimlilik sağlanacaktır.

---

¹⁷⁶ TMSK, a.g.e., s 134.

¹⁷⁷ Karacan, a.g.e., s. 113.

¹⁷⁸ Karacan, a.g.e., s. 113.

¹⁷⁹ Raif Parlakkaya, "KOBİ'ler İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Kapsamlı Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarından Farklılıklar", (Çevrimiçi), http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=154&Itemid=92, (Erişim Tarihi:16.03.2011), s. 4-5.

- KOBİ UFRS'lerin her yıl yerine üç yılda bir gözden geçirilmesi öngörüldüğünden uygulamada istikrar sağlanacaktır.
- Kapsamlı UMS/UFRS'nin uygulandığı işletmelerde, KOBİ UFRS için ağırlığını hafifletecektir. Gelecekte halka açılmayı hedefleyen şirketler için kapsamlı UMS/UFRS'ye geçişin ilk adımını oluşturabilecektir.

3.1.4. KOBİ UFRS'nin Değerlendirilmesi

KOBİ UFRS Standart Seti bir ya da bir kaç çalışana sahip mikro işletmeler için geçerli olacaktır. KOBİLER için UFRS Seti 230 Sayfadan oluşmaktadır ve 300 adet dipnot bilgisine yer verilmiştir. Standart 35 Kısımdan oluşmaktadır. Tam set UFRS yaklaşık % 85 oranından daraltılmıştır. KOBİ'ler için UFRS, tam kapsamlı UFRS'nin %15'i kadar bir büyüklüğü indirgenmiş olsa da Türk KOBİ'leri için pek çok yeni finansal raporlama kavramını uygulamayı gerektirecektir.¹⁸⁰

KOBİ'lere özgü uygulamalara geçiş sürecinin, ülke ekonomilerinde mikro ve makro boyutta etkileri olacaktır. Finansal tablo denetleyicileri, muhasebeciler, işletme sahipleri ve yönetimi, bilgi isteyen şahıs ve kurumlar ile devlet UFRS geçiş sürecinin ilk uygulayıcıları olacaktır.

Sorunsuz işleyen bir mekanizmanın kurulmasında yukarıda sayılan tarafların katkıda bulunması beklenmektedir. Özellikle büyük şirketlerde olduğu gibi profesyonel bir kadrodan mahrum KOBİ'lerin altyapı hazırlığında yasal düzenlemelerin büyük rolü olduğu düşünülmektedir.

3.1.4.1. KOBİ UFRS'yi Uygulayacak İşletmeler Açısından

AB'ye göre 2005'den itibaren geçerli KOBİ ölçütleri, işletme nicel özelliklerinden çalışan sayısı, satış toplam tutarı ve aktif toplamı tutar olarak

¹⁸⁰ Deloitte, "KOBİ'ler için UFRS Taslağı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler", (Çevrimiçi) http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Turkey/Local%20Assets/Documents/Turkey-tr_denetim_kobiler%20icin%20UFRS_030108.pdf, (Erişim Tarihi: 13.03.2011)

belirlenmiştir.¹⁸¹ KOBİ'ler AB'de üç temel bölümde sınıflandırılmıştır. Ülke mevzuatlarında çakışan tanımlama uyumsuzlukları uygulama kapsamında belirsizlik bulundurmamalıdır. İşletmelerin takip ettiği yasal çerçeve muhasebe standartları uygulamasında tek yetkili kurum olan IFRSB olmalıdır.

KOBİ'ler için UFRS standardının Türkiye'deki KOBİ'lerde uygulanabilmesi için TMSK'nın Türkiye Finansal Raporlama Standardı'nı yayımlaması gerekmektedir. TFRS seti ile KOBİ'ler için TFRS standardının Türkiye'deki şirketlerde nasıl uygulanacağı hususu ise Türk Ticaret Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'da düzenlenmelidir.

UFRS uygulamalarının işletmelere getireceği maliyetler KOBİ UFRS'de de söz konusu olabilecektir. Uygulayıcıların yeterli bilgi ve deneyime sahibi olmaması, gerekli yasal altyapının kurulma aşamasında olması, entelektüel sermayenin yetersizliği gibi konular KOBİ'lerin sahipleri ve yöneticilerinin uygulamaya bakışını olumsuz şekilde etkileyebilecektir.

3.1.4.2. Tam Set UFRS'ye Başvuruyu Azaltmak Açısından

Tam set UFRS'nin kapsamı geniş olmakla beraber, uygulaması da uzmanlık gerektiren bir konudur. KOBİ UFRS'de aynı başlıklar daha özet biçimde sunulmuş, uygulamada basitleştirmelere ve sadeleştirmelere yer verilmiştir.

Ancak tam set UFRS'ye esas kaynak olması sebebiyle, KOBİ UFRS kullanıcılarının, başvurması gerekmektedir. Başvuru kaynağı, yorumlanması zor ve karmaşık bir yapıya sahiptir. Ayrıca tam set UFRS kendi içerisinde farklı bölümlerine göndermelerde bulunmaktadır. Bu durum kullanıcılar için hazırlanan KOBİ setinin sadelik özelliği ile örtüşmemesine neden olabilecektir.

Finansal Raporlama Standardı anglo-sakson muhasebe sistemlerinin genel özelliği olan ilke bazlılık yaklaşımıyla hazırlanmıştır. Bu nedenle Standardın uygulamaya geçmesi, muhasebe uygulamaları bakımından sadece finansal açıdan değerlendirilmemelidir. Ayrıca mesleki yargının öne çıkması nedeniyle bir yaklaşım

---

¹⁸¹ Karacan, a.g.e., s. 141.

değişikliği anlamı da çıkarılmaktadır. Mesleki yargı kullanımını gerektirecek esnek ifadelerin bulunması uygulayıcıların uzman desteği almasını gerektirecektir.¹⁸²

Sürekli tam set UFRS'ye başvurulması, ayrı bir set hazırlama gereğinin amacına ulaşmadığının bir göstergesi olarak algılanabilecektir.¹⁸³ KOBİ Standardının uygulamasında seçimlik tercihlere yer verilmemesi, standardın sonuç odaklı olması beklenmektedir. Ayrıca standartta olabilecek boşluklar başvuru kaynağı tam set UFRS'yi incelemeyi gerektirmektedir. Tam sete yapılan başvurular ve setin içerisinde yapılan göndermeler, başvuru kaynağına bağımlı karmaşık bir uygulama yaratmaktadır.

3.1.4.3. Standartların Anlaşılır Hale Gelmesi Açısından

Standarda ilişkin açıklamalar KOBİ UFRS'ye yetecek düzeyde yer almalıdır. Gereğinden fazla başvurulması standardın kılavuz özelliğini yitirmesine neden olabilmektedir. Standartta oluşan boşluklar yorum gerektirmektedir. Ağır bir dil kullanılan tam sete sıklıkla gönderme yapılması kullanıcıda anlam karmaşasına neden olabilmektedir. Bu nedenle KOBİ'lere özgün sade bir dil kullanımı son derece önem arz etmektedir.

3.1.4.4. Finansal Tabloların Sunumu Açısından

Varlık ve kaynakların gerçeğe uygun değerlerinin belirlenmesinde UFRS 3'e göre değerlendirme hiyerarşisi kullanılmaktadır. 1. düzeyde piyasalara ilişkin bir bilgi olduğunda kote edilmiş fiyatlar kullanılarak gerçeğe uygun değer tahmin edilmektedir. 2. düzeyde ise benzer piyasaların bilgileri kıyaslanarak tahminde

---

¹⁸² Serdar Özkan, "KOBİ'ler için Türkiye Finansal Raporlama Standardı'na Genel Bakış" (Çevrimiçi) www.tmsk.org.tr/makaleler/KobilerIcinUFRS/SerdarOZKAN.doc (Erişim Tarihi: 31.03.2011)

¹⁸³ Karacan, a.g.e., s. 142.

bulunmaktadır. 3. düzeyde piyasalarda kote edilmiş fiyat bulunmadığından değerlendirme teknikleri kullanılarak gerçeğe uygun değer tahmin edilmektedir.¹⁸⁴

KOBİ UFRS üçüncü bölümde, finansal tabloların gerçeğe uygun sunumundan neyin anlaşılması gerektiği, KOBİ TFRS ile uyumun koşullarının ve tam bir finansal tablo setinin neyi ihtiva etmesi gerektiği konuları ele alınmaktadır.¹⁸⁵ İşletme finansal tablolarının KOBİ TFRS ile uyumlu olduğunun belirtilmesi, bu standartta yer alan hükümlerin tamamına uyulmasını gerektirmektedir.

Finansal tablolarda sıklıkla kullanılacak standartlara daha özet isimler verilmesi anlatımı kolaylaştıracaktır. İşletmelerde kullanılan temel tabloların okunması açısından öncelikli standartların basite indirgenmesi ise uygulayıcılara pratiklik sağlayacaktır. Güncellemelerin tam setten transferi ihmal edilmemelidir. Aksi halde kılavuz özelliğini yitirecektir.

3.1.4.5. Yapılacak Düzeltmeler ve Uygulama Kılavuzu Oluşturulması Açısından

KOBİ'ler için UFRS'ye geçiş ile uluslararası platformlarda kabul gören bir finansal raporlama sistemi sağlanmaktadır. Ayrıca performans ölçümü ve yönetiminin yanısıra; finansmanın sağlanmasında, borçlanma maliyetlerinin azaltılmasında, uluslararası şirket alımları ve birleşme veya yeni ticari işbirliklerinde, geleceğe dönük bir yatırım fırsatı sunulmaktadır. Sermaye piyasalarına açılmak için hazırlık sürecine zemin olmaktadır.¹⁸⁶

KOBİ UFRS'nin uygulanması bir ilk olması sebebiyle teknik ve idari finansal boyutta sıkıntılar doğurabilecektir. Altyapı tesisi, eleman ihtiyacı, maliyet artışı, beklenen boyutlarıdır. Elde edinilen tecrübelerin örnek teşkil edeceği bir sistem kurulması ve güncellenmesi öncelikli ihtiyacımızdır.

---

¹⁸⁴ Remzi Örtten, Hasan Kaval ve Aydın Karapınar, **Türkiye Muhasebe Finansal Raporlama Standartları Uygulama ve Yorumları**, 4. b., Ankara: Gazi Kitabevi, 2010, s. 725-726.

¹⁸⁵ TMSK, **Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler için Türkiye Finansal Raporlama Standardı**, Ankara, 2010, s. 21.

¹⁸⁶ Deloitte, **"KOBİ'ler için UFRS Taslağı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler"**, a.g.e.

3.1.4.6. Türkiye'deki Yerleşik Mevzuata Uyarlanması Açısından

Şirketler içerisinde önemli bir paya sahip KOBİ'lerin kendilerine has yapıları özel çözümlerin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Türkiye'de UFRS uygulamaları ile ilgili temel etken Türkiye'nin AB'ye katılım süreci olarak görülmektedir. Türkiye'de kamusal hesap verme sorumluluğu olan şirketler için UFRS seti uygulamasına dair bir sorun bulunmamaktadır. Türkiye için belirsizlik tablosu, kamuya hesap verme zorunluluğu olmayan KOBİ'lerin şirketlerde muhasebe standartlarının nasıl uygulayacağı hususudur.¹⁸⁷

Ayrıca standartlar vergi ağırlıklı muhasebe sistemine sahip ülkelerin düzenlemeleri ile çoğu noktada farklılık göstermektedir. Sermaye piyasalarına yönelik hazırlanan standartlar yatırımcı odaklı olması sebebiyle küçük ve orta ölçekli işletmeleri hedef almamaktadır. İleride ulusal düzenlemeler ile IFRS uygulamaları arasında oluşabilecek farklar ise paralel çalışma olanağını zorlaştıracak bir tehdittir.

TTK'nın getirmiş olduğu önemli yeniliklerinden birisi, işletmeler için getirdiği yeni muhasebe standartlarıdır. İşletmelerin muhasebe düzeni, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na göre hazırlanacak olan "Türk Muhasebe Standartları'na" göre düzenlenecektir. Muhasebe standartları işletmenin büyüklüğüne göre farklılık gösterdiğinden, KOBİ kavramının açıklığa kavuşturulması zorunlu kılınmıştır.¹⁸⁸

TMSK tarafından yayımlanan UFRS ile uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları'nın uygulanması, kanunda hükme bağlanmıştır.¹⁸⁹ KOBİ'lerin ihtiyaçları ve finansal raporlamada fayda maliyet dengesi gözetilerek tam set UFRS 'ye göre sadeleştirilmiştir. KOBİ UFRS'nin uygulanması bir ilk olması sebebiyle teknik ve idari finansal boyutta sıkıntılar doğurabilecektir. Altyapı tesisi, eleman ihtiyacı,

¹⁸⁷ Orhan Çelik, "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler için Uluslararası Finansal Raporlama Standardı: Genel Bakış", (Çevrimiçi) http://www.tmsk.org.tr/makaleler/Diger/KOBİ_ufrs_genel_bakis.pdf, (Erişim Tarihi: 13.03.2011)

¹⁸⁸ Deloitte, "KOBİ'ler için UFRS Taslağı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler", (Çevrimiçi) http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Turkey/Local%20Assets/Documents/Turkey-tr_denetim_kobiler%20icin%20UFRS_030108.pdf (Erişim Tarihi: 13.03.2011)

¹⁸⁹ Nalan Akdoğan, "KOBİ Finansal Raporlama Standardına Genel Bakış ve Tam Set IAS/IFRS'lerden Farklılığı" (Çevrimiçi) http://www.tmsk.org.tr/makaleler/Diger/N_Akdogan.pdf (Erişim Tarihi: 16.03.2011)

maliyet artışı, beklenen boyutlarıdır. Elde edinilen tecrübelerin örnek teşkil edeceği bir sistem kurulması ve güncellenmesi öncelikli ihtiyaçlar arasında bulunmaktadır.

3.1.5. Tam Set UFRS ile KOBİ UFRS' nin Farkları

Bu kısımda KOBİ UFRS'ler ile kapsamlı UMS/UFRS'ler arasındaki farklılıklar belirlenmeye çalışılmaktadır. Sadece farklılık bulunan standartlara yer verilmiştir.¹⁹⁰

a) Finansal Tabloların Sunuluşu ve Özkaynak Değişim Tablosu ile Gelir ve Dağıtılmamış Kârlar Tablosu: Özkaynak değişim tablosu ile ilgili bir farklılık bulunmaktadır. Eğer sadece, dönem süresince kar veya zararlar, temettü ödemeleri, muhasebe politikasındaki değişimler ve önceki dönem hatalarının düzeltilmesinin sonucu olarak öz kaynaklarda değişme oluyorsa, kapsamlı gelir tablosu ve öz kaynaklarda değişim tablosu yerine birleşik gelir ve dağıtılmamış kazançlar tablosu sunulabilir.

b) Finansal Tablo Dipnotları: Kapsamlı UMS/UFRS'lerde 3000 civarında finansal tablo açıklaması olabilecekken, KOBİ UFRS'de 300 civarında finansal tablo açıklaması olabilecektir.

c) Finansal Araçlar:

- Kapsamlı UMS/UFRS: UMS 39'da finansal araçlar 4 ayrı değerlendirme kategorisine ayrılmıştır. Bunlar; GUD Farkı Kar-Zarara Yansıtılan Finansal Araçlar, Vadeye Kadar Elde Tutulacak Yatırımlar, Kredi ve Alacaklar, Satılmaya Hazır Finansal Varlıklar.
- KOBİ UFRS: Finansal araçlarla ilgili 2 kategori vardır. Birinci kısım, basit borç ve alacaklar ve diğer temel finansal araçlar içindir, diğer kısım ise, daha kompleks finansal araçlar içindir. KOBİ UFRS'de finansal araçlarla ilgili sınıflandırmada, kapsamlı UFRS'de yer alan vadeye kadar elde tutulacak yatırımlar ve satılmaya hazır finansal varlıklar yer almamaktadır. Temel finansal araçların çoğu amorti

---

¹⁹⁰ Parlakkaya, a.g.e. , s. 11-13.

edilmiş maliyet ile ölçülürken, karmaşık finansal araçlar genellikle gerçeğe uygun değerle ölçülerek gerçeğe uygun değer farkları kar veya zarara yansıtılmaktadır.

Riskten korunma (hedging) modelleri kapsamlı UFRS ve KOBİ UFRS’de farklı değildir. Bununla birlikte, KOBİ UFRS’de, örneğin sınırlı sayıda risk ve hedging enstrümanına izin verilmesi gibi bazıları daha kısıtlayıcı olan birçok detaylandırılmış uygulama farklılıkları bulunmaktadır.

d) İştirakler ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar:

- Kapsamlı UMS/UFRS’de, iştiraklerdeki yatırımlarda kapsamlı UFRS’de özkaynak yöntemi kullanılarak muhasebeleştirilir. Bireysel finansal tablolar hariç maliyet veya gerçeğe uygun değer modellerine izin verilmez. İş ortaklıklarındaki yatırımlarda ya oransal konsolidasyon ya da özkaynak yöntemine izin verilir. Maliyet ve gerçeğe uygun değer modeline izin verilmez.
- KOBİ UFRS’de bir işletme iştiraklerdeki veya müşterek kontrol edilen işletmelerdeki yatırımlarını iş ortaklıklarındaki yatırımlarını muhasebeleştirmede aşağıdaki modellerin birini kullanır: Maliyet modeli (maliyet bedelinden birikmiş değer düşüklüğü zararları düşüldükten sonra kalan tutar), özkaynak yöntemi, gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılmak üzere gerçeğe uygun değer modeli.

e) Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller:

- Kapsamlı UMS/UFRS: UMS – 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller standardı gerçeğe uygun değer ve maliyet metodu arasında seçim hakkı verir.
- KOBİ UFRS: Eğer gerçeğe uygun değer ek(aşırı) çaba ve maliyet gerektirmeden (kolayca) hesaplanabiliyorsa gerçeğe uygun değer yöntemi seçilir.

f) Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Şerefiye:

- Kapsamlı UMS/UFRS’de maddi ve maddi olmayan duran varlıklar için maliyet modeli ve yeniden değerlendirme modeli arasında muhasebe politikası seçim hakkı vardır. Şerefiye ve sınırsız ömre sahip diğer maddi olmayan duran varlıklar değer düşüklüğü için değerlendirmeye tabi tutulur, amortisman konusu yapılmaz. Araştırma ve geliştirme giderlerinden, geliştirme giderleri aktifleştirilir.
- KOBİ UFRS: Sadece maliyet modeline izin verilir. Araştırma ve geliştirme giderlerinin tamamı dönem gideri yazılır. Şerefiye dahil tüm maddi olmayan duran varlıkların sınırlı bir ömre sahip olduğu kabul edilir ve amortismanına tabi tutulur.

g) İşletme Birleşmeleri:

- Kapsamlı UMS/UFRS’de işlem maliyetleri hariç tutulur. Şarta bağlı yükümlülükler ödeme olasılığına bakılmaksızın kaydedilir.
- KOBİ UFRS’de ise işlem maliyetleri elde etme maliyetlerine dahil edilir. Eğer, işletmenin ödeme yapması muhtemelse ve bu yükümlülüğün gerçeğe uygun değeri güvenilir bir şekilde ölçülebiliyorsa elde etme maliyetlerinin bir parçası olarak kaydedilir.

h) Hasılat:

- Kapsamlı UMS/UFRS: UMS 18 Hâsılat standardını kapsar.
- KOBİ UFRS: UMS 18 kapsamındaki Hâsılat yanında UMS 11 kapsamındaki inşaat sözleşmelerini de kapsar.

İ) Devlet Teşvikleri:

- Kapsamlı UFRS: Devlet teşvikleri öz kaynaklarda ya da gelir olarak muhasebeleştirilir.
- KOBİ UFRS: Devlet teşviklerinin muhasebeleştirilmesinde öz kaynak yaklaşımı kullanılmaz.

j) Borçlanma Maliyetleri:

- Kapsamlı UFRS: Özellikli varlıklar için borçlanma maliyetleri aktifleştirilirken, diğer borçlanma maliyetleri dönem gideri yazılır.
- KOBİ UFRS: KOBİ UFRS’de borçlanma maliyetlerinin tümü dönem gideri yazılır.

3.1.6. KOBİ Standardından Çıkarılan Başlıklar

KOBİ Standart Kapsamına Alınmayan IAS/UFRS’ler:¹⁹¹

- Yüksek enflasyon dönemlerinde düzeltilmiş genel fiyat seviyesinin raporlanması,
- Hisse bazlı ödemeler,
- Tarımsal varlıkların gerçeğe uygun değeri,
- Petrol ve maden sektörleri,
- Ara dönem raporlama (UMS 34),
- Kiraya veren açısından finansal kiralama işlemleri,
- Şerefiyedeki değer düşüklüğü testleri,
- Hisse başına kazanç (UMS 33),
- Bölümlere göre raporlama (UFRS 8),
- Sigorta sözleşmeleri (UFRS 4).
- Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlıklar (UFRS 5).

3.1.7. KOBİ UFRS’nin Kapsamı

KOBİ’lerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak hazırlanan sette değerlendirme ve muhasebeleştirme esasları basitleştirilmiştir.

Yapılan basitleştirmeler ile sağlanacağı düşünülen katkılar;¹⁹²

---

¹⁹¹ Demir, KOBİ’ler için UFRS... , a.g.e. , s. 9-10.

¹⁹² Öztürk, Bağımsız Denetim... , a.g.e.

- Öncelikle Tam Set UFRS’de yer almasına karşın KOBİ’lerin ihtiyaçlarına uygun olmayan belirli konular KOBİ’ler için UFRS’nin kapsamı dışında bırakılmıştır.
- Tam Set UFRS’nin seçeneklere imkân verdiği uygulamalarda KOBİ’ler için UFRS setinde sadece daha basit olan seçeneğe yer verilmiştir.
- Muhasebeleştirme ve raporlama tarihindeki ölçme uygulamalarında basitleştirmeler yapılmıştır.
- Yukarıda belirtildiği üzere dipnot açıklamalarında önemli azaltma sağlanmıştır.

Son olarak da, KOBİ’ler için UFRS metni konulara göre düzenlenerek ve açıklayıcı materyaller sağlanarak kullanımı kolay bir yapıda düzenlenmiştir.

a) KOBİ standardının içerdiği daha basit olan seçenekler aşağıda sıralanmaktadır:¹⁹³

- Yatırım amaçlı gayrimenkuller için maliyet-amortisman yönteminin kullanılması,
- Maddi ve maddi olmayan varlıklar için maliyet-amortisman-değer düşüklüğü modelinin kullanılması,
- Borçlanma maliyetlerinin giderleştirilmesi,
- Nakit akışlarının raporlanmasında dolaylı yöntemin uygulanması,
- Devlet teşviklerinin muhasebeleştirilmesi için tek yöntem uygulanması,

b) Muhasebeleştirme ve Değerleme Yöntemlerinin Basitleştirilmesi:

---

¹⁹³ Demir, KOBİ’ler için UFRS... , a.g.e. , s. 10-12.

- **Finansal Araçlar:** Finansal araçlar; finansal varlıklar, finansal borçlar ve türev finansal araçlardan oluşmaktadır. UMS 39’da finansal araçlar dört grupta sınıflandırılmıştır;
- **Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarar’a Yansıtılan Finansal Araçlar:** Gerçeğe uygun değer ile değerlendirilir ve gerçeğe uygun değer farkı gelir tablosunda raporlanır.
- **Vadeye Kadar Elde Tutulacak Yatırımlar:** İtfa edilmiş maliyet değeri ile değerlendirilir.

Kredi ve Alacaklar: İtfa edilmiş maliyet değeri ile değerlendirilir.

Satılmaya Hazır Finansal Varlıklar: Gerçeğe uygun değer ile değerlendirilir ve gerçeğe uygun değer farkı özkaynaklarda raporlanır. Gerçeğe uygun değer güvenilir olarak ölçülemediği zaman maliyet değeri ile değerlendirilir.

c) KOBİ standardı;

Vadeye Kadar Elde Tutulacak Yatırımlar ve Satılmaya Hazır Finansal Varlıklar sınıflandırmasını içermemektedir. Ayrıca KOBİ standardı, finansal riskten korunma muhasebesi için basitleştirmeler getirmekte ve finansal riskten korunmanın etkinliğinin dönemsel olarak muhasebeleştirilmesi ve ölçülmesi için daha az zorunluluklar öngörmektedir.

Şerefiyenin Değer Düşüklüğü: UFRS 3’te bulunan zorunlu yıllık değer düşüklüğü hesaplamaları yerine, KOBİ standardında “*gösterge yaklaşımı*”¹⁹⁴ önerilmiştir.

Araştırma ve Geliştirme Giderleri: UMS 38 araştırma giderlerinin aktifleştirilemeyeceğini ancak geliştirme giderlerinin teknik ve ticari olarak mümkün olması durumunda aktifleştirilebileceğini öngörmektedir. KOBİ standartları araştırma ve geliştirme giderlerinin tahakkuk ettiğinde gider kaydedilmesini öngörmektedir.

---

¹⁹⁴ (BIA): (Basic Indicator Approach) Temel Gösterge Yaklaşımı, operational risk ölçümleme teknikleri olarak Basel II de kullanılmaktadır. (Çevrimiçi) <http://www.bis.org/fsi/fisipapers04.pdf> (Erişim Tarihi: 12.04.2011)

İştiraklerin ve İş Ortaklıklarının Muhasebeleştirilmesi: UMS 28 iştirakler için (önemli etkinlik aramaktadır) özkaynak yöntemini, UMS 31 iş ortaklıkları için oransal konsolidasyon yöntemlerini öngörmektedir. KOBİ standartları bu yöntemler yerine “*maliyet yöntemini*”¹⁹⁵ önermektedir.

Tarımsal Faaliyetler: UMS 41; bir işletmenin zirai faaliyetleri ile ilgili biyolojik varlıklarının ve tarımsal ürünlerinin değerinin, ilk muhasebeleştirmede ve sonraki dönemlerde gerçeğe uygun değer yaklaşımı kullanılarak hesaplanmasını öngörmektedir. KOBİ standardı tarımsal ürünlerin değerlemesinde gerçeğe uygun değer kullanımını azaltmaktadır.

Çalışanlara Sağlanan Faydalar: KOBİ standardında “*Tanımlanmış Fayda Planları*”¹⁹⁶ konusu basitleştirilmiş, UMS 19¹⁹⁷,daki dört alternatiften yalnızca biri önerilmiştir. TMS 19 ile Vergi Mevzuatı uygulamaları arasında göze çarpan en önemli farklılıklardan biri çalışanların işten çıkarılması sonrası kazandığı tazminatın muhasebeleştirilmesi konusudur. Çalışanlara ödenen kıdem tazminatı vergi uygulamasında ödendiği takdirde gider olarak yazılırken TMS 19’da olası işten çıkarmalar nedeniyle her raporlama döneminde karşılık ayrılmaktadır. Burada anlaşılması gereken husus, kıdem tazminatından doğan yükümlülüğün gelecek dönemlere ait olması sebebiyle muhasebeleştirilmesidir.¹⁹⁸

¹⁹⁵ Bir ana firmanın bağlı şirketinin finansal tablolarda kâr zararı tabloya yansıtılmadan gösterilmesidir.

(Çevrimiçi) <http://www.businessdictionary.com/definition/cost-method.html>, (Erişim Tarihi: 12.04.2011)

¹⁹⁶ UMS 26: Bu Standart emeklilik fayda planını, katılımcıların işverenlerinden ayrı olarak raporlama yapan bir işletme olarak ele alır. Bu standartta aksi öngörülmedikçe, diğer tüm UFRS’ler emeklilik fayda planlarının mali tablolarına uygulanır. UMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar standardı, ilgili işverenin mali tablolarında yer alan emeklilik fayda maliyetinin belirlenmesini düzenler. Dolayısıyla, bu Standart UMS 19’u tamamlar.

(Çevrimiçi) <http://www.denetimnet.net/UserFiles/Documents/UFRS/UMS%2026.pdf>, (Erişim Tarihi: 12.04.2011)

¹⁹⁷ UMS 19 – Tanımlanmış Fayda Planı Varlıklarındaki Limitler: emeklilik sonrası tanımlanmış faydaları ve diğer uzun vadeli tanımlanmış faydaları uygulayan ve aşağıdaki durumlarda yol gösterici bilgi sağlayan UFRYK 14’e yöneliktir;

- UMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar standardındaki 58. paragraf uyarınca gelecekteki katkılara ilişkin iadeler ya da indirimlerin mümkün olduğu durumlarda,
- Asgari fonlama zorunluluklarının gelecekteki indirimlerin uygunluğunu etkilediği durumlarda,
- ve asgari fonlama zorunluluğunun bir yükümlülüğe sebebiyet verdiği durumlarda.

(Çevrimiçi) <http://www.denetimnet.net/UserFiles/Documents/UFRS/UFRS2007/UFRYK%2014.pdf>, (Erişim Tarihi: 12.04.2011)

¹⁹⁸ Cemal İbiş vd., **Seçilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları Açıklamalar ve Uygulamalar**, İstanbul: İSMMMO Yayın No 99, 2009, s. 203.

Hisse Bazlı Ödemeler: UFRS 2'deki yöntemlerin yanı sıra, KOBİ standardında **gerçek değer yöntemi** önerilmektedir.

Ertelenmiş Vergiler: UMS 12'de incelenen gelir vergilerinin muhasebeleştirilmesinde, KOBİ standardı Geçici Fark Yöntemi'ni önermektedir.¹⁹⁹

Finansal Kiralama: Kiralayanın haklarının ve yükümlülüklerinin basitleştirilmiş ölçümünü önermektedir.

Standarda İlk Geçiş: UFRS 1'in öngördüğü bilgilerden daha az bilginin geriye dönük yeniden düzenlenmesini öngörmektedir.

Finansal Tabloların Sunumu ve Açıklamalar: KOBİ standardının KOBİ'lerin finansal tablolara ait açıklamalarına ek olarak dipnotlarda yapılması zorunlu olan açıklamalar da standardın Uygulama Rehberinde yer almaktadır.

- ¹⁹⁹ Geçici fark; bir varlığın veya yükümlülüğün defter değeri ile vergi mevzuatı uyarınca belirlenen vergiye esas değeri arasındaki farkı,
- Vergilendirilebilir geçici fark; bir varlığın veya yükümlülüğün defter değeri ile vergi mevzuatı uyarınca belirlenen vergiye esas değeri arasında ortaya çıkan ve sonraki dönemlerde mali kâr/zararın hesabında dikkate alınacak tutarları,
- İndirilebilir geçici fark; bir varlığın veya yükümlülüğün defter değeri ile vergi mevzuatı uyarınca belirlenen vergiye esas değeri arasında ortaya çıkan ve sonraki dönemlerde mali kâr/zararın hesabında indirim kalemi olarak dikkate alınacak tutarları ifade eder.
http://www.alomaliye.com/bddk_muh_uyg_yonet_18_tebliğ.htm (Erişim Tarihi: 12.04.2011)

SONUÇ

Ülkelerin ekonomik yapılarında küreselleşme ile meydana gelen değişimler, ulusal düzenlemelerin de gözden geçirilmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır. KOBİ'ler ülke ekonomilerindeki önemli payı ile değişime uyum sağlayan esnek bir politika aracı olarak kullanılabilir. Ancak ticaretin ulusal sınırları aştığı günümüz koşullarında, finansal alanda ortak bir dil kullanma gerekliliği giderek artmaktadır.

İşletmelerin finansal raporlarının ortak bir dil ile sunulması, hem ulusal hem de küresel boyutta karşılaştırılabilir, daha kaliteli, şeffaf ve güvenilir bir iletişim sağlaması beklenmektedir. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ve benzeri kurum ve kuruluşlar bu konuya katılım düzeyini artırmaya çalışsa da ülkelerin vergi ağırlıklı mevzuatı, uygulamalar önünde bir engel teşkil etmektedir. Yasal defterlerini vergisel olarak kayıtlayan işletmelerin, raporlama konusunda uygulama sorunu yaşamaması için vergi kanunlarına yeni düzenlemeler getirilmelidir. Ülkelerin farklı muhasebe tercihlerinin olduğu uygulamalarda standartların doğru yorumlanması için, finansal tablo kullanıcılarına, vergisel düzenleyicilere, standart koyuculara, devlete ve akademisyenlere önemli görevler düşmektedir. Standartları özümsemek ve geliştirmek için uzun süreli bir çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

KOBİ'ler kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunmayan işletmeler olarak görülmekteyse de kamuya şeffaf sunum yapılması, ekonomiye genel anlamda katkı sağlayacaktır. Böylece kayıt dışı ekonomiye yönelimin önü kapatılmış olacaktır. Özellikle ülke ekonomilerinde büyük payı olan KOBİ'lerin uygulama konusunda çoğunluğu oluşturmalarının sonucu olarak, devlet desteğine, meslek odalarının ve akademik birimlerin rehberliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca KOBİ'ler için raporlama alanında getirilen yenilikler ile uluslararası piyasalarda eşit şartlarda rekabet etme olanağı da sunulmaktadır. Çeşitli ülkelerde yatırım yapabilme, ortaklık ilişkisine girme gibi fırsatların daha güvenilir bir ortamda gerçekleşeceğine inanılmaktadır.

Türkiye'de KOBİ Standart Seti'nin sorunsuz bir şekilde uygulanabilmesi için hukuki düzenlemelere duyulan ihtiyaç yadsınmamaktadır. 6102sayılı Türk Ticaret

Kanunu ile gelen yeniliklere rağmen vergi ve dış ticaret konulu yasal düzenlemelere hala ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle Türkiye’de vergi kanunları değişmeden KOBİ Standartlarına uygulama alanı düşünölememektedir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile gelen bir yenilik de 151. Madde’de adı geçen “Külli Halefiyet” konusudur. Şirket birleşmeleri konusunda, malvarlığının tüm haklarının aynı anda devri kolaylığını sunan bu madde, Türkiye’de finansal raporlama alanında kaydedilmiş önemli bir gelişmedir. KOBİ’lerin küresel standartlara kavuşması ile ülke ekonomisine önemli katkılar beklenmektedir.

KAYNAKÇA

A. Kitaplar

- ATAMAN, Ümit, **Genel Muhasebe**. İstanbul: Türkmen Kitabevi. 13. b. 2001.
- BOZKURT, Nejat, **Muhasebe Denetimi**. İstanbul: Alfa Yayınları. 4.b. 2006.
- ÇALDAĞ, Yurdakul, **Denetim ve Raporlama: Finansal Tablolar ve Analiz Teknikleri**. Ankara: Gazi Kitabevi. 4.b. 2003.
- GÖKÇEN, Gürbüz, ve diğerleri. **Türkiye Muhasebe Standartları Uygulamaları**. İstanbul: Beta Basım A.Ş. 1.b. 2006.
- HIGSON, Andrew, **Corporate Financial Reporting: Theory & Practice**. Sage Publications. London 2003.
- İBİŞ, Cemal, ve diğerleri. **Seçilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları Açıklamalar ve Uygulamalar**. İstanbul: İSMMMO. 99. y. 2. b. 2009.
- İKV, **Sanayi Politikası ve KOBİ'ler**. İstanbul: İKV Yayınları. 2001.
- KARACAN, Sami, **KOBİ'lerde UFRS'ye Uygun Finansal Raporlama**. Kocaeli: Umuttepe Yayınları. 21.b. 2009.
- KAVRAKOĞLU, İbrahim, **İnovasyon/Yönetimde Devrimin Rehberi**. İstanbul: Alteo Yayıncılık. 2. b. 2006.
- MÜFTÜOĞLU, Tamer. **Türkiye'de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler**. Ankara: Desen Ofset. 3.b. 1993.

- ÖRTEN, Remzi, ve diğeri. **Türkiye Muhasebe - Finansal Raporlama Standartları Uygulama ve Yorumları**. Ankara: Gazi Kitabevi. 4.b. 2010.
- SCOTT, David. **The New Rules of Marketing and PR**. 2007. Pazarlama ve İletişimin Yeni Kuralları. Çev. Nadir Özata. İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri A.Ş. 2008.
- TDK, **Türkçe Sözlük**. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi. 549.b. 1988.
- TMSK, **KOBİ Türkiye Finansal Raporlama Standardı**. Ankara: TMSK Yayınları. 7.b. 2010.

B. Dergiler

- AKDOĞAN Nalan, “Avrupa Birliği’ne Üye Ülkeler Arasında Finansal Raporlama Uygulamalarında Uluslararası Standartlara Geçiş-Dördüncü ve Yedinci Yönerge Muhasebe Standartlarının IAS’e Yakınlaştırma Çalışmaları”. **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**. S:590; TÜRMOB S:221.
- ASLAN Sinan, “KOBİ’ler için Ayrı Finansal Raporlama Standartları Hazırlanmasının Ana Nedenleri”. **Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**. S:1, C: 23, 2007.
- İBİŞ Cemal ve Serdar Özkan, “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Genel Bakış”, **Mali Çözüm Dergisi**. S:74. Ocak-Şubat-Mart 2006.
- İSO, **Ekonomik Durum Tespiti Anket Çalışması 2001**, İstanbul, 2007

KIRLIOĞLU, H. Ve A. G. Şişman. “İşletme Birleşmelerinde Ertelenmiş Vergilerin Oluşumu ve Özel Bir Durum: Şerefiyeden Kaynaklanan Ertelenmiş Vergiler”. **Mali Çözüm Dergisi**. S:98. 2010.

C. Akademik Konferans, Kongre vb. Bildirileri

ARGUN, Doğan ve Ali Altuğ Biçer. **Türkiye’de KOBİ’lerin Denetiminde Yaşanan Zorluklar ve Çözüm Önerileri**, III. Uluslararası Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu, İstanbul, 28 Nisan 2011.

BASIK, Feryal Orhon ve İpek Türker. **Stratejik Maliyet Analizi ve Yönetimi**, V. Ulusal Üretim Araştırmaları Sempozyumu, İstanbul, 25-27 Kasım 2005.

BAŞMANAV, H. Seçil Vural, “Avrupa Birliği Terminolojisinde Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerle İlgili Sözcük ve Kavramlar”, Adana, **Adana KOSGEB Sempozyumu**, Haziran 2001

ROSE, Gabriel, “International Technology-Transfer-Perspectives for Small and Medium Sized Companies”, DIHK Fashion & Textile Cluster Project, 3 Ağustos 2005.

İZMİR SMMM, “Şirket Birleşmeleri”, **Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu IX**, Kıbrıs, 17-21 Kasım 2005.

İZMİR SMMM, “Muhasebe Standartlarının İlgili Yasalarla uyum Sorunları”, **Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu I**, İzmir, 30Ekim-3 Kasım 1996.

KOSGEB, “Avrupa Birliği Terminolojisinde Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerle İlgili Sözcük ve Kavramlar”, Adana, **Adana KOSGEB Sempozyumu**, Haziran 2001.

- OKUR, Mahmut ve A.R. Zafer Sayar, “ **KOBİ Finansal Raporlama Standartları Taslağı ve Ülkemizde Uygulanabilirliği**”, Uludağ Üniversitesi Sempozyumu, Bursa.
- PEKDEMİR, Recep, **Uluslararası Anlamda Güvenilir Finansal Raporlamanın Önemi**, Dissemination Workshop, İstanbul, 20 Eylül 2005.
- ÜSTÜNDAĞ, Saim. **IASB KOBİ Muhasebe Standartları Çalışma Grubu, Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu-X**, Kıbrıs, Aralık 2010.

D. Tezler

- ÇETİNKAYA Neslihan, “KOBİ’ler için Uluslararası Finansal Raporlama Standardı ve Türkiye Uygulaması”.(Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ankara 2010.
- HATİPOĞLU Gökan, “BASEL II’ de KOBİ’ler, Denetim ve Şeffaflık”. (İstanbul Ticaret Üniversitesi Muhasebe ve Denetim Yüksek Lisans Programı Bitirme Projesi). Mayıs 2006.
- ÖCAL Işıl, “Avrupa Birliği’ne Giriş Sürecinde Türkiye’deki KOBİ’lerin Genel Görünümü ve bu Süreçte Türkiye’deki KOBİ’lerin Karşılaşabileceği Sorunlara İlişkin Öneriler İçeren Bir Araştırma”. (İstanbul Ticaret Üniversitesi Uluslararası Ticaret Yüksek Lisans Programı Bitirme Projesi). Mart 2003.

ÖZKAN Aylin,

“KOBİ’ler için Uluslararası Finansal Raporlama Standartları”.(İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Bitirme Projesi). Aralık 2004.

E. Kanunlar

14.02.2011 27846 nolu Resmi Gazete TTK 88/(1). Maddesi.

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Geçici 3. Madde.

F. Uluslararası Muhasebe ve Raporlama Standartları

UMS 2

UMS 12

UMS 16

UMS 19

UMS 26

KOBİ TFRS

G. Gazeteler, Tebliğler

Resmi Gazete,

“**Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik**”, 18 Kasım 2005

Resmi Gazete,

“**Ölçeklerine Göre İşletmeler**”, 14 Şubat 2011

Resmi Gazete,

“Ölçeklerine Göre Sermaye Şirketleri”, 14 Şubat 2011.

İBİŞ, Cemal, Ali Altuğ Biçer. “Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ)’de Denetim”, **I.Uluslararası Denetim Standartları Konferansı**, Konya, 14-17 Mayıs 2009.

H. İnternet Belgeleri

AKDOĞAN, Nalan.

“KOBİ Finansal Raporlama Standardına Genel Bakış ve Tam Set IAS/IFRS'lerden Farklılığı” (Çevrimiçi)

http://www.tmsk.org.tr/makaleler/Diger/N_Akdogan.pdf, (Erişim Tarihi: 16.03.2011).

AYBOĞA, Hanifi.

“Mali Durum Tablosu ve Kuramsal Yapısı-Teori ve Türk Ticaret Kanunu Açısından İrdelenmesi”, (Çevrimiçi),

<http://www.istanbulsmmmodasi.org.tr/googlesearch.asp?cx=001011403387213313453%3Ajix0iy-6pbq&cof=FORID%3A9&ie=UTF-8&q=hanifi+mali+durum#960>, (Erişim Tarihi: 24.04.2011).

BBC,

Gulf states form common market, (Çevrimiçi)

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7166549.stm
(Erişim Tarihi:30.03.2011).

- ÇELİK, Orhan. **“Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler için Uluslar arası Finansal Raporlama Standardı: Genel Bakış”**, (Çevrimiçi) http://www.tmsk.org.tr/makaleler/Diger/KOBİ_ufrs_g_enel_bakis.pdf, (Erişim Tarihi: 13.03.2011).
- ÇOLAKOĞLU, Mustafa H.. **“KOBİ Rehberi”**, KOSGEB 2002 (Çevrimiçi) <http://www.kosgeb.gov.tr/ekler/dosyalar/bilgibankasi>. (Erişim Tarihi: 26.12.2004)
- Deloitte, **“KOBİ’ler için UFRS Taslağı ve Türkiye’de Uygulanabilirliği ile İlgili Düşünceler”**, (Çevrimiçi) http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Turkey/Local%20Assets/Documents/Turkey-tr_denetim_kobiler%20icin%20UFRS_030108.pdf, (Erişim Tarihi: 13.03.2011).
- DEMİR, Volkan. **“KOBİ’ler İçin UFRS'de Kavramlar ve İlkeler-Finansal Tabloların Sunuluşu”**, (Çevrimiçi) <http://www.tmsk.org.tr/makaleler/KOBİlerIcinUFRS/VolkanDemirKibrisTebliğ.pdf>, (Erişim Tarihi: 16.03.2011).
- DOĞRUEK, Ufuk. **“AB Sürecinde UFRS’den TFRS’ye”**, (Çevrimiçi), <http://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/ufukdogruer/003/>, (Erişim Tarihi: 30.03.2011).
- EROL, Turan. **“SPK'dan ABD Sermaye Kurulu ile ortak çalışma”**, (Çevrimiçi) <http://www.porttakal.com/haber-spk-dan-abd-sermaye-kurulu-ile-ortak-calisma-126371.htm>, (Erişim Tarihi: 30.03.2011).

- GÖKÇE, Sinem Güravşar. “İnovasyon Kavramı ve İnovasyonun Önemi”, (Çevrimiçi),
<http://www.fka.org.tr/SayfaDownload/Inovasyon%20Kavrami.pdf>, (Erişim Tarihi:02.04.2011)
- IFAC, “**About IFAC**”, (Çevrimiçi),
<http://www.ifac.org/About/>, (Erişim Tarihi:05.04.2011).
- IFRS, “**About the IFRS Foundation and the IASB**”, (Çevrimiçi),
<http://www.ifrs.org/The+organisation/IASCF+and+IASB.htm>, (Erişim Tarihi: 23.03.2011).
- IFRS, “**Members of the IASB**”, (Çevrimiçi),
<http://www.ifrs.org/The+organisation/Members+of+the+IASB/Members+of+the+IASB.htm>, (Erişim Tarihi: 05.04.2011).
- IFRS, “**About the IFRS Foundation and the IASB**”, (Çevrimiçi),
<http://www.ifrs.org/The+organisation/IASCF+and+IASB.htm>, (Erişim Tarihi: 04.04.2011).
- IOSCO, “**IOSCO Historical Background**”, (Çevrimiçi)
<http://www.iosco.org/about/index.cfm?section=background>, (Erişim Tarihi:18.03.2011).
- KARAKAYA, Mevlüt. (Çevrimiçi) “**KOBİ’lerin Küresel Ekonomik İklimde Uyumunda Uluslararası Finansal Raporlama Standartları**”
http://www.tmsk.org.tr/makaleler/KOBİlerIcinUFRS/MEVLUT_KARAKAYA.pdf, (Erişim Tarihi: 16.03.11).

- KILIÇ AKINCI, Sevcan ve Mehmet Mutlu AKINCI. **“Reçete Tipi ve Doğaçlama İşletme Stratejileri: Toyota Şirketi’nin Uygulamaları”**, (Çevrimiçi)
<http://www.ekevakademi.org/moduller.php?modul=makale&op=1&id=608>, (Erişim Tarihi:02.04.2011).
- KOSGEB, **“KOBİ Beyannamesi Nasıl Doldurulur ?”**, (Çevrimiçi)
<http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/b.aspx?ref=13> , (Erişim Tarihi: 25.03.2011).
- KOBİKİNİK, **“Kobi Nedir?”**, (Çevrimiçi)
<http://www.kobiklinik.com/tr/makale.asp?ID=196>, (Erişim Tarihi 01.04.2011).
- KOSGEB, **“KOSGEB Stratejik Planı Yayınılandı”**, (Çevrimiçi)
<http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Haberler.aspx?ref=245> (Erişim Tarihi: 02.04.2011).
- OKTAY, Ertan ve Alptekin Güney. **“21. Yüzyılda KOBİ’ler: Sorunlar, Fırsatlar ve Çözüm Önerileri”**. 21. Yüzyılda KOBİ’ler Sempozyumu K.K.T.C. , 03-04 Ocak 2002, (Çevrimiçi)
http://www.emu.edu.tr/smeconf/turkcepdf/ertan_oktay.pdf (Erişim Tarihi: 03.04.2011).
- ECODIALOG.COM Özgün Ekonomi ve Makale Arşivi, **Otofinansman nedir, Otofinansman Oranı**, (Çevrimiçi)
http://www.ekodialog.com/konular/otofinansman_nedir.html, (Erişim Tarihi:02.04.2011).

- PARLAKKAYA, Raif. **KOBİ'ler için Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Kapsamlı Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarından Farklılıkları.** (Çevrimiçi)
http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=154&Itemid=92, (Erişim Tarihi: 16.03.2011).
- ŞENOL, Hasan. **Ekonomik Küreselleşmenin Muhasebe Uygulamalarına Etkisi.** (Çevrimiçi)
<http://idc.sdu.edu.tr/tammetinler/yonetim/yonetim26.pdf>, (Erişim Tarihi: 30.03.2011).
- The World Bank, **About us.** (Çevrimiçi)
<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTABOUTUS/0,,pagePK:50004410~piP:36602~theSitePK:29708,00.html>, (Erişim Tarihi:04.04.2011)
- TOKGÖZ, Nuray , Saime Önce. **Şirket Sürdürülebilirliği: Geleneksel Yönetim Anlayışına Alternatif.** (Çevrimiçi)
http://akuiibf.aku.edu.tr/pdf/11_1/11_isl.pdf, (Erişim Tarihi: 24.04.2011).
- TORAMNA, Cengiz, Fatih Bayramoğlu. “Avrupa Birliği Uyum Sürecinin Muhasebe Uygulamalarına Etkisi”, (Çevrimiçi)
<http://www.tmsk.org.tr/makaleler/Diger/AB%20UYU M%20SURECININ%20MUHASEBE%20UYGULAM ALARINA%20ETKISI.pdf>, (Erişim Tarihi:30.03.2011).
- TMSK, (Çevrimiçi)
http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id

- TMSK, **“Türkiye Muhasebe Standartları Seti”**, (Çevrimiçi)
[http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content
&view=article&id=22&Itemid=69](http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=22&Itemid=69) , (Erişim Tarihi
30.03.2011).
- TMSK, (Çevrimiçi)
[http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content
&task=view&id=154&Itemid=92](http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=154&Itemid=92), (Erişim
Tarihi:16.03.2011).
- UĞURLUEL, Gülşah, Seçkin Gönen. “ Türkiye’de Uluslararası Raporlama Standartları (UFRS) Uygulamalarına Geçişte Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, (Çevrimiçi)
[http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content
&task=view&id=154&Itemid=92](http://www.tmsk.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=154&Itemid=92), (Erişim Tarihi:
16.03.2011).
- UN, **“UN at a Glance”**, (Çevrimiçi)
<http://www.un.org/en/aboutun/index.html> , (Erişim
Tarihi:30.03.2011).
- UN, **“Contours of The New Era”** (Çevrimiçi)
<http://www.un.org/Docs/SG/Report97/97rep1.htm>
(Erişim Tarihi: 30.03.2011).
- UN, “High-level Panel on Global Sustainability Second Meeting of the Panel”. Capetown, 24-25 February 2011
[http://www.un.org/wcm/webdav/site/climatechange/sha
red/gsp/docs/GSP2%20meeting%20report.pdf](http://www.un.org/wcm/webdav/site/climatechange/shared/gsp/docs/GSP2%20meeting%20report.pdf), (Erişim
Tarihi:30.03.2011).
- U.S. SEC, **“Introduction”**, (Çevrimiçi)
<http://www.sec.gov/about/whatwedo.shtml>, (Erişim
Tarihi:30.03.2011).

YILDIZELİ, Şefik,

“KOBİ Anlayışının Dünü, Bugünü, Geleceği”,
KOSGEB, Panel, 2000,
<http://www.kobinet.org.tr/hizmetler/bilgibankası/ekonomi/docs/panel.pdf>. (Erişim Tarihi: 26.12.2010)

YILMAZ, Beytullah.

“KOBİ’lerin Finansman Sorunlarına Bir Çözüm Önerisi: “Risk Sermayesi Finansman Modeli”
(Çevrimiçi)
www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/EAD/.../Beytullah.doc (Erişim Tarihi:01.04.2011).